

**Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ Σ.Δ.Ο.
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: «ΑΥΞΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Α.Ε.
ΑΠΟ ΝΟΜΙΚΗ, ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ».**

Εισηγήτρια: Μήλια Βανέσα

**Σπουδαστές: Μακρυδάκης Βασίλειος
Μητροφάνης Ηλίας
Σιαπλαούρας Νικόλαος**

ΠΑΤΡΑ 1998

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΣΑΓΩΓΗΣ	2558
-----------------------	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο	4
1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	4
1.1. Γενικά - Ορισμός Α.Ε.	4
1.1.1. Τα κύρια νομικά χαρακτηριστικά της Α.Ε.	6
1.1.2. Τα κύρια οικονομικά χαρακτηριστικά της Α.Ε.	9
1.2. Ίδρυση της Α.Ε.	9
1.2.1. Σύμβαση - Καταστατικό	9
1.2.2. Άδεια της διοίκησης για σύσταση και λειτουργία της εταιρίας για έγκριση του καταστατικού	13
1.2.3. Δημοσιότητα της Α.Ε.	20
1.2.4. Ακυρότητα Α.Ε. - Λόγοι Ακυρότητας	23
1.2.5. Α.Ε. υπό ίδρυση	24
1.2.6. Διαδικασία ίδρυσης της Α.Ε.	26
1.3. Τα όργανα της Α.Ε.	27
1.3.1. Γενική Συνέλευση	27
1.3.1.3.1. Λήψη αποφάσεων	31
1.3.2. Το Διοικητικό Συμβούλιο	33
1.3.3. Οι ελεγκτές	36
1.4. Λογιστικά Βιβλία της Α.Ε.	39
1.4.1. Θεώρηση Βιβλίων Ανώνυμης Εταιρίας	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	48
2.1. Έννοια Κεφαλαίου - Διακρίσεις	48
2.2. Αρχή Σταθερότητας του Κεφαλαίου	50
2.3. Γενικά για το Μετοχικό Κεφάλαιο	51
2.3.1. Λειτουργία του Λογαριασμού 40	55
2.3.2. Όριο μετοχικού κεφαλαίου	58
2.4. Μετοχή - Έννοια	60
2.4.1. Είδη αξίας μετοχής	60
2.4.2. Αρχές που διέπουν τις μετοχές	61
2.4.3. Διάκριση των μετοχών	62
2.4.4. Τιμές των μετοχών	68
2.4.5. Τιμή εκδόσεως των μετοχών	69
2.4.6. Αγοραία τιμή των μετοχών	69
2.4.7. Εσωτερική ή λογιστική αξία της μετοχής	70
2.4.8. Υπολογιστική ή θεωρητική αξία μετοχής	71
2.4.9. Μεταβίβαση μετοχών	71
2.5. Ίδρυτικοί Τίτλοι από νομική άποψη	77

2.5.1. Κοινοί Ιδρυτικοί Τίτλοι (Κ.Ι.Τ.)	78
2.5.2. Εξαιρετικοί Ιδρυτικοί Τίτλοι (Ε.Ι.Τ.)	80
2.5.3. Η λογιστική παρακολούθηση των ιδρυτικών τίτλων	81
2.6. Έκδοση ομολογιακού δανείου	86
2.6.1. Ομολογίες μετατρέψιμες σε μετοχές	88
2.6.2. Ομολογίες με συμμετοχή στα κέρδη	90
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	91
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ Α.Ε.	91
3.1. Βασικές παρατηρήσεις	91
3.2. Οι λογιστικές εγγραφές συστάσεως Α.Ε.	97
3.2.1. Ανάλυση του Μ.Κ. από τους συμβαλλόμενους	97
3.2.2. Έκδοση των μετοχών με δημόσια εγγραφή	101
3.2.3. Τμηματική καταβολή του Μ.Κ.	104
3.2.4. Υπερημερία μετόχου	108
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	116
ΑΥΞΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΩΝ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	116
4.1. Γενικά	116
4.2. Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε. χωρίς τροποποίηση καταστατικού	118
4.3. Διαδικασία δημοσιότητας	121
4.4. Δικαίωμα προτίμησης παλαιών μετοχών	121
4.5. Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με τροποποίηση καταστατικού	127
4.6. Λόγοι Αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου	130
4.7. Τρόποι αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	132
4.8. Η Μετατροπή των απαιτήσεων των πιστωτών σε μετοχικό κεφάλαιο	132
4.9. Η μετατροπή των εξαιρετικών ιδρυτικών τίτλων σε μετοχικό κεφάλαιο	137
4.10. Κεφαλαιοποίηση πληρωτέων μερισμάτων	141
4.11. Η μετατροπή των ομολογιών σε μετοχικό κεφάλαιο	143
4.12. Κεφαλαιοποίηση αποθεματικών	151
4.13. Νέες εισφορές μετοχών	157
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο	158
5.1. Μείωση μετοχικού κεφαλαίου - Γενικά	158
5.1.1. Τρόποι και λόγοι μείωσης μετοχικού κεφαλαίου	159
5.1.2. Λογιστικές εγγραφές μείωσης μετοχικού κεφαλαίου	163

5.2. Απόσβεση Μ.Κ. Γενικά _____	166
5.2.1. Διαδικασία απόσβεσης του μετοχικού κεφαλαίου _____	167
5.2.2. Λογιστικές εγγραφές απόσβεσης μετοχικού κεφαλαίου _____	168
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο _____	172
6.1. Αποθεματικά - Έννοια των αποθεματικών _____	172
6.1.1. Διακρίσεις αποθεματικών _____	174
6.2. Διάθεση κερδών _____	180
6.2.1. Η φορολογική των κερδών της Α.Ε. _____	183
6.2.2. Εγγραφές διάθεσης κερδών _____	185
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο _____	189
7.1. Ισολογισμός Γενικά _____	189
7.1.1. Δομή του ισολογισμού _____	192
7.1.3. Εμφάνιση του μετοχικού κεφαλαίου στον ισολογισμό _____	197
7.1.4. Ισολογισμός ΟΤΕ 1997 _____	199
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ _____	202

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

1.1. Γενικά - Ορισμός Α.Ε.

Η εξέλιξη του οικονομικού βίου, η οποία επέφερε τη διεύρυνση των συναλλαγών και την ανάπτυξη των αγορών καθώς επίσης και η Τεχνολογική πρόοδος δημιούργησαν τη μεγάλη σύγχρονη επιχείρηση η οποία για τη χρηματοδότηση της παραγωγικής της διαδικασίας έχει ανάγκη να συγκεντρωθούν κεφάλαιο σημαντικού ύψους.

Η συγκέντρωση όμως μέσων παραγωγής και η διάθεση κεφαλαίων σε μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα, όχι μόνο, πέρα από ένα σημείο είναι δύσκολο να πραγματοποιηθεί από λίγα πρόσωπα, όπως συνήθως οι εταίροι μιας προσωπικής εταιρίας, αλλά αυξάνει υπέρμετρα τις συνέπειες ως προς τον χρηματοδότη, σε περίπτωση κακής εκβάσεως των εργασιών, εφόσον οι ευθύνες του επεκτείνονται στο σύνολο της περιουσίας τους ως φορέα του κεφαλαίου.

Η Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε) αναπτύχθηκε ως μορφή συγκροτήσεως της επιχειρηματικής δραστηριότητας, η οποία επιτρέπει να αρθούν οι παράγοντες εκείνοι που αποτελούν αντικίνητρα στη συγκρότηση ατομικών επιχειρήσεων ή προσωπικών εταιρειών.

Την ανάπτυξη λοιπόν της Α.Ε. υπαγορεύσαν βασικά:

- α) Η ανάγκη συγκέντρωσης κεφαλαίου σημαντικού ύψους
- β) Η ανάγκη διασποράς και περιορισμού του κινδύνου που προέρχεται από τη συγκέντρωση αυτή των κεφαλαίων
- γ) Η ανάγκη να μεταβιβάζεται με ευχέρεια η ιδιότητα του κεφαλαιούχου - εταίρου (μετόχου) ώστε αυτός να μπορεί να αποδεσμεύσει εύκολα τα κεφάλαιά του από μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα.

Αναπτύχθηκε ο δεσμός της Α.Ε. της οποίας το εταιρικό κεφάλαιο διαιρείται σε ισόποσα τμήματα που αντιπροσωπεύονται από έγγραφους τίτλους (μετοχές) οι οποίοι μπορούν να μεταβιβασθούν ενώ κάθε έταίρος ευθύνεται μέχρι του ποσού τις εισφοράς του.

Ανώνυμη Εταιρεία ονομάζεται η εταιρεία της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο διαιρείται σε ίσα μερίδια τις μετοχές, που είναι ελεύθερα μεταβιβάσιμες και της οποίας οι μέτοχοι ευθύνονται μέχρι του ποσού της εισφοράς τους.

Η Α.Ε. είναι εμπορική εταιρεία σύμφωνα με το ειδική διάταξη του νόμου ανεξάρτητα από το εάν ο σκοπός της είναι εμπορικός ή όχι.

Η επωνυμία της Α.Ε. σχηματίζεται από το είδος της επιχείρησης την οποία ασκεί. Είναι δυνατόν να συμπεριλαμβάνονται σε αυτήν και το όνομα του φυσικού προσώπου ή η επωνυμία άλλης εταιρίας. Πάντως πρέπει οπωσδήποτε να περιέχονται στην επωνυμία οι λέξεις «Ανώνυμη Εταιρεία».

Ιστορικά η Α.Ε. εμφανίζεται σε πρωτόγονη μορφή το 1ε και 1στ αιώνα στην Ιταλία. Οι πρώτες εταιρίες όμως που πλησιάζουν έντονα την σημερινή μορφή της Α.Ε. εμφανίζονται τον Ιζ' αιώνα και έχουν ως δραστηριότητα τον αποικισμό και το θαλάσσιο εμπόριο π.χ. η Ολλανδική εταιρεία των Ανατολικών Ινδιών.

Η Α.Ε. διέπεται από διάφορες νομοθετικές διατάξεις όπως επίσης από τις διατάξεις του εμπορικού νόμου. Κυρίως όμως διέπεται τον υπ' αριθμ. 2190/1920 «περί ανωνύμων εταιριών» νόμο, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε από μεταγενέστερα νομοθετήματα.

1.1.1. Τα κύρια νομικά χαρακτηριστικά της Α.Ε.

Τα κύρια νομικά χαρακτηριστικά της Α.Ε. είναι:

1. Η διαίρεση του μετοχικού κεφαλαίου σε ίσα μερίδια, τα οποία παριστάνονται με τίτλους που είναι αξιόγραφα και λέγονται μετοχές. Αυτές εκδίδονται συνήθως στον κομιστή (ανώνυμες) σε ορισμένες όμως περιπτώσεις είναι ονομαστικές όταν το επιβάλλει ο νόμος και κατά κανόνα μεταβιβάζονται ελεύθερα όπως κάθε κινητό πράγμα.
2. Για τη σύστασή της απαιτείται να μετάσχουν δύο τουλάχιστον πρόσωπα
3. Για την ίδρυσή της απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο άδειας συστάσεως αυτής και καταχώριση σε ειδικό Μητρώο της νομαρχίας τη έδρας της εταιρείας.

4. Υπόκειται σε συνεχή κρατικό έλεγχο (εποπτεία) γιατί η εταιρεία αυτή λόγω του μεγέθους της επηρεάζει την οικονομία και υπάρχει κίνδυνος καταχρήσεων.
5. Οι εταίροι της εταιρείας αυτής που λέγονται μέτοχοι, ευδύνονται περιορισμένα μέχρι του ποσού της εισφοράς τους. Μετά την καταβολή της εισφοράς από τους μετόχους, οι συναλλασσόμενοι με την εταιρεία έχουν δικαίωμα να ικανοποιηθούν μόνο από την εταιρική περιουσία. Γι' αυτό η εταιρία αυτή ονομάζεται κεφαλαιουχική ή απρόσωπη, γιατί σε αυτή το προσωπικό στοιχείο εξαφανίζεται, η δε προσωπικότητα των εταίρων καθώς και η περιουσία τους, σύμφωνα με τον νόμο δεν υπολογίζεται. Ο θάνατος, η απαγόρευση ή η πτώχευση ενός από αυτούς δεν επιφέρει τη λύση της εταιρείας
6. Καταγγελία της εταιρείας από μέτοχο πριν από το τέλος της διάρκειάς της δεν επιτρέπεται λόγω του χαρακτήρα της εταιρείας της Α.Ε. ως απρόσωπης και κεφαλαιουχικής. Ο μέτοχος δεν έχει δικαίωμα καταγγελίας της εταιρίας για να λύσει, μπορεί όμως να αποχωρήσει από αυτήν με τη μεταβίβαση των μετοχών του σε άλλον. Αυτό αποτελεί μια από τις σπουδαιότερες διαφορές μεταξύ προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιριών.
7. Η διάρκεια αυτής είναι μεγάλη συνήδως 40-50 έτη
8. Δεν είναι υποχρεωτική η συμμετοχή των εταίρων στη διοίκηση της εταιρίας.

9. Οι αποφάσεις για τα σπουδαιότερα θέματα λαμβάνονται στην Γενική Συνέλευση των μετόχων κατά πλειοψηφία. Έτσι όποια απόφαση συγκεντρώσει το 51% του εκπροσωπούμενου κεφαλαίου υπερσχύει.

1.1.1.1. Νομική Προσωπικότητα, Εμπορικότητα και Ανωνυμία

-Νομική προσωπικότητα της Α.Ε.

Η Α.Ε. είναι νομικό πρόσωπο. Έχει δική της περιουσία, που διακρίνεται εντελώς από την περιουσία των μετόχων. Για τις εταιρικές υποχρεώσεις ευθύνεται μόνο η εταιρεία.

-Εμπορικότητα της Α.Ε.

Η Α.Ε. αποκτά εμπορική ιδιότητα κατά το τοπικό κριτήριο. Είναι έμπορος έστω και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορικός (άρθρο 1 Κ.Ν. 2190/20).

-Επωνυμία της Α.Ε.

Η Α.Ε. έχει επωνυμία από το είδος της επιχείρησης που ασκεί. Μπορεί να περιλαμβάνει και το όνομα του ιδρυτή ή άλλου φυσικού προσώπου ή την επωνυμία εμπορικής εταιρίας. Στην επωνυμία πρέπει απαραίτητα να περιλαμβάνονται οι λέξεις «Ανώνυμη Εταιρεία» ή «Α.Ε» (αρθ. 5 Κ.Ν.2190/20) π.χ. «ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ Α.Ε» ή «ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Α.Ε».

1.1.2. Τα κύρια οικονομικά χαρακτηριστικά της Α.Ε.

Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Α.Ε. από οικονομική άποψη είναι:

- Η συγκέντρωση μεγάλων χρηματικών κεφαλαίων, που ανήκουν σε μεγάλο αριθμό προσώπων. Το κεφάλαιο που συγκεντρώνεται με τον τρόπο αυτό τίθεται στη διάθεση της εταιρίας και αποκτά αυτοτέλεια και αυτονομία ανεξάρτητη από αυτή που το εισέφεραν, αποτελεί δε τη μόνη εγγύηση για την εξασφάλιση των απαιτήσεων των εταιρικών δανειστών.
- Ο επιμερισμός του επιχειρηματικού κινδύνου σε πλήθος προσώπων. Γι' αυτό και η εταιρεία αυτή είναι συνυφασμένη με την εκτέλεση ριγοκίνδυνων έργων (Διόρυγα Σουέζ, Παναμά) για την πλήρη αξιοποίηση των μεγάλων τεχνικών ανακαλύψεων.

Γενικά η Α.Ε. αποτελεί τη σπουδαιότερη οικονομική και παραγωγική μονάδα της σύγχρονης οικονομικής ζωής. Είναι με άλλα λόγια η εταιρεία του μεγάλου κεφαλαίου.

1.2. Ίδρυση της Α.Ε.

Για την ίδρυση της Α.Ε. απαιτούνται:

1.2.1. Σύμβαση - Καταστατικό

Η σύμβαση πρέπει να έχει τον τύπο συμβολαιογραφικού εγγράφου. (άρθρο 40 ΕΝ και άρθρο 4 παρ. 1 Κ.Ν. 2190/20). Η σύμβαση καταρτίζεται μεταξύ δύο ή περισσότερων φυσικών ή νομικών προσώπων,

που λέγονται ιδρυτές (άρθρο 8 Κ.Ν. 2190/20). Ίδρυση μονοπρόσωπης εταιρείας δεν είναι δυνατή. Κατ' εξαίρεση μπορεί να επιτραπεί η ίδρυση Ανώνυμης Εταιρείας με μοναδικό μέτοχο το Δημόσιο από κοινή υπουργική απόφαση (Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών) (άρθρο 1 Ν.Δ. 4014/59). Τέτοια είναι η περίπτωση της ΕΤΒΑ (Ν.Δ. 1369/73 άρθρο 4 παρ. 1γ.). Το άρθρο 2 του Κ.Ν. 2190/20 ορίζει ότι το καταστατικό της ανώνυμης εταιρείας, πρέπει να περιέχει διατάξεις:

α) Για την εταιρική επωνυμία και το σκοπό της εταιρείας

Για το σχηματισμό της επωνυμίας της Α.Ε. αναφέραμε παραπάνω (1.1.1.1.). Σκοπός της εταιρείας είναι το αντικείμενο εργασιών της. Είναι δυνατόν στο καταστατικό της εταιρείας να περιλαμβάνονται περισσότερα από ένα αντικείμενα εργασίας αλλά δεν είναι νόμιμος τόσο ευρύς σκοπός ώστε να συνιστά αόριστη ή γενική περιγραφή του αντικειμένου εργασιών όπως π.χ. σκοπός της εταιρείας είναι το εμπόριο.

Σε περίπτωση που ο σκοπός της εταιρείας εκτείνεται σε πολλά αντικείμενα από αυτά. Η τυχόν διεύρυνση του σκοπού δεν συνεπάγεται αναγκάως και τη μεταβολή της εταιρικής επωνυμίας, με την οποία η εταιρία είναι ήδη γνωστή στις συναλλαγές.

Για τις διεθνείς συναλλαγές της εταιρείας η επωνυμία μπορεί να εκφράζεται και σε ξένη γλώσσα σε πιστή μετάφραση ή με λατινικά στοιχεία (άρθρο 5 Κ.Ν. 2190/20 όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 3 του Ν. 2339/95).

β) Για την έδρα της εταιρίας

Έδρα της εταιρίας είναι ο τόπος που λαμβάνονται οι αποφάσεις δηλαδή εκεί που ασκείται η διοίκηση της εταιρίας. Το άρθρο 6 του Κ.Ν. 2190/20 ορίζει ότι ως έδρα της ανώνυμης εταιρίας πρέπει να ορίζεται ένας δήμος ή μία κοινότητα της ελληνικής επικράτειας.

Η έδρα της Α.Ε. μπορεί να μεταβληθεί με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που λαμβάνεται με συνήδη απαρτία και πλειοψηφία, εκτός αν αποφασιστεί η μεταφορά της στο εξωτερικό οπότε απαιτείται αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία (άρθρο 29 παρ. 5 Κ.Ν. 2190/20).

γ) Για τη διάρκειά της

Ο νόμος δεν δέτει χρονικό πλαίσιο διάρκειας της Α.Ε. Έχει γίνει δεκτό ότι η Α.Ε. έχει πάντοτε ορισμένη διάρκεια. Στο καταστατικό συνήθως τίθεται μεγάλη διάρκεια της Α.Ε. π.χ. 30-50έτη. Υπάρχει δυνατότητα παράτασης της διάρκειας της Α.Ε., με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που λαμβάνεται με εξαιρετική απαρτία και πλειοψηφία (άρθρο 29 παρ. 3 Κ.Ν. 2190/20) και οπωσδήποτε πριν από την λήξη, διότι αν παρέλθει ο χρόνος διάρκειας η Α.Ε. λύεται και ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης οπότε χωρείς μόνο αναβίωση (άρθρο 47 Κ.Ν. 2190/20).

δ) Για το ύψος και τον τρόπο καταβολής του εταιρικού κεφαλαίου

ε) Για το είδος των μετοχών κάθε κατηγορίας, αν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών

ζ) Για τη μετατροπή ονομαστικών μετοχών σε ανώνυμες ή ανώνυμων σε ονομαστικές

η) Για τη σύγκλιση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου.

θ) Για τη σύγκλιση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των Γενικών Συνελεύσεων

ι) Για τους ελεγκτές

ια) Για τα δικαιώματα των μετόχων

ιβ) Για τον ισολογισμό και την διάθεση των κερδών

ιγ) Για τη λύση της εταιρία και την εκκαθάριση της περιουσίας της

Το καταστατικό της «Ανώνυμης Εταιρία» πρέπει να αναφέρει επίσης:

α. Τα ατομικά στοιχεία των φυσικών ή νομικών προσώπων που υπέγραψαν το καταστατικό της Εταιρίας ή στο όνομα και για λογαριασμό των οποίων έχει υπογράψει το καταστατικό αυτό.

β. Το συνολικό ποσό, τουλάχιστον κατά προσέγγιση, όλων των δαπανών που απαιτήθηκαν για την σύσταση της εταιρία και βαρύνουν αυτή.

Στο καταστατικό είναι δυνατόν και άλλες διατάξεις εφόσον αυτές δεν αντίκειται σε κανόνα αναγκαστικού δικαίου. Αν το καταστατικό δεν περιέχει το ελάχιστο περιεχόμενο που ορίζεται από το νόμο ή αν περιέχει διατάξεις που αντιβαίνουν στο νόμο, είναι ελαττωματικό, με την έννοια ότι η ίδρυση της εταιρία δεν είναι νόμιμη στην πρώτη περίπτωση

(έλλειψη ελάχιστου περιεχομένου) και ότι οι αντιβαίνουσες στο νόμο διατάξεις είναι αντιδικαίως άφορες, στη δεύτερη περίπτωση.

1.2.2. Άδεια της διοίκησης για σύσταση και λειτουργία της εταιρίας για έγκριση του καταστατικού

Ο υπουργός εμπορίου (και μετά το Ν.Δ. 532/1970 ο Νομάρχης) είναι υποχρεωμένος να χορηγήσει την άδεια για τη σύσταση και λειτουργία της Α.Ε. και να εγκρίνει το καταστατικό, εφ' όσον το περιεχόμενό του είναι σύμφωνο με το νόμο.

Αν το περιεχόμενο του καταστατικού δεν είναι σύμφωνο με το νόμο ή περιλαμβάνει διατάξεις αντίθετες προς το νόμο, ο Νομάρχης έχει το δικαίωμα να αρνηθεί να χορηγήσει άδεια ιδρύσεως και να εγκρίνει το καταστατικό της Α.Ε. Απόφαση του Υπουργού Εμπορίου να μη χορηγήσει άδεια σύστασης Α.Ε. που το καταστατικό της είναι σύμφωνο με το νόμο, προσβάλλεται στο Συμβούλιο Επικρατείας.

1.2.2.1. Τροποποίηση καταστατικού Α.Ε.

Διαδικασία τροποποίησης καταστατικού: Το καταστατικό της Α.Ε. συντάσσεται κατά τη σύσταση αυτής και αφού εγκριθεί αποτελεί τον καταστατικό χάρτη, βάσει του οποίου λειτουργεί μια εταιρία. Όμως σπάνια παραμένει για πολύ χρόνο αναλλοίωτο. Συνήθως επακολουθούν τροποποιήσεις του καταστατικού τις οποίες υπαγορεύουν οι συνεχείς μεταβαλλόμενες ανάγκες της εταιρίας.

Οι πιο συνηθισμένες τροποποιήσεις του καταστατικού είναι η μεταβολή της έδρας της εταιρείας (αλλαγή δήμου ή κοινότητας), η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου (πέρα των περιπτώσεων που προβλέπει το άρθρο 13 του Κ.Ν. 2190/20) η μεταβολή του σκοπού της εταιρίας, η μεταβολή του αριθμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, η συγχώνευση με άλλες επιχειρήσεις, η παράταση της διάρκειας αυτής.

Και ενώ το καταστατικό της εταιρίας καταρτίζεται υποχρεωτικά με συμβολαιογραφικό έγγραφο (άρθρο 40 Α.Ν.) οι τροποποιήσεις αυτού (κατά παρέκκλιση της αρχής που καθιερώνει το άρθρο 164 Α.Κ.) γίνονται με ιδιωτικό έγγραφο δηλαδή με πρακτικό της Γενικής Συνελεύσεως των μετόχων. Οι τροποποιήσεις του καταστατικού δεν χρειάζονται να γίνονται ενώπιον συμβολαιογράφου, αλλά καλύπτονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης που τροποποιούν το καταστατικό είναι έγκυρες, εφόσον δεν απαγορεύονται με ρητή διάταξη από το καταστατικό της εταιρίας (άρθρο 34 παρ. 1 ε1 α΄Κ.Ν. 2190/20).

Η διαδικασία που παρακολουθείται με την τροποποίηση του καταστατικού είναι η ακόλουθη:

α) Πρώτη ενέργεια, είναι η λήψη αποφάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου για τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης, τακτική ή έκτακτη, που θα αποφασίσει την τροποποίηση του καταστατικού. Σύγκληση τακτικής ή έκτακτης Γενικής Συνέλευσης χωρίς προηγούμενη

απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (δηλαδή αυτόκλητη) δεν είναι επιτρεπτή.

β) Δεύτερη ενέργεια, η λήψη αποφάσεως για την τροποποίηση του καταστατικού από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων. Στην απόφαση θα περιλαμβάνεται και το κείμενο των τροποποιημένων άρθρων (όπως δηλαδή αυτά έχουν τροποποιηθεί μετά τις επελθούσες τροποποιήσεις). Ορισμένες τροποποιήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 29 του Κ.Ν. 2190/20 πρέπει να αποφασίζονται με την αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων των γήφων που εκπροσωπούνται στη Γενική Συνέλευση των μετόχων (άρθρο 3 παρ. 2 το 2190/20).

γ) Τρίτη ενέργεια, η υποβολή στην εποπτεύουσα αρχή (Υπηρεσία Εμπορίου της Νομαρχίας της έδρας της εταιρίας), με σύντομο διαβιβαστικό έγγραφο, του πρακτικού της Γενικής Συνέλευσης και των άλλων δικαιολογητικών που απαιτούνται για την έκδοση της εγκριτικής αποφάσεως του Νομάρχη.

δ) Τέταρτη ενέργεια, μετά την έκδοση της αποφάσεως του Νομάρχη, που εγκρίνει την τροποποίηση του καταστατικού, αποστέλλεται από την Νομαρχία στο Εθνικό τυπογραφείο σχετική ανακοίνωση προς δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση αυτή μαζί με την ανακοίνωση κοινοποιείται και στην εταιρία.

ε) Πέμπτη ενέργεια, όταν κυκλοφορήσει η εφημερίδα της κυβερνήσεως με την ανακοίνωση της επελθούσας τροποποιήσεως του καταστατικού η ενδιαφερόμενη εταιρία υποχρεούται να προσκομίσει ένα

αντίτυπο αυτού στην αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχίας για να τοποθετηθεί στον οικείο φάκελο. Εάν η τροποποίηση αφορά την έδρα, τον σκοπό, την επωνυμία και άλλα στοιχεία που αφορούν την φορολογούσα αρχή, ένα αντίγραφο του Φ.Ε.Κ. πρέπει να υποβληθεί και στην οικεία Οικονομική Εφορία για ενημέρωση του σχετικού φακέλου της εταιρίας.

Η τροποποίηση πάντως του καταστατικού συντελείται μετά την καταχώρηση στο οικείο Μητρώο Ανώνυμων Εταιριών της εγκριτικής διοικητικής απόφασης μαζί με το ολόκληρο το νέο κείμενο του καταστατικού (άρθρο 7β, παρ. 11 Κ.Ν. 2190/20 το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 7 του Π.Δ. 409/86).

1.2.2.2. Έγκριση τροποποιήσεως - Κωδικοποίηση καταστατικού

Η απόφαση του κάθε αρμοδίου, κατά τόπο, νομάρχη απαιτείται σε κάθε τροποποίηση του καταστατικού. Ως τροποποίηση θεωρείται κάθε τροποποίηση ουσιώδη ή επουσιώδη ακόμα περί τη διατύπωση ή περί την αρίθμηση των άρθρων και παραγράφων του καταστατικού ως και για την κωδικοποίηση των γενομένων τροποποιήσεων του καταστατικού.

Για την έγκριση της τροποποίησης η εταιρία υποβάλλει στην αρμόδια υπηρεσία της έδρας της με σύντομο διαβιβαστικό έγγραφο τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για να εκδοθεί η απόφαση του νομάρχη, που εγκρίνει την τροποποίηση του καταστατικού.

Τα δικαιολογητικά αυτά είναι τα εξής:

- Ένα αντίγραφο του πρακτικού της Γεν. Συνέλευση στην οποία αποφασίστηκε η τροποποίηση του καταστατικού και
- Ένα αντίγραφο του πρακτικού της Συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου στην οποία αποφασίστηκε η συζήτηση της Γενικής Συνέλευσης.

Τα αντίγραφα αυτά πρέπει να είναι κυρωμένα από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της εταιρίας. Επίσης απαιτούνται παράβολα δημοσίου ταμείου που ανέρχονται σε ..... χ 1 δρχ και αντίστοιχο τριπλότυπο εισπράξεως εισφοράς υπέρ Τ.Α.Π.Ε.Τ. (ροζ χρώματος) από το οποίο προκύπτει ότι κατεβλήθη το παράβολο στο Δημόσιο Ταμείο για την δημοσίευση στο τεύχος και τα δικαιώματα του Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού Εθνικού Τυπογραφείου. Και έλους υποβάλλεται το κείμενο του τροποποιημένου (και κωδικοποιημένου) καταστατικού.

Η αρμόδια υπηρεσία (εμπορίου) της νομαρχίας φροντίζει για την έκδοση της εγκριτικής αποφάσεως του Νομάρχη, την οποία καταχωρεί στο μητρώο Α.Ε. και στην συνέχεια αποστέλλει μια δημοσίευση στην εφημερίδα της κυβερνήσεως.

Η ενσωμάτωση των εκάστοτε εισερχόμενων τροποποιήσεων στο κύριο σώμα του καταστατικού, ώστε να αποτελέσει ενιαίο κείμενο με αυτό, λέγεται κωδικοποίηση καταστατικού.

Κωδικοποίηση του καταστατικού μιας Α.Ε. γινόταν και πριν την τροποποίηση του Νόμου 2190/20 από το Π.Δ. 409/86 και 498/87. Η αναγκαιότητα αυτής της κωδικοποιήσεως, μετά από κάθε τροποποίηση που επεβλήθη από οδηγία των συμβουλίων της Ε.Ο.Κ. είναι προφανής. Έτσι κάθε ενδιαφερόμενος που θέλει να συναλλαγή με την εταιρία δεν

είναι αναγκασμένος να προβεί σε εξαντλητική έρευνα για να καθορίσει το τελικό κείμενο του καταστατικού της εταιρίας, όπως αυτός ισχύει κατά το χρόνο που συναλλασσόταν με αυτή.

Για τον λόγο αυτό και για να μην δημιουργούνται προβλήματα, συνιστούμε όπως και στην κατάσταση των θεμάτων ημερησίας διάταξης γενικής συνέλευσης από το διοικητικό συμβούλιο, το οποίο οργανώνει τη συνέλευση, μετά την διατύπωση του θέματος της τροποποίησης άρθρου ή άρθρων του καταστατικού, να τίθεται ως θέμα η κωδικοποίηση του καταστατικού (ιδίως μέχρι της ισχύος του Π.Δ. 409/1986 δηλ. μέχρι της 31/12/86) θα περιλαμβάνει και τις τροποποιήσει αυτές μαζί με τις επερχόμενες με την νέα τροποποίηση του καταστατικού μέχρι την 31/12/87.

Μετά την ισχύ των παραπάνω διαταγμάτων, η εποπτεύουσα αρχή (Υπηρεσία Εμπορίου της οικείας Νομαρχίας) απαιτεί όπως σε κάθε τροποποίηση του καταστατικού με ενσωματωμένες τις επελθούσες τροποποιήσεις. Στην εφημερίδα που κωδικοποιημένου καταστατικού αλλά μόνο σχετική ανακοίνωση, που εντάσσεται από την αρμόδια υπηρεσία. Εμπορίου της Νομαρχίας και περιέχει τα τροποποιημένα άρθρα.

Έτσι εάν η εταιρία θέλει να έχει κωδικοποιημένο, επίσημα το καταστατικό της, υποβάλλει ένα επιπλέον αντίγραφο αυτού στην εποπτεύουσα αρχή, η οποία το θεωρεί καταλλήλως και πως το επιστρέφει.

Ακολουθεί υπόδειγμα διαβιβαστικού εγγράφου.

Προς την
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΧΑΪΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΑΧΑΪΑΣ

Πάτρα ...../...../199...

αρ. ΜΑ.Ε...../...../.....

Κύριοι,

Σας στέλνουμε συνημμένα τα παρακάτω δικαιολογητικά σχετικά με την συγκληθείσα έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων την ...../...../199... σύμφωνα με το Νόμο, ήτοι:

1. Αντίγραφο πρακτικών της έκτακτης Γενικής Συνέλευσης την ...../...../199....
2. Το υπ' αριθμ. Διπλότυπο Είσπραξης .....δρχ. ΔΟΥ ΠΑΤΡΩΝ
3. Το υπ' αριθμ. Τριπλότυπο Είσπραξης .....δρχ. Τ.Α.Π.Ε.Τ.
4. Ανακοίνωση προς το Εθνικό Τυπογραφείο σε τρία (3) αντίγραφα για τη δημοσίευση της κωδικοποίησης του καταστατικού
5. Κωδικοποιημένο καταστατικό σε δύο (2) αντίγραφα.

Με τιμή

Για την εταιρία

..... Α.Ε.

Μετά από κάθε τροποποίηση κάποιου άρθρου του καταστατικού υποβάλλεται στη Νομαρχία και ολόκληρο το καταστατικό με τα τροποποιημένα άρθρα ενσωματωμένα (δηλαδή κωδικοποιημένο το καταστατικό). Εάν η εταιρία επιθυμεί προσκομίζει και άλλα αντίγραφα του κωδικοποιημένου καταστατικού στην αρμόδια Υπηρεσία της Νομαρχίας, το οποίο όπως επιστρέφεται επικυρωμένο και φυλάσσεται στο αρχείο της.

1.2.3. Δημοσιότητα της Α.Ε.

Το Π.Δ. 409/86 πρόσδεσε στον Κ.Ν. 2190/20 το άρθρο 76 με το οποίο:

Η δημοσιότητα πραγματοποιείται:

α) Με την καταχώρηση, ύστερα από έλεγχο των πράξεων και στοιχείων στο Μητρώο, Αωνύμων Εταιριών, που τηρείται από την υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου της Νομαρχίας όπου έχει την έδρα της η εταιρία και

β) Με τη δημοσίευση, με επιμέλεια της αρμόδιας υπηρεσίας και με δαπάνες της ενδιαφερόμενης εταιρίας στο τεύχος Αωνύμων Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης της Εφημερίδας της κυβέρνησης, ανακοίνωσης για την καταχώριση στο οικείο Μητρώο Αωνύμων Εταιριών των πράξεων και στοιχείων που υπαβάλλονται σε δημοσιότητα.

Το Μητρώο Αωνύμων Εταιριών αποτελείται τουλάχιστον από:

α) Το βιβλίο μητρώου αωνύμων εταιριών

- β) Τη μερίδα κάθε εταιρίας
- γ) Το φάκελο της εταιρίας και
- δ) Το ευρετήριο των εταιριών

Η υπ' αριθμό Κ3 4114/22-12-1986 απόφαση του Υπουργού Εμπορίου καθορίζει τις λεπτομέρειες λειτουργίας του Μητρώου Ανωνύμων Εταιριών και του Κεντρικού Μητρώου ως και της διαδικασίας δημοσιότητας.

Η πράξη που υποβάλλεται σε δημοσιότητα κατά τη σύσταση της Α.Ε. είναι η απόφαση της διοίκησης για τη σύσταση της Α.Ε. καθώς και το καταστατικό που εγκρίθηκε (άρθρο 7^α περ. α Κ.Ν. 2190/20). Η Α.Ε. αποκτά νομική προσωπικότητα με την κατάχώρηση στο οίκειο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της διοικητικής απόφασης για τη σύσταση της Εταιρίας και την έγκριση του καταστατικού της, (άρθρο 7β παρ. 10. Κ.Ν. 2190/20) ενώ προς της ισχύος του άρθρου αυτού η Α.Ε. αποκτούσε νομική προσωπικότητα από την ημέρα της δημοσίευσης στο Τεύχος Ανωνύμων Εταιριών και Εταιριών περιορισμένης ευθύνης. Σε δημοσιότητα υποβάλλονται, εκτός από την απόφαση της διοίκησης και το καταστατικό για τη σύσταση της Α.Ε. και άλλες πράξεις που ορίζονται στο άρθρο 7^α του Κ.Ν. 2190/20 όπως:

α) Οι αποφάσεις της διοίκησης για την έγκριση της τροποποίησης ή κωδικοποίησης καταστατικών Α.Ε., καθώς και ολόκληρο το νέο κείμενο του καταστατικού μαζί με τις τροποποιήσεις που έγιναν.

β) Ο διορισμός και η για οποιαδήποτε λόγο παύση με τα στοιχεία ταυτότητας των προσώπων, που:

- Ασκούν τη διαχείριση της εταιρίας (Δ.Σ.)
- Έχουν την εξουσία να την εκπροσωπούν από κοινού ή φερονωμένα (εκπρόσωποι που δεσμεύουν την Α.Ε.).
- Είναι αρμόδια να ασκούν τον τακτικό της έλεγχο (έλεγχος)

γ) Η απόφαση ανάκλησης της άδειας σύστασης και έγκρισης του καταστατικού της εταιρίας.

δ) Κάθε απόφαση για αύξηση ή μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας.

ε) Το πρακτικό του Διοικητικού Συμβουλίου με το οποίο πιστοποιείται η καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου, είτε κατά τη σύσταση της εταιρίας, είτε μετά από κάθε αύξησή του

στ) Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, αρχικές και τροποποιημένες από τη Γενική Συνέλευση (ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσεις, πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων και προσάρτημα) και οι σχετικές εκθέσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και των ελέγχων της εταιρίας.

ζ) Οι μηνιαίες λογιστικές καταστάσεις των τραπεζών

η) Η λύση της εταιρίας

θ) Η δικαστική απόφαση που κηρύσσει άκυρη την εταιρία ή σε κατάσταση πτώχευσης καθώς και οι δικαστικές αποφάσεις παντός

βαθμού που αναγνωρίζουν ως άκυρες ή ακυρώνουν αποφάσεις γενικών συνελεύσεων, καθώς και οι δικαστικές αποφάσεις που ανατρέπουν τις παραπάνω αποφάσεις.

- 1) Ο διορισμός και η αντικατάσταση εκκαθαριστών
  - ια) Οι ισολογισμοί της εκκαθάρισης καθώς και ο τελικός ισολογισμός
  - ιβ) Η διαγραφή της εταιρίας από το Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών
  - ιγ) Κάθε πράξη ή στοιχείο του οποίου η δημοσιότητα επιβάλλεται από άλλες διατάξεις.

1.2.4. Ακυρότητα Α.Ε. - Λόγοι Ακυρότητας

Το Π.Δ. 409/86 πρόσθεσε στο Ν 2190/20 το άρθρο 4^α στο οποίο απαριθμούνται περιοριστών οι λόγοι ακυρότητας της Α.Ε. Συγκεκριμένα η Α.Ε. κηρύσσεται άκυρη με δικαστική απόφαση μόνο αν:

- α) Δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 περίπτ. Α και Β (αν δηλαδή το καταστατικό δεν περιέχει διατάξεις για την εταιρική επωνυμία και το σκοπό της εταιρίας καθώς και το ύφος και τον τρόπο καταβολής του εταιρικού κεφαλαίου) 4 παρ.1 (αν δηλαδή ο Υπουργός Εμπορίου (Νομάρχης) δεν προκαλέσει την απόφαση για τη σύσταση ανώνυμης εταιρίας καθώς και την έγκριση του καταστατικού της, ή αν το καταστατικό της δεν έχει καταρτισθεί για δημοσίου εγγράφου σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις) και 8 παρ. 2 (δηλαδή αν το κεφάλαιο της Α.Ε. είναι κατώτερο από κατώτατο οριζόμενο από το νόμο ολοσχερώς καταβλημένο κατά τη σύσταση της εταιρίας).

- β) Ο σκοπός της είναι παράνομος ή αντίκειται στη δημόσια τάξη
- γ) Ο αριθμός των ιδρυτών είναι κατώτερος από δύο, και
- δ) Όλοι οι ιδρυτές όταν υπογράφηκε η εταιρική σύμβαση δεν είχαν την ικανότητα για δικαιοπραξία.

1.2.4.1. Διαδικασία Ακυρότητας

Η αγωγή για ακύρωση της εταιρίας ασκείται από κάθε πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον και απευθύνεται κατά της εταιρίας. Το δικαστήριο που απαγγείλει την ακυρότητα διορίζει με την ίδια απόφαση τους εκκαθαριστές. Αρμόδιο καθ' όλη δικαστήριο είναι το πολυμελές πρωτοδικείο και κατά τόπον εκείνο της έδρας της εταιρίας (άρθρο 27 ΚΛΟΑΔ). Η ακύρωση επέρχεται με τελεσίδικη απόφαση που πρέπει κατά τα ανωτέρω να δημοσιευθεί στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών και στο τεύχος Ανωνύμων Εταιριών και Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης (άρθρα 76 και 7^α περιπτ. Κ.Ν. 2190/20).

1.2.5. Α.Ε. υπό ίδρυση

Σύμφωνα με τα παραπάνω η Α.Ε. αποκτά νομική προσωπικότητα, δηλαδή αρχίζει να υπάρχει ως νομικό πρόσωπο, από την καταχώριση στο οικείο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της διοικητικής απόφασης για τη σύσταση της Εταιρίας και την έγκριση του καταστατικού της (άρθρο 76 και παρ. 10. Κ.Ν. 2190/20).

Κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από υπογραφή του καταστατικού μέχρι την ύπαρξη της Α.Ε. η Α.Ε. βρίσκεται στο στάδιο ίδρυσης, δεν είναι επομένως Α.Ε. αλλά «Α.Ε. υπό ίδρυση».

Το άρθρο 76 του Κ.Ν. 2190/20 που προστέθηκε με το Π.Δ. 409/86, ορίζει ότι πρόσωπα που έχουν ενεργήσει στο όνομα υπό ίδρυση εταιρίας ευθύνονται για τις πράξεις αυτές απεριόριστα και σε ολόκληρο. Ευθύνεται όμως η Εταιρία για τις πράξεις που έγιναν ρητά στο όνομά της κατά το ιδρυτικό στάδιο, εάν μέσα σε τρεις μήνες από την απόκτηση της νομικής προσωπικότητας, ανέλαβε τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτές τις πράξεις.

Το άρθρο 10 παρ. 2 του Π.Δ. 186/1992 ορίζει ότι τα έξοδα πρώτης εγκατάστασης, αγορές και λοιπές συναλλαγές αναγκαίες για τη σύσταση του νομικού προσώπου ή την έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης, καταχωρούνται σε βιβλία που θεωρούνται στο όνομα του ιδρυτή από τον προϊστάμενο της ΔΥΟ της κατοικίας ή της έδρας της με μνεία της υπό σύσταση επιχείρησης.

Αν ο ιδρυτής είναι πρόσωπο που έχει έδρα, κατοικία, διαμονή ή εγκατάσταση σε άλλη χώρα τα βιβλία του θεωρούνται στο όνομα του νόμιμου εκπροσώπου του στην Ελλάδα.

Οι εγγραφές που καταχωρήθηκαν στα προσωρινά βιβλία μεταφέρονται στα οριστικά βιβλία αναλυτικά ή συγκεντρωτικά αμέσως μετά την σύσταση του νομικού προσώπου ή την έναρξη της λειτουργίας της επιχείρησης.

1.2.6. Διαδικασία ίδρυσης της Α.Ε.

Τα στάδια που πρέπει να ακολουθούν για την ίδρυση της Α.Ε. είναι συνοπτικά ως εξής:

1. Σύνταξη του καταστατικού. Δύο τουλάχιστον φυσικά ή νομικά πρόσωπα (ιδρυτές) θα πρέπει να συμβληθούν. Η εταιρική σύμβαση (καταστατικό) θα πρέπει να έχει υποχρεωτικά τον τύπο συμβουλευογραφικού εγγράφου, ενώ είναι υποχρεωτική και η παρουσία δικηγόρου.

2. Καταβολή φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου, που ανέρχεται σε ποσοστό 1% επί του κεφαλαίου (Ν. 1676/86 άρθρα 17-31). Η καταβολή γίνεται σε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ) και αποδεικνύεται με διπλότυπο το οποίο προσκομίζεται μαζί με το καταστατικό στη Νομαρχία. Η καταβολή του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου πρέπει να γίνει μέσα σε 15 ημέρες από την υπογραφή του συμβολαίου.

3. Προσκόμιση του καταστατικού στην αρμόδιο νομαρχία. Δύο αντίγραφα του καταστατικού, μαζί με το διπλότυπο καταβολής του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου, προσκομίζονται στην αρμόδια νομαρχία για έγκριση. Ο Νομάρχης μετά από έλεγχο εγκρίνει με απόφαση του τη σύσταση της Α.Ε. και το καταστατικό της.

4. Η διοικητική απόφαση για τη σύσταση της εταιρίας καταχωρείται στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών και από το χρονικό εκείνο σημείο υπάρχει η Α.Ε. Οι ιδρυτές της Α.Ε. μπορούν να προσκομίσουν βεβαίωση της Νομαρχίας για την καταχώρηση της Α.Ε. στο Μητρώο Ανωνύμων

Εταιριών, στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΥΟ) και να κάνουν έναρξη άσκησης δραστηριότητας της Α.Ε., στην οποία χορηγείται Αριθμός Φορολογικού Μητρώου.

5. Με φροντίδα της αρμόδιας υπηρεσίας της νομαρχίας και με έξοδα της Α.Ε. αποστέλλεται για δημοσίευση στην εφημερίδα της κυβερνήσεως (τεύχος Ανωνύμων Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης ανακοίνωση για τη σύσταση της Α.Ε. καθώς και το καταστατικό που εγκρίθηκε.

1.3. Τα όργανα της Α.Ε.

Η Α.Ε. όπως και κάθε νομικό πρόσωπο για τη διαμόρφωση και εξωτερίκευση της βαδισής της έχει ανάγκη από όργανα. Αυτά στην περίπτωση της είναι: Η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο και οι Ελεγκτές

1.3.1. Γενική Συνέλευση

Η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο της εταιρίας, δικαιούται να αποφασίζει για κάθε υπόθεση της εταιρίας και οι αποφάσεις της υποχρεώνουν όλους τους μετόχους παρόντες ή απόντες, ακόμη και αν διαφωνούν.

1.3.1.1. Είδη Γενικής Συνέλευσης

Οι Γενικές Συνελεύσεις διακρίνονται σε τακτικές, έκτακτες και καταστατικές με κριτήριο τον σκοπό ή την λειτουργία τους.

1.3.1.1.1. Τακτική Γενική Συνέλευση

Είναι αυτή που συνέρχεται υποχρεωτικά στην έδρα της Εταιρίας κάθε χρόνο στο τέλος της εταιρικής χρήσης και το αργότερο μέσα σε έξι μήνες από το τέλος της.

Για τη λήψη των αποφάσεων της απαιτείται συνήθως απαρτία και πλειοψηφία, η παρουσία δηλαδή μετόχων που εκπροσωπούν τουλάχιστον το 1/5 του κατεβλημένου κεφαλαίου και πλειοψηφία του 51% των γήφων που εκπροσωπούνται στη Γενική Συνέλευση.

Αποφασίζει κυρίως σχετικά με την εκλογή μελών του διοικητικού συμβουλίου και των ελεγκτών, την έγκριση του ισολογισμού, την διάθεση των κερδών, την απαλλαγή του διοικητικού συμβουλίου και των ελεγκτών από κάθε ευθύνη για αποζημίωση.

1.3.1.1.2. Έκτακτη Γενική Συνέλευση

Συγκαλείται από το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελεί πότε αυτό κρίνει και υποχρεωτικά μεταξύ άλλων και στις παρακάτω περιπτώσεις:

1. Όταν η αξία του καθαρού ενεργητικού της εταιρικής περιουσίας μειωθεί κάτω από το μισό του καταβλημένου εταιρικού κεφαλαίου, διότι τότε η Γενική συνέλευση θα πρέπει να αποφασίσει εάν η Α.Ε. θα διαλυθεί ή όχι.
2. Όταν ζητήσουν την σύγκληση της οι ελεγκτές. Στην περίπτωση αυτή η συνέλευση συγκαλείται μέσα σε 10 ημέρες από την επίδοση της αίτησης

3. Όταν τη σύγκληση ζητήσουν μέτοχοι που εκπροσωπούν το $\frac{1}{2}$ του καταβλημένου κεφαλαίου, οπότε γίνεται μέσε σε 30 ημέρες από την επίδοση της αίτησης.

1.3.1.1.3. Καταστατικά Γενική Συνέλευση

Καταστατική είναι η Γενική Συνέλευση που συνέρχεται και αποφασίζει με εξαιρετική (καταστατική) απαρτία και πλειοψηφία για ορισμένα θέματα.

Απαιτείται δηλαδή η παρουσία μετόχων που εκπροσωπούν τα $\frac{2}{3}$ τουλάχιστον του καταβλημένου κεφαλαίου και η πλειοψηφία των $\frac{3}{5}$ των γήφων που εκπροσωπούνται στη συνέλευση.

Τα κυριότερα από τα θέματα τα οποία απαιτείται καταστατική απαρτία και πλειοψηφία είναι: η μεταβολή του αντικειμένου της επιχείρησης, η μεταβολή της ιδιγένειάς της, η αύξηση ή η μείωση του κεφαλαίου της, η συγχώνευση ή λύση της κλπ. Τα θέματα αυτά καθορίζονται από τον νόμο. Είναι όμως δυνατό το καταστατικό να προβλέπει και άλλες περιπτώσεις στις οποίες να απαιτείται απόφαση καταστατικής Γενικής Συνέλευσης.

1.3.1.1.4. Συνέλευση Προνομιούχων Μετόχων

Οι αρμοδιότητες της συνέλευσης αυτής είναι εξαιρετικά περιορισμένες. Αποφασίζει μόνο την κατάργηση ή τον περιορισμό του προνομίου των προνομιούχων μετοχών. Για την λήψη της απόφασης

αυτής απαιτείται πλειοψηφία των 3/4 του εκπροσωπούμενου κεφαλαίου των προνομιούχων μετοχών.

1.3.1.2. Σύγκλιση Γενικής Συνέλευσης

1.3.1.2.1. Τρόπος Σύγκλισης

Η Γενική Συνέλευση συγκαλείται από το Διοικητικό Συμβούλιο με πρόσκληση των μετόχων, κατά κανόνα είκοσι μέρες πριν από την ημέρα που ορίστηκε η Γενική Συνέλευση.

Η πρόσκληση που συμπεριλαμβάνει το οίκημα, την ημέρα και ώρα της συνεδρίασης καθώς και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, τοιχοκολλάται σε εμφανή θέση του καταστήματος της εταιρίας. Παράλληλα, δημοσιεύεται στο Δελτίο Ανωνύμων Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης καθώς επίσης και σε μια ημερήσια ή εβδομαδιαία οικονομική εφημερίδα. Επίσης σε μια εφημερίδα που εκδίδεται στον τόπο της έδρας της εταιρίας, στην περίπτωση που η εταιρία δεν έχει την έδρα της στην Αθήνα. Αντίγραφο της ημερήσιας διάταξης υποβάλλεται στο Υπουργείο Εμπορίου.

Σαράντα οκτώ ώρες πριν από την Γενική Συνέλευση πρέπει να τοιχοκολλάται πίνακας των μετόχων που έχουν δικαίωμα γήφου, σε εμφανή θέση του καταστήματος. Στον πίνακα αυτό πρέπει να αναγράφονται και τυχόν αντιπρόσωποι τους, ο αριθμός των μετοχών και των γήφων τους, όπως επίσης και οι διευθύνσεις τους.

1.3.1.2.2. Δικαίωμα Παράστασης

Κάθε μέτοχος έχει δικαίωμα παράστασης στη Γενική Συνέλευση και συμμετοχής στην ψηφοφορία. Πρέπει όμως να καταθέσει τις μετοχές του στο ταμείο της εταιρίας, είτε στο ταμείο παρακαταθηκών και δανείων, είτε ακόμη και σε οποιαδήποτε τράπεζα, πέντε μέρες πριν από την συνεδρίαση.

Από τον κανόνα εξαιρούνται οι μέτοχοι των προνομιούχων μετοχών χωρίς γήφο, οι οποίοι δεν δικαιούνται να μετάσχουν στην ψηφοφορία.

Οποιοσδήποτε μέτοχος δικαιούται να ζητήσει για την ενημέρωσή του ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και τις σχετικές εκθέσεις του διοικητικού συμβουλίου και των ελεγκτών δέκα ημέρες πριν από την τακτική γενική συνέλευση.

Η συμμετοχή του μετόχου στην Γ.Σ δεν είναι απαραίτητο να είναι αυτοπρόσωπη. Μπορεί δηλαδή να γίνει και με αντιπρόσωπο, ακόμη και όσον αφορά την ψηφοφορία.

1.3.1.3. Λήψη και Ακύρωση των Αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης

1.3.1.3.1. Λήψη αποφάσεων

Όπως ήδη αναφέρθηκε ο νόμος απαιτεί τόσο απαρτία όσο και πλειοψηφία για την έγκυρη λήψη αποφάσεων από την Γενική Συνέλευση μια Ανώτατης Εταιρίας.

Το κριτήριο για το σχηματισμό τους, δεδομένου ότι η εταιρία είναι κεφαλαιουχική, δεν είναι ο αριθμός των μετοχών, αλλά των μετόχων που εκπροσωπούνται στην Γενική Συνέλευση, το ποσοστό δηλαδή του κεφαλαίου της Α.Ε. Η αρχή της απαρτίας σημαίνει ότι δεν απαιτείται να εκπροσωπείται το σύνολο του κεφαλαίου αλλά ένα τμήμα του (που καθορίζεται ειδικά). Η αρχή της πλειοψηφίας αντίστοιχα έχει το νόημα ότι για τη λήψη των αποφάσεων δεν απαιτείται ομόφωνη απόφαση των παρόντων, αλλά σύμφωνη γνώμη των μετόχων που συγκεντρώνουν την πλειοψηφία των μετοχών που εκπροσωπούνται στη Γενική Συνέλευση.

1.3.1.3.2. Ελαττωματικότητα αποφάσεων

Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης μπορεί να είναι ελαττωματικές, δηλαδή είτε άκυρες είτε ακυρώσιμες.

Άκυρες είναι οι αποφάσεις που είναι αντίθετες με τις διατάξεις είτε του νόμου είτε του καταστατικού. Ενδεικτικά ο νόμος αναφέρει τις παρακάτω περιπτώσεις:

- α) όταν οι αποφάσεις έχουν ληφθεί κατά παράβαση των διατάξεων των σχετικών με τη συγκρότηση των γενικών συνελεύσεων ή με την απαρτία και την πλειοψηφία,
- β) όταν με το περιεχόμενό τους δίδουν διατάξεις που έχουν τεθεί αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο για την προστασία των δανειστών της εταιρίας.

Οι ακυρώσιμες αποφάσεις απαριθμούνται περιοριστικά από τον νόμο και είναι:

- α) Απόφαση με την οποία απορρίπτεται αίτηση περί παροχής πληροφοριών κατά παράβαση του νόμου ή του καταστατικού
- β) Απόφαση με την οποία εγκρίνεται ισολογισμός που δεν έχει συνταχθεί όπως πρέπει.

Η ακυρότητα πάντως των αποφάσεων δεν μπορεί να αντιταχθεί μετά την πάροδο διετίας από την υποβολή στον υπουργό Εμπορίου αντιγράφου των πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης στην οποία πάρθηκε.

Στην δεύτερη περίπτωση την ακύρωση των ακυρωτικών αποφάσεων μπορούν να ζητήσουν μόνον μέτοχοι στις περιπτώσεις που καθορίζονται από το νόμο και μόνο σε έξι μήνες από την λήξη της απόφασης.

1.3.2. Το Διοικητικό Συμβούλιο

Το διοικητικό συμβούλιο είναι το όργανο που εκπροσωπεί την Εταιρία όσον αφορά τις προς τα έξω σχέσεις και που διευθύνει, διοικεί και γενικά διαχειρίζεται τις υποθέσεις της εταιρίας, εκφράζοντας την βούλησή της.

Τα μέλη του μπορεί να είναι ή και να μην είναι μέτοχοι. Το διοικητικό συμβούλιο είναι εξαιρετικά σημαντικό όργανο για μια Α.Ε γιατί από την ικανότητα του λόγου ή πολύ, εξαρτάται η πραγματοποίηση του εταιρικού σκοπού.

1.3.2.1. Διορισμός του Διοικητικού Συμβουλίου

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τουλάχιστον τρία. Αυτό συνάγεται έμμεσα από τον νόμο, διότι καθορίζεται ότι ο αριθμός των Παρόντων συμβούλων σε συνεδριάσεις του Διοικητικού Συνεδρίου δεν είναι δυνατόν να είναι κατώτερος των τριών.

Εάν δεν προβλέπει κάτι διαφορετικό το καταστατικό οι διοικητές εκλέγονται από την τακτική γενική συνέλευση με συνηδισμένη απαρτία και πλειοψηφία.

Υπάρχουν όμως και ορισμένες εξαιρέσεις στον κανόνα αυτό π.χ. οι πρώτοι διοικητές διορίζονται από τους ιδρυτές με το καταστατικό και παραμένουν μέχρις ότου συγκληθεί η πρώτη τακτική Γενική Συνέλευση η οποία ή επικυρώνει τον διορισμό αυτό ή ελέγχει άλλους.

Εξάλλου εάν λείπουν τα πρόσωπα που απαιτούνται για την διοίκηση της Α.Ε ή εάν τα συμφέροντα τους συγκρούονται με τα συμφέροντα της εταιρίας το δικαστήριο διορίζει προσωρινή διοίκηση.

1.3.2.2. Σύγκληση του Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκαλείται υποχρεωτικά μια φορά το μήνα στην έδρα της εταιρίας ή σε άλλο τόπο που ορίζεται από το καταστατικό και μάλιστα ακόμη και στο εξωτερικό, αλλά μόνο μετά από άδεια του Υπουργού Εμπορίου.

Η σύγκληση του γίνεται από τον Πρόεδρο που καθορίζει επίσης τον τόπο και τον χρόνο της συνεδρίασης, καθώς και τα θέματα που θα

συζητηθούν. Εξάλλου ο πρόεδρος μπορεί να συγκαλέσει το Δ.Σ. και οποτεδήποτε άλλοτε το θεωρήσει αναγκαίο.

Το Δ.Σ. βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει νόμιμα όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται τα μισά συν ένα μέλη του. Ένας σύμβουλος μπορεί να αντιπροσωπεύεται μόνον από σύμβουλο, και μπορεί να αντιπροσωπεύει μόνο ένα άλλο σύμβουλο.

Οι αποφάσεις λαμβάνονται μόνο με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων και των αντιπροσωπευόμενων μελών εκτός εάν ο νόμος ή το καταστατικό απαιτούν μεγαλύτερη πλειοψηφία.

1.3.2.3. Παύση της ιδιότητας του συμβούλου

Η ιδιότητα του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου μιας Α.Ε. παύει να υφίσταται είτε με το θάνατό του, είτε με την παραίτηση του, είτε με την λήξη της θητείας του είτε τέλος με την ανάκληση του διορισμού του. Όσον αφορά το χρόνο της θητείας του σημειώνουμε ότι δεν μπορεί να υπερβαίνει τα έξη χρόνια, είναι όμως δυνατή η επανεκλογή του. Εάν ο διορισμός του έχει γίνει από την Γενική Συνέλευση, αυτή μπορεί να τον ανακαλέσει οποτεδήποτε, ελεύθερα και χωρίς αιτιολογία.

Εάν έχει διορισθεί από μέτοχο ή από μετόχους (υπάρχει κάποια δυνατότητα όμως με περιορισμού), μπορεί επίσης να ανακληθεί οποτεδήποτε και χωρίς αιτιολογία από αυτούς που έχουν το δικαίωμα διορισμού τους. Στην δεύτερη αυτή περίπτωση μπορεί επίσης να ανακληθεί για σπουδαίο μόνο λόγο και με δικαστική απόφαση, μετά

από αίτηση μετόχων που εκπροσωπούν το ένα δέκατο του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου.

1.3.3. ΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ

1.3.3.1. Γενικά

Προκειμένου να παρθεί έγκαιρα μια απόφαση από τη Γενική Συνέλευση σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς, δηλαδή τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, αυτοί θα πρέπει να έχουν ελεγχθεί προηγουμένως από δύο τουλάχιστον ελεγκτές.

Κατ' αρχήν, τρεις μορφές ελέγχου ασκούνται στην Α.Ε.

Ο τακτικός, που αφορά τη διαχείριση της Α.Ε., και γίνεται από τη Γενική Συνέλευση, μέσω των ελεγκτών, ο κρατικός τον οποίο ασκεί το Υπουργείο Εμπορίου, και ο έκτακτος που διατάσσεται από το δικαστήριο σε περιπτώσεις που προβλέπονται ειδικά από τον νόμο, μετά από αίτηση συγκεκριμένης υποψηφίας και μερικές φορές του Υπουργού Εμπορίου.

1.3.3.2. Τακτικός έλεγχος

Στην Α.Ε. δεν είναι δυνατός ο έλεγχος της διαχείρισης από τους εταίρους όπως στις προσωπικές εταιρίες, κυρίως επειδή είναι πάρα πολλοί. Έτσι σύμφωνα με το νόμο ο τακτικός έλεγχος γίνεται όπως είπαμε από δύο τουλάχιστον ελεγκτές ή έναν ορκωτό λογιστή που εκλέγονται από την τακτική γενική συνέλευση (εκτός από τους ελεγκτές της πρώτης εταιρικής, χρήσης που ορίζονται από το καταστατικό ή από

Έκτακτη Γενική Συνέλευση που συγκαλείται μέσα σε 3 μήνες από τη σύσταση της εταιρίας. Αυτοί μπορεί να είναι είτε μέτοχοι είτε όχι.

Τα καθήκοντα των ελεγκτών είναι η παρακολούθηση της λογιστικής και διαχειριστικής κατάστασης της εταιρίας, ο έλεγχος του ισολογισμού και του λογαριασμού των αποτελεσμάτων χρήσης, η παράσταση στις Γενικές Συνελεύσεις και παροχή κάθε πληροφορίας σχετικής με τον έλεγχο που πραγματοποίησαν. Επίσης είναι υποχρεωμένη να προβαίνουν σε κάθε αναγκαία απόδειξη προς το Διοικητικό Συμβούλιο και να αναφέρονται στον Υπουργό Εμπορίου σε περίπτωση παραβάσεως του νόμου ή του καταστατικού.

Οι ελεγκτές έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν γνώση κάθε βιβλίου, λογαριασμού ή εγγράφου της εταιρίας, καθώς και των πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου. Έχουν επίσης το δικαίωμα να ζητήσουν από το Διοικητικό Συμβούλιο σύγκριση έκτακτης Γενικής Συνέλευσης.

1.3.3.3. Κρατικός Έλεγχος

Ο κρατικός έλεγχος ασκείται από το Υπουργείο Εμπορίου, τόσο στις Ελληνικές Α.Ε, όσο και στα υποκαταστήματα και πρακτορεία στην Ελλάδα των αλλοδαπών Α.Ε, και κατά την ίδρυση της Α.Ε. αλλά και κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της.

Κατά την ίδρυση της Α.Ε. ο έλεγχος αυτός συνίσταται στον έλεγχο της νομιμότητας του καταστατικού, στην εξακρίβωση της καταβολής του κεφαλαίου και της αξίας των εισφορών σε είδος.

Κατά την λειτουργία της Α.Ε. η κρατική εποπτεία ασκείται κυρίως όσον αφορά την τήρηση των διατάξεων του νόμου, του καταστατικού και των αποφάσεων των γενικών συνελεύσεων, την εξακρίβωση της αλήθειας του ισολογισμού, την εξακρίβωση επίσης της καταβολής του κεφαλαίου σε περίπτωση αυξήσεως κλπ.

Είναι ακόμη δυνατό να ασκηθεί κρατική εποπτεία και με την μορφή του έκτακτου ελέγχου.

1.3.3.4. Έκτακτος έλεγχος

Ο έκτακτος έλεγχος διατάσσεται από το αρμόδιο δικαστήριο, μετά από αίτηση της μειοψηφίας των μετόχων, είτε της επιτροπής του χρηματιστηρίου, είτε του Υπουργού Εμπορίου και για λόγους που καθορίζονται από το νόμο. Ειδικότερα:

α) Μέτοχοι της εταιρίας που αντιπροσωπεύουν το $\frac{1}{2}$ του καταβλημένου εταιρικού κεφαλαίου μπορούν να ζητήσουν τον έλεγχο της εταιρίας εάν πιθανολογείται ότι με τις πράξεις που καταγγέλλουν παραβιάζεται ο νόμος, το καταστατικό ή η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης.

β) Το ίδιο μπορεί να ζητήσει και η Επιτροπή του χρηματιστηρίου όταν πρόκειται για εταιρίες που οι μετοχές τους έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο για τους ίδιους παραπάνω λόγους.

γ) Ο Υπουργός Εμπορίου επίσης μπορεί να ζητήσει έκτακτο έλεγχο όταν υπάρχουν σοβαροί λόγοι. Το ίδιο ισχύει και για τις εταιρίες που

ασκούν κοινωφελή έργα, όπου τον έλεγχο ζητά ο Υπουργός που ασκεί εποπτεία σε αυτά. Στις περιπτώσεις αυτές το δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να διατάζει τον έλεγχο.

δ) Ακόμη τέλος τον έλεγχο μπορούν να ζητήσουν και οι μέτοχοι που εκπροσωπούν το ένα τρίτο του καταβλημένου εταιρικού κεφαλαίου, «εφ' όσον εκ της όλης πορείας των εταιρικών υποθέσεων καθίσταται πιστευτόν ότι η διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων δεν ασκείται ως επιβάλλει η χρηστή και συνετή διαχείριση».

Εξάλλου ο νόμος παρέχει διάφορα δικαιώματα στην μειοψηφία της Α.Ε. ανάλογα με το κεφάλαιο που εκπροσωπεί.

1.4. Λογιστικά Βιβλία της Α.Ε.

Η υποχρέωση της Α.Ε. για τήρηση λογιστικών βιβλίων, με την καταχώρηση της απόφασης του Νομάρχη (σύσταση και έγκριση του καταστατικού) στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της οικείας Νομαρχίας, οπότε αρχίζει να υπάρχει η νομική της προσωπικότητα.

Γίνονται όμως έξοδα μέχρι να συσταθεί το νομικό πρόσωπο της εταιρίας στην περίπτωση αυτή το άρθρο 16 παρ. 3 του Κ.Φ.Σ. αναφέρει ότι;

Τα έξοδα πρώτης εγκατάστασης που έγιναν μέχρι της συστάσεως του νομικού προσώπου, καταχωρούνται σε προσωρινά βιβλία τα οποία δεωρούνται πριν να χρησιμοποιηθούν στο όνομα, του ιδρυτού που τα

προσκομίζει, από τον Οικονομικό Έφορο της κατοικίας ή διαμονής του, με ειδική μνεία της κατοικίας που θα συσταθεί.

Οι εγγραφές που καταχωρούνται στα προσωπικά αυτά βιβλία μεταφέρονται συγκεντρωτικά μόλις συσταθεί το νομικό πρόσωπο της εταιρίας στα δεωρημένα επίσημα βιβλία αυτής.

Οι ημεδαπές και αλλοδαπές Α.Ε. υποχρεούνται να τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας του ΚΒΣ ανεξάρτητα από το ύψος των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων. Τα βιβλία της Γ' κατηγορίας ορίζει το άρθρο 7 του Κ.Β.Σ. αλλά όχι λεπτομερώς.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού αναφέρεται ότι: «Ο επιτηδευματίας της τρίτης κατηγορίας, για την άσκηση του επαγγέλματος του, τηρεί λογιστικά βιβλία κατά τη διπλογραφική μέθοδο και με οποιοδήποτε λογιστικό σύστημα, σύμφωνα με τις παραλακτές αρχές της λογιστικής».

Στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου ορίζεται: «Ο επιτηδευματίας της Γ' κατηγορίας βιβλίων εφαρμόζει υποχρεωτικά το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο μόνο ως προς τη δομή, την ονοματολογία και το περιεχόμενο των πρωτοβαθμίων και δευτεροβαθμίων λογαριασμών με εξαίρεση τους λογαριασμούς της ομάδας 9, οι οποίοι δεν τηρούνται:

Όμως οι Α.Ε. που ελέγχονται από το Σ.Ο.Ε. υποχρεούνται να τηρούν και τους λογαριασμούς της ομάδας 9.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων του Κ.Β.Σ. μπορούμε να προσδιορίσουμε τον ελάχιστο αριθμό υποχρεωτικών βιβλίων που πρέπει

να πήρε μια Α.Ε., ανεξάρτητα από το αντικείμενο των εργασιών της, το μέγεθός της και το λογιστικό σύστημα που εφαρμόζει. Τα βιβλία αυτά είναι:

- *Βιβλίο απογραφών και ισολογισμών.* Στο βιβλίο αυτό καταρχήν καταχωρείται η απογραφή έναρξης και κατόπιν, στο τέλος κάθε εταιρικής χρήσης, καταχωρείται η απογραφή και ο ισολογισμός τέλους χρήσης. Ο ισολογισμός συνοδεύεται από ανάλυση των αποτελεσμάτων χρήσης και πίνακα διανομής κερδών. Τα πρόσωπα που έχουν οριστεί για να υπογράφουν τον ισολογισμό (ένας σύμβουλος, ο γενικός διευθυντής και ο διευθυντής λογιστηρίου) υπογράφουν και στο βιβλίο απογραφής - ισολογισμών.
- *Συγκεντρωτικό ημερολόγιο.* Στο οποίο καταχωρούνται στο τέλος κάθε μήνα, συγκεντρωτικά όλες οι λογιστικές εγγραφές όπως προέρχονται από τα αναλυτικά ημερολόγια (ταμείου, αγορών, πωλήσεως, διαφόρων πράξεων κλπ).
- *Γενικό καθολικό.* Στους λογαριασμούς του οποίου μεταφέρονται όλες οι εγγραφές από το συγκεντρωτικό ημερολόγιο
- *Αναλυτικά καθολικά.* που τηρούνται σε βιβλία ή καρτέλες. Κάθε πρωτοβάθμιος λογαριασμός αναλύεται σε δευτεροβάθμιους λογαριασμούς.
- *Βιβλίο γραμματίων εισπρακτέων και βιβλίο γραμματίων πληρωτέων.* Στα οποία καταχωρούνται ένα προς ένα τα γραμμάτια εισπρακτέα

(αυτά που παίρνει από πελάτες χωρίς μετρητά) και τα γραμμάτια πληρωτέα (αυτά που δίνει στους προμηθευτές συναλλασσόμενους αντί για μετρητά) αντίστοιχα. Τα βιβλία αυτά έχουν ειδική γραμμογράφηση και αντικαθιστούν τα αντίστοιχα αναλυτικά καθολικά των πρωτοβάθμιων λογαριασμών Γραμμάτια Εισπρακτέα και Γραμμάτια Πληρωτέα.

- *Αναλυτικά ημερολόγια:* Όταν οι λογιστικές εγγραφές μιας επιχείρησης είναι λίγες αυτή μπορεί να αρκестεί σε ένα ημερολόγιο. Όταν όμως το πλήθος αυτών είναι μεγάλο αναγκάζεται εκ των πραγμάτων να χρησιμοποιήσει αναλυτικά ημερολόγια σε καθένα από τα οποία καταχωρεί μια ομάδα ομοειδών πράξεων.

Έτσι στο αναλυτικό ημερολόγιο ταμείου καταχωρεί τις πράξεις που γίνονται μετρητοίς και στο αναλυτικό ημερολόγιο διαφόρων πράξεων όλες τις άλλες πράξεις που γίνονται συμψηφιστικός. Ιδιαίτερα αναλυτικά ημερολόγια μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τις αγορές, για τις πωλήσεις και διάφορες άλλες κατηγορίες οικονομικών πράξεων της επιχείρησης, που παρουσιάζουν μεγάλη συχνότητα.

Τέλος ιδιαίτερο αναλυτικό ημερολόγιο χρησιμοποιείται για τις πράξεις του ισολογισμού στο οποίο γίνονται οι εγγραφές κλεισίματος κάθε χρήσης στο τέλος αυτής. Έτσι απελευθερώνονται τα λοιπά βιβλία, για τις χωρίς καθυστερήσεις καταχώρηση σε αυτά των εγγραφών της επομένως χρήσεως. Τα δεδομένα των αναλυτικών ημερολογίων μεταφέρονται κάθε μήνα στο συγκεντρωτικό ημερολόγιο.

- *Βιβλίο Πρακτικών Συνεδριάσεων Γενικών Συνελεύσεων των Μετόχων*
- *Βιβλίο Πρακτικών Συνεδριάσεων Διοικητικού Συμβουλίου.* Βιβλία Πρακτικών Συνελεύσεων και Διοικητικού Συμβουλίου τηρούν μόνο οι Ημεδαπές Ανώνυμες Εταιρίες. Οι αλλοδαπές Ανώνυμες Εταιρίες δεν έχουν υποχρέωση τήρησης τέτοιων βιβλίων, γιατί οι συνελεύσεις των μετόχων και οι συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, γίνονται στην έδρα τους που βρίσκεται στην αλλοδαπή. Αν όμως το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει στην Ελλάδα τότε πρέπει να τηρούν το αντίστοιχο βιβλίο πρακτικών.
- *Βιβλίο Μετόχων.* Το βιβλίο αυτό έχει ειδική γραμμογράφηση ώστε να μπορούν να καταχωρηθούν τα στοιχεία κάθε μετόχου, καθώς και ο αριθμός των μετοχών και των τίτλων που αυτός κατέχει. Όπως προκύπτει σαφώς από τις διατάξεις του άρθρου 8B του Κ.Ν. 2190/20, η Α.Ε. υποχρεούται να τηρεί ειδικό βιβλίο μετόχων στο οποίο καταχωρεί τα ονόματα κλπ. στοιχεία των μετόχων της, που είναι κύριος ονομαστικών μετοχών. Οι μέτοχοι εκείνοι που είναι κύριοι ανωνύμων μετοχών δεν καταχωρούνται στο βιβλίο μετόχων, γιατί κάτι τέτοιο θα ήταν ανέφικτο αφού η εταιρία δεν μπορεί να γνωρίσει τους κύριους ανωνύμων μετοχών. Γι' αυτό και η διάταξη του άρθρου 8B του Κ.Ν. 2190/20 αναφέρεται περιοριστικά μόνο στους κυρίους ονομαστικών μετοχών.
- *Βιβλίο Μετοχών.* Και το βιβλίο αυτό, επίσης έχει ειδική γραμμογράφηση και σε αυτό καταχωρούνται οι τίτλοι τόσο των

ονομαστικών όσο και των ανώνυμων μετοχών κατά αριθμητική σειρά και κατά σειρά εκδόσεως. Στο βιβλίο αυτό καταχωρούνται όχι μόνο οι οριστικοί τίτλοι αλλά και οι προσωρινοί τίτλοι. Η συνεχώς εξαπλούμενη χρήση των υπολογιστών έχει επιφέρει πραγματική επανάσταση στον τρόπο τήρησης της λογιστικής.

Οποιοδήποτε λογιστικό σύστημα, όπως και αν εφαρμόζεται, τα βασικά στοιχεία των παραπάνω σημειωμένων βιβλίων πρέπει να μπορούν να προκύψουν, όπως προβλέπει και η σχετική εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομικών.

1.4.1. Θεώρηση Βιβλίων Ανώνυμης Εταιρίας

Κάθε επιτηδευματίας, άρα και η Α.Ε. υποχρεούνται να προσκομίζει στην αρμόδια Οικονομική Εφορία, της έδρας της επιχειρήσεως, πριν από κάθε χρησιμοποίηση, για θεώρηση και χαρτοσήμανση όλα τα βιβλία που ορίζει ο Κ.Β.Σ. εκτός από τα αναλυτικά καθολικά.

Από τα αναλυτικά καθολικά μόνο τα βιβλία της αποθήκης υπόκεινται σε θεώρηση ατελώς και μόνο στις περιπτώσεις που απαιτείται τούτο ρητώς ο Κ.Β.Σ. εκτός από τα αναλυτικά καθολικά.

Από τα αναλυτικά καθολικά μόνο τα βιβλία της αποθήκης υπόκεινται σε θεώρηση ατελώς και μόνο στις περιπτώσεις που απαιτεί τούτο ρητώς ο Κ.Β.Σ. Τα βιβλία και στοιχεία του υποκαταστήματος θεωρούνται από την Οικονομική Εφορία της έδρας της εταιρίας ή από την Οικονομική Εφορία στην οποία υπάγεται το υποκατάστημα. Για τη θεώρηση των

βιβλίων της Α.Ε. η Οικονομική Εφορία απαιτεί την προσκόμιση των εξής:

- Ένα φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως στο οποίο έχει δημοσιευθεί η ανακοίνωση με απόφαση της Νομαρχίας περί συστάσεως της Α.Ε. και τα λοιπά της Νομαρχίας περί συστάσεως της Α.Ε. και τα λοιπά στοιχεία της καταχωρήσεως της στο Μ.Α.Ε. Εάν δεν έχει κυκλοφορήσει ακόμη το σχετικό Φ.Ε.Κ. η Εφορία αρκείται στο έγγραφο της ανωτέρω ανακοινώσεως της Νομαρχίας το οποίο έχει κοινοποιηθεί και στην νεοϊδρυθείσα εταιρία.
- Ένα αντίγραφο του συμβολαίου συστάσεως της Α.Ε.
- Ένα αντίγραφο του μισθωτηρίου συμβολαίου με το οποίο η Α.Ε. έχει μισθώσει τα γραφεία της έδρας της. Αν στο κτίριο στο οποίο θα στεγασθούν τα γραφεία της είναι ιδιόκτητο, ο εκπρόσωπος της εταιρίας υποβάλλει σχετικά υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86
- Πιστοποιητικά φορολογούμενης ενημερότητας των εταιριών τις μετατρεπόμενης ή συγχωνευόμενης προσωπικής εταιρίας ή ατομικής επιχειρήσεως. Εφόσον η Α.Ε. προέρχεται από μετατροπή ή συγχώνευση
- Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 ότι θα προσκομίσει αντίγραφο του Φ.Ε.Κ. στο οποίο θα δημοσιευθεί το καταστατικό της Α.Ε. Φάκελος στο αντίστοιχο Δημόσιο Ταμείο πρέπει να ανοιχθεί αμέσως με κατάθεση ενός Φύλλου Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, στο οποίο

δημοσιεύθηκε η έγκριση συστάσεως της Α.Ε. και του καταστατικού της. Αυτό είναι απαραίτητο, για να μπορεί να χορηγήσει το Δημόσιο Ταμείο στην Α.ε. Πιστοποιητικό Φορολογικής Ενημερότητας

- *Προσωρινά βιβλία Α.Ε.*: Όπως έχει ήδη αναφερθεί επειδή τα βιβλία που δεν έχουν θεωρηθεί πριν από την έναρξη χρησιμοποιήσεως της θεωρούνται ως μη τηρηθέντα, για το μέχρι της θεωρήσεως τους χρονικό διάστημα, δημιουργείται πρόβλημα καταχωρήσεως των πράξεων που διενεργεί η εταιρία πριν τη χρονολογία θεωρήσεως αυτών. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος ο νόμος προέβλεψε ότι:

Άρθρο 10 παράγραφος 2: «Έξοδα πρώτης εγκατάστασης, αγορές και λοιπές συναλλαγές αναγκαίες για τη σύσταση του νομικού προσώπου ή την έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης, καταχωρούνται σε βιβλία που θεωρούνται στο όνομα του ιδρυτή από τον προϊστάμενο ΔΟΥ της κατοικίας ή της έδρας τους με μνεία της υπό σύστασης επιχείρησης. Αν ο ιδρυτής είναι πρόσωπο που έχει έδρα κατοικία, διαμονή ή εγκατάσταση σε άλλη χώρα, τα βιβλία θεωρούνται στο όνομα του νόμιμου εκπροσώπου του στην Ελλάδα. Οι εγγραφές που καταχωρήθηκαν στα προσωπικά βιβλία μεταφέρονται στα οριστικά βιβλία, αναλυτικά ή συγκεντρωτικά, αμέσως μετά την σύσταση του νομικού προσώπου ή την έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης».

Στην πράξη έγινε δεκτό όπως ένας από τους ιδρυτές της Α.Ε. προσκομίζει στην Οικονομική Εφορία του τόπου κατοικίας ή διαμονής του ένα λογιστικό βιβλίο το οποίο και θεωρεί υποβάλλοντας ταυτόχρονα

για μια σχετική υπεύθυνη δήλωση περί προθέσεως του να ιδρύσει μια Α.Ε. κλπ. Δεν αποκλείεται το δικαίωμα του ιδρυτή να θεωρήσει πλήρη σειρά προσωρινών βιβλίων, αλλά αυτό θα γίνει μόνο αν ο όγκος και η φύση, πριν της συστάσεώς της Α.Ε. πράξεων καθιστούν κάτι τέτοιο αναγκαίο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1. Έννοια Κεφαλαίου - Διακρίσεις

Κεφάλαιο είναι η περιουσία εκφρασμένη σε χρήμα. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι το χρηματικό ποσό εκείνο, με το οποίο η επιχείρηση μπορεί να εκμεταλλεύεται προς ανάπτυξή της ορισμένες αξίες. Το ποσό αυτό αποτελεί συγχρόνως και την υποχρέωση της επιχείρησης, σε αυτούς που το συνέφεραν για το σχηματισμό τους, καθώς επίσης παροχή δικαιωμάτων επί της περιουσίας, αλλά και των κερδών που προκύπτουν, από την κυκλοφορία του ποσού αυτού. Έτσι κεφάλαιο και περιουσία είναι δύο όψεις του ίδιου πράγματος. Το κεφάλαιο αντιπροσωπεύει την περιουσία της επιχείρησης εκφρασμένης σε χρήμα, ενώ η περιουσία τα αγαθά στα οποία επενδύθηκε το κεφάλαιο.

Η περιουσία εμφανίζεται στο ενεργητικό του Ισολογισμού και αντιπροσωπεύεται από το κεφάλαιο στο Παθητικό του Ισολογισμού από τις πηγές δηλαδή της προέλευσης της. Το κεφάλαιο ανάλογα με διάφορα κριτήρια μπορούμε να το διακρίνουμε σε:

α) Ανάλογα με την πηγή προέλευσης του σε:

Καταβλημένα. Είναι αυτό που εισφέρθηκε από τους φορείς της επιχείρησης.

Ξένα. Αυτό που είναι προερχόμενο από διάφορους δανεισμούς της επιχείρησης - ορισμένης διάρκειας.

Αυτογενές: Αυτό που δημιουργήθηκε από τα κέρδη λόγω μη διανομής τους και αποδεματοποιήθηκε για αυτοχρηματοδότηση της επιχείρησης.

β) Ανάλογα με το χρόνο παραμονής

Μακροπρόθεσμο: Στο οποίο περιέχεται το ίδιο και το μακράς λήξεως ξένο κεφάλαιο (ομολογιακό ενυπόθηκα δάνεια κλπ).

Βραχυπρόθεσμο: Το κεφάλαιο που περιλαμβάνει τα διάφορα δάνεια των τραπεζών για κεφάλαιο κίνησης, καθώς και με τις επιπτώσεις προμηθευτών και τρίτων.

γ) Ανάλογα με τη χρησιμοποίησή του

Διαρκές: Αυτό που έχει επενδυθεί στα στοιχεία του παγίου ενεργητικού (π.χ. γήπεδα, κτίρια, κλπ) ή στο κυκλοφοριακό ενεργητικό που λόγω του ειδικού προορισμού τους έχουν ακινητοποιηθεί όπως ελάχιστα αποθέματα.

Κεφάλαιο κίνησης: Αυτό που χρησιμοποιείται για να καλύπτονται οι ανάγκες της επιχείρησης σε κυκλοφορούντα στοιχεία

δ) Ανάλογα με το ποιοι είναι οι δικαιούχοι

Ίδια: Αυτό που οφείλεται στους φορείς της επιχείρησης, το οποίο μπορεί να διακριθεί σε ιδρυτικό, καταβαλλόμενο κατά την ίδρυση της εταιρίας και επιγενόμενο: μετά την ίδρυση. Το επιγενόμενο αν δημιουργήθηκε από νέες εισφορές αποτελεί τη συμπληρωματική αύξηση του ιδρυτικού κεφαλαίου, και αν προέρχεται από αποταμίευση καθαρών

κερδών της επιχείρησης αποτελεί το αποδεματικό ή το αυτογενές ίδιο κεφάλαιο.

Ξένα: Αποτελεί όλες τις υποχρεώσεις της επιχείρησης στους τρίτους

Τα ίδια κεφάλαιο εμφανίζονται στον ισολογισμό της Α.Ε. ως εξής:

-Μετοχικό κεφάλαιο

-Διάφορα από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο

-Διαφορές αναπροσαρμογής

-Αποδεματικά κεφάλαια

-Αποτέλεσμα εις νέο

Όλες αυτές οι κατηγορίες των Ι. Κεφαλαίων αναπτύσσονται στα παρακάτω κεφάλαια.

2.2. Αρχή Σταθερότητας του Κεφαλαίου

Ο νόμος επιβάλλει στις εταιρίες που μετατρέπονται σε ανώνυμες να έχουν κάποιο κατώτατο όριο μετοχικού κεφαλαίου. Παράλληλα ο νόμος απαγορεύει τη μεταβολή του ύψους του κεφαλαίου, χωρίς να έχουν τηρηθεί κάποιες διαδικασίες έγκρισης και δημοσίευσης αυτής.

Δηλαδή, σε περίπτωση αύξησης μετοχικού κεφαλαίου χρειάζεται έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης, τροποποίηση του καταστατικού και έγκριση της εποπτεύουσας αρχής, δημοσίευση στην εφημερίδα της κυβέρνησης.

Γι' αυτό και ο νόμος επιβάλλει την Αρχή της Σταθερότητας, η οποία αποβλέπει στην προστασία των δανειστών, οι οποίοι πρέπει να είναι σίγουροι ότι, για την ικανοποίηση των απαιτήσεων τους, μπορούν να προβλέπουν σε ένα σταθερό ποσό.

2.3. Γενικά για το Μετοχικό Κεφάλαιο

Ο λογαριασμός «Μετοχικό Κεφάλαιο» των Α.Ε. εκφράζει ένα ποσό αξίας που διαμορφώθηκε κατά καιρούς από τις εισφορές των μετόχων κατά τη σύσταση της εταιρίας και κατά μεταγενέστερες ουσιαστικές αυξήσεις καθώς και με κεφαλαιοποιήσεις διαφόρων ποσών που προέρχονται από αποδεματικά ή από αναπροσαρμογή της ιστορικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων, ιδίως των παγίων, της εταιρίας ή από υποχρεώσεις της από τρίτους. Το ποσό αυτό κατανέμεται σε ίσα μέρη, τις μετοχές, που αντιπροσωπεύονται από μεταβιβάσιμους, τίτλους, συνήθως ανώνυμους αλλά κάποτε και ονομαστικούς. Λόγω της αρχής της σταθερότητας του κεφαλαίου, το Μ.Κ. δεν μπορεί να μεταβληθεί χωρίς να υπάρξει προηγουμένως τροποποίηση του καταστατικού.

Το Μ.Κ. μπορεί να καταβληθεί με δόσεις, οπότε το αναληφθέν αλλά μη καταβληθέν τμήμα του συνιστά το οφειλόμενο κεφάλαιο. Όταν με ανακοίνωση του Δ.Σ. το οφειλόμενο κεφάλαιο. Όταν με ανακοίνωση του Δ.Σ. της Α.Ε. οι μέτοχοι καλούνται να καταβάλλουν σε τακτή προθεσμία, την επόμενη δόση, έχουμε την έννοια του κληθέντος κεφαλαίου που έχει κληθεί να καταβληθεί.

Οι Α.Ε. μπορούν να καλύγουν το κεφάλαιό τους εκδίδοντας μετοχές είτε κοινές, είτε προνομιούχες. Οι τελευταίες εκδίδονται με ορισμένους περιορισμούς και μέσα σε όρια που θα εξετάσουμε λεπτομερέστερα παρακάτω.

Επίσης είναι δυνατό το καταστατικό της Α.Ε. να προβλέπει τη δυνατότητα αποσβέσεως του Μ.Κ. δηλαδή της επιστροφής μέρους ή και όλης της ονομαστικής αξίας των μετοχών, χωρίς από την πράξη αυτή να επέρχεται μείωση του λογιστικού μεγέθους που χαρακτηρίζεται ως Μετοχικό Κεφάλαιο.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. για την παρακολούθηση των παραπάνω καταστάσεων του Μ.Κ. αναλύει τον πρωτοβάθμιο λογαριασμό 40 «Κεφάλαιο» ο οποίος εκφράζει το σύνολο του Μ.Κ. στους ακόλουθους δευτεροβάθμιους:

- 40.00 Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών
- 40.01 Καταβλημένο Μ.Κ. προνομιούχων μετοχών
- 40.02 Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετοχών
- 40.03 Οφειλόμενο Μ.Κ. προνομιούχων μετοχών
- 40.04 Κοινό Μ.Κ. αποσβεσμένο
- 40.05 Προνομιούχο Μ.Κ. αποσβεσμένο

Ως προς το κληθέν Μ.Κ. δεν παρακολουθείται με ιδιαίτερο λογαριασμό, εφόσον υπάρχουν η περίπτωση. Παρέχεται σχετική διευκρίνιση στον ισολογισμό, όπου κάτω από τους λογαριασμούς 40.02 και 40.03 του οφειλόμενου κεφαλαίου αναγράφεται σε παρένθεση η σημείωση: (από το οποίο έχει κληθεί να καταβληθεί ποσό δρχ.....).

Το Μ.Κ. είναι μέγεθος τυπικά σταθερό, αλλά είναι φανερό ότι με την πάροδο του χρόνου η αξία που παύει να εκφράζει μια οικονομική πραγματικότητα εφόσον βασικά στοιχεία του ενεργητικού, και κυρίως τα πάγια, εξακολουθούν να εμφανίζονται με τις ιστορικές τιμές κτήσεώς τους ενώ, ιδίως σε περιόδους έντονων νομισματικών μεταβολών, η αγοραία αξία που έχει γίνει τελείως διαφορετική. Η αναπροσαρμογή της αξίας των ενεργητικών αυτών στοιχείων και είτε με νομοθετική επιταγή είτε - πολύ σπάνια - με πρωτοβουλία της ίδιας της Α.Ε. οδηγεί σε μεταβολή του Μ.Κ η οποία όμως δεν είναι ουσιαστική αλλά αποτελεί λογιστική διόρθωση του μεγέθους του η οποία τείνει να το επαναφέρει στην πραγματική του διάσταση.

Το Μ.Κ. πολύ σπάνια ταυτίζεται, έστω και τυπικά, με τα ίδια κεφάλαια της Α.Ε. Συνήθως αποτελεί τμήμα των ίδιων κεφαλαίων τα οποία επιπλέον περιλαμβάνουν αποθεματικά, αδιανέμητα κέρδη, ποσά προς κεφαλαιοποίηση, διαφορές αποτιμήσεων κλπ. Δεν αποκλείεται όμως και η αντίθετη περίπτωση, να είναι δηλαδή τα ίδια κεφάλαια μικρότερα του μετοχικού, πράγμα που συμβαίνει όταν στον ισολογισμό της Α.Ε. εμφανίζονται ζημιές της κλειόμενης και προηγούμενων χρήσεων μεγαλύτερες συνολικά από τα πέρα του Μ.Κ. ποσά ίδιου κεφαλαίου (αποθεματικών κλπ)

Τα συνολικά ίδια κεφάλαια εκφράζουν την λεγόμενη εσωτερική ή λογιστική αξία της Α.Ε. Στο υπόδειγμα του ισολογισμού που υποδεικνύεται από το Ε.Γ.Λ.Σ. και το οποίο είναι υποχρεωτικό για τις Α.Ε. η δομή των ίδιων κεφαλαίων, στο σκέλος του παθητικού έχει ως εξής:

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

I. Κεφάλαιο μετοχικό, ... μετοχές των .... δρχ.		
1. Καταβλημένο	XXX	
2. Οφειλόμενο	XXX	
(από το οποίο έχει κληθεί να καταβληθεί ποσό δρχ...)		
3. Αποσβεσμένο	XXX	XXX
II. Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	XXX	
III. Διαφορές αναπροσαρμογής - Επιχορηγήσας επενδύσεως		
1. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας συμμετοχών και χρεογράφων	XXX	
2. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξία λοιπών περιουσιακών στοιχείων	XXX	
3. Επιχορηγήσεις επενδύσεων πάγιου ενεργητικού	XXX	XXX
IV. Αποδεματικά κεφάλαια:		
1. Τακτικό αποδεματικό	XXX	
2. Αποδεματικά καταστατικού	XXX	
3. Ειδικά αποδεματικά	XXX	
4. Έκτακτα αποδεματικά	XXX	
5. Αφορολόγητα αποδεματικά ειδικών διατάξεων	XXX	
6. Αποδεματικό για ίδιες μετοχές	XXX	XXX
V. Αποτέλεσμα εις νέο:		
Υπόλοιπο κερδών εις νέο	XXX	
Υπόλοιπων ζημιών χρήσεις εις νέο	XXX	
Υπόλοιπο ζημιών προηγούμενων χρήσεων	XXX	XXX
VI. Ποσά προορισμένα για αύξηση κεφαλαίου		
1. Καταθέσεις μετοχών	XXX	
2. Διαθέσιμα μερίσμ. Χρησ. Για αύξηση κεφαλ.	XXX	XXX
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	XXXX	

Από το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, κατά ρητή διάταξη του Ε.Γ.Λ.Σ (παρ. 2.2.305 περιπτ. 13 όπως τροποποιήθηκε με το Π.Δ. (502/1984) αφαιρείται η αξία κτήσεως των ιδίων μετοχών που ενδεχομένως κατέχει η επιχείρηση, εφόσον δεν έχει σχηματισθεί αποδεματικό ισόποσο με την αξία αυτή. Διαφορετικά, εφόσον υπάρχει τέτοιο αποδεματικό, οι ίδιες μετοχές εμφανίζονται στο ενεργητικό του ισολογισμού ως χρεόγραφα.

Το ύψος του Μ.Κ. πέρα από τα κατώτερα όρια που ορίζει ο νόμος, αποτελεί συνάρτηση πολλών παραγόντων. Ενδεικτικά αναφέρονται.

- Οι ανάγκες χρηματοδότησεως των εργασιών της Α.Ε.
- Το ύψος των προβλεπόμενων κερδών σε συνδυασμό με την επιθυμητή πολιτική μερίσματος. Αν δηλαδή τα κέρδη προβλέπονται χαμηλά το Μ.Κ. πρέπει να καθορισθεί σε χαμηλό επίπεδο ώστε να μη προκύψει περίπτωση διανομής πολύ χαμηλού μερίσματος κατά μετοχή.
- Η ευχέρεια δανειακής χρηματοδότησεως της Α.Ε.

2.3.1. Λειτουργία του Λογαριασμού 40

Η κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου κατά τη σύσταση της Α.Ε. καθώς και σε μεταγενέστερες αυξήσεις, γίνεται με πίστωση των οικείων λογαριασμών του 40 με αντίστοιχη χρέωση του λογαριασμού 33.03 «μέτοχοι λογαριασμός καλύψεως κεφαλαίου». Ειδικότερα για την κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

α) Η κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου απεικονίζεται με χρέωση του λογαριασμού 33.03 και με πίστωση του λογαριασμού 40.02

«οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο κοινών μετοχών» ή 40.03 «οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο προνομιούχων μετοχών», κατά περίπτωση και του λογαριασμού 41.01 «οφειλόμενη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο», εφόσον συντρέχει λόγος

β) Επακολουθεί η πίστωση του λογαριασμού 33.03 με χρέωση του λογαριασμού 33.04 «Οφειλόμενο κεφάλαιο» με το τμήμα το οποίο είναι καταβλητέο συγχρόνως με την κάλυψη, καθώς και με το τμήμα που έχει κληθεί να καταβληθεί και είναι καταβλητέο σε δόσεις, οι οποίες λήγουν μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσεως.

Το τμήμα που δεν έχει κληθεί να καταβληθεί και οι δόσεις που λήγουν μετά το τέλος της επόμενης χρήσης καταχωρούνται στη χρέωση του λογαριασμού 18.12 «Οφειλόμενο κεφάλαιο». Από τον λογαριασμό αυτόν μεταφέρονται στο τέλος κάθε χρήσης, στη χρέωση του λογαριασμού 33.04 από το κεφάλαιο που έχει κληθεί να καταβληθεί οι δόσεις που πρέπει να καταβληθούν μέσα στην επόμενη χρήση. Με τις εγγραφές αυτές ο λογαριασμός 33.03 εξισώνεται.

Διακρίνονται ότι στον λογαριασμό 33.04 απεικονίζεται το κεφάλαιο που είναι καταβλητέο συγχρόνως με την κάλυψη και από το κεφάλαιο που είναι καταβλητέο σε δόσεις μόνο οι δόσεις εκείνου που έχει κληθεί να καταβληθεί, εφόσον οι δόσεις αυτές λήγουν μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσεως. Το κεφάλαιο που δεν έχει κληθεί να καταβληθεί και οι δόσεις εκείνου που έχει κληθεί να καταβληθεί, εφόσον λήγουν μετά το τέλος της επόμενης χρήσεως, απεικονίζονται στο λογαριασμό 18.12.

γ) Η καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου παρακολουθείται στο λογαριασμό 33.04, ο οποίος πιστώνεται με τις εκάστοτε καταβολές με χρέωση των οικείων λογαριασμών. Σε περίπτωση που οποιαδήποτε ληξιπρόθεσμη δόση δεν καταβάλλεται εμπρόθεσμα η δόση αυτή μεταφέρεται από τον λογαριασμό 33.04 στον 33.05 «δόσεις μετοχικού κεφαλαίου σε καθυστέρηση» με το οποίο παρακολουθείται η παραπέρα τύχη τους, σύμφωνα με όσα παραβλέπονται από το καταστατικό και τη νομοθεσία που ισχύει κάθε φορά.

δ) Μόλις το μετοχικό κεφάλαιο καταβληθεί ολόκληρο ή σε περίπτωση που η καταβολή του γίνεται με δόσεις μόλις καταβληθεί οποιαδήποτε από τις δόσεις, με την πίστωση του λογαριασμού 33.04 γίνεται και ισόποση με την καταβολή μεταφοράς από τον λογαριασμό 40.02 ή 40.03 στον λογαριασμό 40.00 ή 40.01 κατά περίπτωση.

Αν η καταβολή περιλαμβάνει και διαφορά υπέρ το άρτιο γίνεται ισόποση με την καταβολή της διαφοράς αυτής μεταφορά από τον λογαριασμό 40.01 «οφειλόμενη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο» στο λογαριασμό 41.00 «καταβλημένη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο». Διευκρινίζεται ότι η μεσολάβηση του λογαριασμού 41.01 είναι πρόσκαιρη και γίνεται για την απεικόνιση της καλύψεως της διαφοράς από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, δεδομένου ότι δεν επιτρέπεται καταβολή της διαφοράς αυτής σε δόσεις.

Οι υπολογαριασμοί 40.00 - 40.05 χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση του μετοχικού κεφαλαίου της Α.Ε. Στο λογαριασμό

40.06 «εταιρικό κεφάλαιο» παρακολουθείται το κεφάλαιο των λοιπών, εκτός από τις ανώνυμες, εταιριών, ενώ στο λογαριασμό 40.07 «Κεφάλαιο ατομικών επιχειρήσεων» παρακολουθείται το κεφάλαιο που καταθέτει ο επιχειρηματίας στην ατομική του επιχείρηση.

Ο Λογαριασμός 40.07 παραμένει αμετάβλητος σε όλη την διάρκεια της χρήσης, εκτός αν γίνουν νέες καταθέσεις του επιχειρηματία, οι οποίες καταχωρούνται στην πίστωση του λογαριασμού αυτού. Οι αναλήψεις του επιχειρηματία που γίνονται κατά τη διάρκεια της χρήσεως καταχωρούνται στο λογαριασμό 33.07 ο οποίος μετονομάζεται «ατομικός λογαριασμός επιχειρηματία». Στον τελευταίο αυτόν λογαριασμό μεταφέρεται από τον λογαριασμό 88 το αποτέλεσμα κάθε χρήσεως. Το υπόλοιπο του λογαριασμού 33.07 που προκύπτει μετά την μεταφορά σε αυτόν του αποτελέσματος της χρήσεως, είναι δυνατό, κατά την κρίση του επιχειρηματία, να μεταφέρεται, είτε στο σύνολό του, είτε κατά μέρη, στο λογαριασμό 40.07.

2.3.2. Όριο μετοχικού κεφαλαίου

Το άρθρο 8 παρ. 2 του Κ.Ν. 2190/20 ορίζει το κατώτατο όριο μετοχικού κεφαλαίου 10.000.000 δραχμών ολοσχερώς καταβεβλημένο κατά την ίδρυση της Α.Ε.

Το αρχικό κείμενο του Κ.Ν. 2190/20 δεν προέβλεπε κατώτατο όριο μετοχικού κεφαλαίου. Μεταγενέστερες τροποποιήσεις όρισαν ελάχιστο ποσό μετοχικού κεφαλαίου ως εξής:

α) Ο Ν. 3190/55 περί εταιριών περιορισμένης ευθύνης όρισε 1.000.000 δραχμές.

β) Το ΝΔ 42 37/62 όρισε 5.000.000 δρχ.

γ) Ο Ν.2065/92 όρισε 10.000.000 δραχμές το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου Α.Ε. ολοσχερώς καταβεβλημένο κατά τη σύσταση της εταιρίας. Οι υφιστάμενες ανώνυμες εταιρίες που είχαν μετοχικό κεφάλαιο μικρότερο των 10.000.000 δραχμών υποχρεώθηκαν εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του νόμου (30 Ιουνίου 1992) να αυξήσουν το κεφάλαιό τους μέχρι το όριο αυτό διαφορετικά ανακαλείται η σύστασή τους. Το άρθρο 8 παρα 4 του Κ.Ν. 2190/20 όπως αυτό αντικαταστάθηκε από Ν. 2065/92 (άρθρο 38 παρ. 1) ορίζει ότι οι Ανώνυμες Εταιρίες που δεν επιθυμούσαν να συμμορφωθούν με τις διατάξεις για την αύξηση του κατώτατου ορίου του μετοχικού τους κεφαλαίου σε 10.000.000 (δηλαδή μέχρι 30/6/1994) να μετατρέπουν σε εταιρία άλλου τύπου με απόφαση της Γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με εξαιρετική απαρτία και πλειοψηφία (άρθρο 29 παρ. 3 και 31 παρ. 2 του Κ.Ν. 2190/20).

Το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου ανωνύμου εταιρίας, που προσφεύγει στην εν όλω ή εν μέρει υπό του κοινού με δημόσια εγγραφή κάλυψη αυτού, ορίζεται στο ποσό των 100.000.000 δραχμών, ολοσχερώς καταβεβλημένο (άρθρο 8^α παρ. 1 Κ.Ν. 2190/20 όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 2339/95).

2.4. Μετοχή - Έννοια

Ο όρος «μετοχή» έχει διάφορες έννοιες. Σημαίνει:

- α) Το δικαίωμα συμμετοχής ενός προσώπου στην Ανώνυμη Εταιρία .
- β) Το τμήμα του εταιρικού κεφαλαίου
- γ) Το έγγραφο στο οποίο ενσωματώνεται το δικαίωμα του μετόχου

Όπως έχουμε πει το κεφάλαιο της Α.Ε. διαιρείται σε «ισότιμα, μερίδια» τις μετοχές.

2.4.1. Είδη αξίας μετοχής

Η μετοχή εκφράζει ορισμένο χρηματικό ποσό, δηλαδή την ονομαστική αξία της. Η ονομαστική αξία της μετοχής αναγράφεται πάνω στο έγγραφο της μετοχής και η ονομαστική αξία όλων των μετοχών που έχει εκδώσει η Α.Ε. ισούται με το εταιρικό κεφάλαιο. Η ονομαστική αξία κάθε μετοχών δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 100 δρχ. ούτε μεγαλύτερη από 30.000 (άρθρο και παρ. 1 Κ.Ν. 2190/20 και άρθρο 13 παρ. 2 Ν.Δ. 4237 / 62).

Εκτός από την ονομαστική αξία της μετοχής, διακρίνουμε και την πραγματική αξία που είναι ανάλογη με την καθαρή εταιρική περιουσία.

Η πραγματική αξία (εσωτερική αξία) της μετοχής εξαρτάται από την πορεία των εταιρικών υποθέσεων.

Αν η καθαρή εταιρική περιουσία είναι μεγαλύτερη από το κεφάλαιο η πραγματική αξία κάθε μετοχής είναι μεγαλύτερη από την ονομαστική

ενώ αντίθετα, αν η καθαρή εταιρική περιουσία είναι μικρότερη από το κεφάλαιο, η πραγματική αξία κάθε μετοχής είναι μικρότερη από την ονομαστική.

Η καθαρή περιουσία προκύπτει αν από το ενεργητικό του ισολογισμού αφαιρέσουμε το πραγματικό παθητικό. Για να βρούμε την πραγματική αξία κάθε μετοχής διαιρούμε την καθαρή περιουσία με τον αριθμό των μετοχών.

Παράδειγμα. Ανώνυμη Εταιρία έχει 10.000.000 δρχ. μετοχικό κεφάλαιο «ολοσχερός καταβεβλημένο». Ο αριθμός των μετοχών που εκδόθηκαν είναι 10.000 και η ονομαστική αξία κάθε μετοχής είναι 1.000 δρχ. Αν η καθαρή εταιρική περιουσία φθάσει στο ποσό των 12.000.000 δρχ. η πραγματική αξία κάθε μετοχής θα φθάσει στο ποσό των 12.00 δρχ. Αν η καθαρή εταιρική περιουσία μειωθεί στο ποσό των 8.000.000 δρχ. η πραγματική αξία της μετοχής θα είναι 8.000 δρχ.

Εκτός από την ονομαστική και πραγματική αξία έχουμε και την χρηματιστηριακή (ή αγοραία ή τρέχουσα) αξία που διαμορφώνεται στο χρηματιστήριο αξιών και εξαρτάται από την προσφορά και την ζήτηση των μετοχών.

2.4.2. Αρχές που διέπουν τις μετοχές

Για τις μετοχές ισχύουν δύο αρχές. Η αρχή της ισότητας και η αρχή του αδιαιρέτου.

- Η αρχή της ισότητας σημαίνει: α) Ότι όλες οι μετοχές της ίδιας σειράς έκδοσης έχουν ίση ονομαστική αξία και 2) Ότι τα δικαιώματα που απορρέουν από κάθε μετοχή είναι ίσως με εξαίρεση τις προνομιούχες μετοχές.
- Η αρχή του αδιαίρετου έχει την έννοια ότι δεν είναι δυνατό να διαιρεθεί η μετοχή. Η αρχή αυτή παραβιάζεται από το άρθρο 34 του Εμπορικού Νόμου, που ορίζει ότι το κεφάλαιο της Α.Ε διαιρείται σε μερίδια ή σε «κλάσματα μεριδίων» (τμήματα μετοχών). Στην περίπτωση που προβλέπεται από το καταστατικό η έκδοση τέτοιων τμημάτων μετοχών» δεν μπορούν να έχουν ονομαστική αξία μικρότερη από 100δρχ.

2.4.3. Διάκριση των μετοχών

Η μετοχή ως τίτλος είναι έγγραφο στο οποίο ενσωματώνονται διάφορα δικαιώματα τα οποία μπορεί να ασκήσει ο κύριός της. Αυτά είναι κυρίως τα ακόλουθα.

α) Δικαίωμα συμμετοχής στη διοίκηση, με την γήφο της μετόχου στις Γενικές Συνέλευσης

β) Δικαίωμα μεταβιβάσεως ή κατά οποιοδήποτε τρόπο διαθέσεως σε τρίτους κάθε δικαιώματος που απορρέει από τη μετοχή, με την πώληση ή παράδοσή της

γ) Δικαίωμα προτιμήσεως σε περίπτωση εκδόσεως νέων μετοχών από την Α.Ε.

δ) Δικαίωμα συμμετοχής στη διανομή των κερδών της Α.Ε. με την παράδοση της προσαρτημένης, πάνω στο κύριο σώμα της μετοχής, μερίσματος αποδείξεως (κουπονιού). Οι μερισματο αποδείξεις είναι αριθμημένες κατ' αύξοντα αριθμό και σε διανομή κερδών ορίζεται ποια από αυτές θα αποκοπεί και θα χρησιμοποιηθεί για την είσπραξη του μερίσματος.

ε) Δικαίωμα συμμετοχής στη διανομή του κεφαλαίου και του προϊόντος της εκκαθάρισεως κατά τη λύση της Α.Ε.

Οι μετοχές διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες με διαφορετικά κριτήρια:

Ανάλογα με τον τρόπο μεταβιβάσεως οι μετοχές διακρίνονται σε α) Ονομαστικές, στις οποίες αναγράφεται το όνομα του κομιστή και η μεταβίβασή τους απαιτεί ειδική διαδικασία που προβλέπει ο νόμος.

β) Στον κομιστή οι οποίες δεν αναγράφουν το όνομα του κομιστή, μεταβιβάζονται με απλή παράδοση και γι' αυτό λέγονται και ανώνυμες. Είναι η κατ' εξοχή κατηγορία μετοχών που χαρακτηρίζει το δεσμό της Α.Ε.

γ) Σε διαταγή, οι οποίες μεταβιβάζονται με οπισθογράφηση. Η ελληνική νομοθεσία δεν προβλέπει αυτή την κατηγορία.

Το καταστατικό της εταιρίας μπορεί να επιτρέψει την έκδοση ονομαστικών μετοχών των οποίων η μεταβίβαση να υπόκειται σε προηγούμενη έγκριση του Δ.Σ. ή της Γ.Σ. της εταιρίας οι μετοχές αυτές καλούνται δεσμευμένες.

Ανάλογα με τα δικαιώματα που παρέχονται στον κομιστή οι μετοχές διακρίνονται σε:

- α) Κοινές μετοχές
- β) Προνομιούχες μετοχές
- γ) Μετοχές επικαρπίας

Οι κοινές μετοχές παρέχουν όλα τα δικαιώματα που αναφέρθηκαν

Οι προνομιούχες μετοχές παρέχουν συνήθως μερικά ή και όλα από τα επόμενα προνόμια, σε σχέση με τις κοινές μετοχές:

- Προηγούνται κατά τη διανομή του πρώτου μερίσματος. Τούτο σημαίνει ότι αν τα κέρδη είναι ανεπαρκή για να διανεμηθεί το πρώτο μέρισμα (6% επί της Ο.Α.) σε όλες τις μετοχές οι προνομιούχες μετοχές θα λάβουν ολόκληρο το μέρισμα που τους αναλογεί ενώ στις κοινές θα κατανεμηθεί το εναπομένον ποσό κερδών. Αν μάλιστα τα κέρδη είναι πολύ χαμηλά ώστε να μην καλύπτεται ούτε το πρώτο μέρισμα των προνομιούχων, τότε θα κατανεμηθεί μόνο σε αυτές το σύνολο των προς διανομή κερδών.
- Προηγούνται κατά τη διανομή του κεφαλαίου σε περίπτωση λύσεως της Α.Ε. Κατά τη λύση της εταιρίας βάσει αυτού του προνομίου, επιστρέφεται πρώτα στους προνομιούχους μετόχους το σύνολο της Ο.Α. των μετοχών τους και έπειτα ικανοποιούνται οι κοινοί μέτοχοι.
- Είναι δυνατό να παρέχουν σωρευτικό μέρισμα, δηλαδή να παρέχουν μέρισμα σε μια χρήση αδροιστικά και για άλλες προηγούμενες

χρήσεις κατά τις οποίες η Α.Ε. δεν έχει διανείσει μέρισμα στους μετόχους

- Σε ανυπαρξία η ανεπάρκεια κερδών παρέχουν τόκο επί της Ο.Α. των. Όταν όμως έχουν αυτό το προνόμιο τους αφαιρείται το δικαίωμα γήφου.

Κύριοι λόγοι που οδηγούν στην έκδοση προνομιούχων μετοχών είναι:

α) Προσέλκυση κεφαλαιούχων οι οποίοι ζητούν μεγαλύτερες από τις συνηθισμένες εγγυήσεις

β) Αδυναμία εκδόσεως ομολογιακού δανείου όπως π.χ. όταν η αγορά ομολογιών δεν προσφέρεται ενώ αντίθετα προσφέρονται η αγορά μετοχών ή όταν υπάρχει αδυναμία της Α.Ε. να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να της επιτραπεί η έκδοση ομολογιακού δανείου

γ) Προκειμένου να μην μεταβληθεί η υφιστάμενη κατάσταση γήφων στις Γ.Σ. η εταιρία εκδίδει προνομιούχες μετοχές με δικαίωμα, αναλήψεως τόκου οι οποίες δεν έχουν δικαίωμα γήφου

δ) Για να μην μεταβληθεί η αγοραία τιμή των κοινών μετοχών που αποτελούν τη βάση του Μ.Κ. της Α.Ε.

ε) Για να διευκολυνθεί η συγχώνευση εταιριών. Πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 876/1979, μια Α.Ε. που προκύπτει να εισαχθεί στο χρηματιστήριο δεν μπορεί να εκδώσει προνομιούχες μετοχές χωρίς γήφο περισσότερες από 40% των κοινών μετοχών.

Εταιρίες οποίες πριν από την ισχύ αυτού του νόμου, ήταν εισαγμένες στο χρηματιστήριο και είχαν εκδώσει προνομιούχες μετοχές σε ποσοστό μεγαλύτερο από το παραπάνω, είναι υποχρεωμένες, σε μελλοντικές αυξήσεις του Μ.Κ. τους να εκδίδουν αποκλειστικά κοινές μετοχές μέχρι να επιτευχθεί η αναλογία του 40%.

Τέλος οι μετοχές επικαρπίας παρέχονται στους μετόχους αντί των κοινών μετοχών τους, όταν η εταιρία τις ακυρώνει. Στην περίπτωση αυτή τους επιστρέφεται το ποσό που αντιστοιχεί στην ονομαστική αξία των μετοχών τους. Αυτό γίνεται όταν η εταιρία έχει μεγάλα κέρδη και επιθυμεί να «αποσβέσει» τμήμα του κεφαλαίου της. Επιστρέφεται δηλαδή στους μετόχους τμήμα ή και ολόκληρη η ονομαστική αξία των μετοχών τους. Δεν πρόκειται πάντως για μείωση του κεφαλαίου, γιατί η απόσβεση αυτή αφορά αποδεματικά που σχηματίζονται είτε ειδικά για το σκοπό αυτό, είτε από τα κέρδη που μένουν αφού καταβληθεί το πρώτο μέρισμα. Οι νέες αυτές μετοχές παρέχουν όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την μετοχική σχέση αλλά επειδή δεν αποτελούν. Πλέον τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου οι κύριοι τους δεν έχουν δικαίωμα να λάβουν ποσό αντίστοιχο με την ονομαστική αξία των μετοχών τους κατά την εκκαθάριση της εταιρίας ούτε να συμμετάσχουν στη διανομή του πρώτου μερίσματος. Δικαιούνται όμως μετά την διανομή στους άλλους μετόχους του ποσού που αντιστοιχεί προς την ονομαστική αξία των μετοχών τους, να μετάσχουν στο προϊόν της εκκαθάρισης που απομένει.

Ακόμη ανάλογα με την τιμή εκδόσεως τους οι μετοχές διακρίνονται σε:

α) Μετοχές εκδιδόμενες στο άρτιο. Η Α.Ε. διαθέτει κάθε μετοχή σε τιμή ίση με την ονομαστική της αξία.

β) Μετοχές εκδιδόμενες υπέρ το άρτιο. Η Α.Ε. διαθέτει κάθε μετοχή σε τιμή ανώτερη από την ονομαστικής της αξία. Το τμήμα της αξίας που εισπράττεται πέρα από το άθροισμα των Ο.Α. των μετοχών που διατίθενται κατά την έκδοση, μεταφέρονται σε λογαριασμό διαφοράς υπέρ το άρτιο.

γ) Μετοχές εκδιδόμενες υπό το άρτιο. Η Α.Ε. διαθέτει κάθε μετοχή σε τιμή μικρότερη από το άρτιο. Στην Ελλάδα η έκδοση τέτοιων μετοχών δεν επιτρέπεται.

Οι σοβαρότεροι λόγοι που υπαγορεύουν την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο είναι οι εξής:

- Ενισχύεται η πιστοληπτική ικανότητα της Α.Ε.
- Ενισχύεται η θέση των πιστωτών της Α.Ε.
- Η Α.Ε. συγκεντρώνει κεφάλαια με μικρότερο αριθμό μετοχών από ότι αν εξέδιδε για το ίδιο ποσό συνολικού κεφαλαίου μετοχές στο άρτιο
- Ενισχύεται το γόητρο της Α.Ε.

Ως προς τις μετοχές από το άρτιο παρόλο που η έκδοσή τους απαγορεύεται στην Ελλάδα είναι δυνατόν να υπάρξει περίπτωση έμμεσης εκδόσεως υπό το άρτιο αν υπερεκτιμηθούν οι εισφορές σε είδος - κάτι τέτοιο προσπαθεί να αποτρέψει ο νομοθέτης επιβάλλοντας

την αποτίμηση των εισφορών σε είδος από την ειδική επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190.

2.4.4. Τιμές των μετοχών

2.4.4.1. Ονομαστική αξία ή τιμή των μετοχών

Αυτή προσδιορίζεται από τη σχέση:

$$\text{Ο.Α.} = \frac{\text{Μετοχικό κεφάλαιο}}{\text{Αριθμός μετοχών}}$$

Η τιμή αυτή δεν εκφράζει απαραίτητα το ύψος των κατά μετοχή εισφορών των μετοχών κατά τη σύσταση της εταιρίας επειδή είναι πιθανό οι μετοχές να εκδόθηκαν υπέρ το άρτιο. Επίσης η τιμή αυτή δεν εκφράζει αξίωση του μετόχου κατά της Α.Ε. συγκεκριμένου ύψους, γιατί μετά τη λύση της Α.Ε, ο μέτοχος θα λάβει από το προϊόν της εκκαθαρίσεως ότι του αναλογεί αφού, πρώτα ικανοποιηθούν οι πιστώσεις ίσως δε και τίποτε.

Στις ΗΠΑ από το 1912 εμφανίσθηκε η έκδοση μετοχών χωρίς Ο.Α. παρόλο όμως που οι μετοχές αυτές ως τρόπος συγκεντρώσεως κεφαλαίων βρήκαν μεγάλη απήχηση αναπτύχθηκαν και αντίθετες τάσεις, ώστε ορισμένες πολιτείες των ΗΠΑ απαγόρευσαν την έκδοση τέτοιων μετοχών. Επικράτησε πάντως ο δεσμός της εκδόσεως μετοχών με πολύ μικρή Ο.Α. π.χ. 1 δολαρίου. Στα πλαίσια αυτού του δεσμού το Μ.Κ. είναι πολύ ανώτερο και δεν ισούται με το άθροισμα της πολύς χαμηλής Ο.Α. αυτών των μετοχών οπότε η αξία αυτή δεν μπορεί να λεχθεί αξία στο

άρτιο. γι' αυτό και η μορφή αυτή εκδόσεως δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως υπέρ το άρτιο έκδοση.

2.4.5. Τιμή εκδόσεως των μετοχών

Είναι η τιμή στην οποία η Α.Ε. διαθέτει τις μετοχές κατά, την έκδοσή τους στους αγοραστές. Στην Ελλάδα η τιμή εκδόσεως μπορεί να είναι ίση ή ανώτερη της ονομαστικής αξίας.

2.4.6. Αγοραία τιμή των μετοχών

Είναι η τιμή που διαμορφώνεται από την προσφορά και ζήτηση των τίτλων των μετοχών ορισμένης Α.Ε. στην ελεύθερη αγορά.

Από τους βασικούς λόγους ή παράγοντες που επηρεάζουν την αγοραία τιμή των μετοχών και είναι συνυφασμένοι με το πρόσωπο της Α.Ε. άσχετα με τις γενικές συνθήκες της αγοράς, αναφέρουμε τους εξής:

- Προοπτικές για την πολιτική της Α.Ε. ως προς τις ίδιες τις μετοχές, όπως π.χ. νέες εκδόσεις, κατάρτιση της τιμής της μετοχής κλπ.
- Προοπτικές για το ύψος που κατά μετοχή μερίσματος
- Προοπτικές για τη δυνατότητα συνεχούς σταθερής παροχής μερίσματος
- Προοπτικές και συνθήκες για τα αποδεματικά κεφάλαια

- Βαθμός δανειακής επιβαρύνσεως της Α.Ε. που εκφράζεται ως σχέση των ξένων προς τα συνολικά ή τα ίδια κεφάλαια της Α.Ε. Όταν ο βαθμός αυτός αυξάνεται, η αγοραία τιμή της μετοχής τείνει να μειωθεί.
- Αύξηση της καθαρής δέσεως της Α.Ε. λόγω αναπροσαρμογής της αξίας περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας

2.4.7. Εσωτερική ή λογιστική αξία της μετοχής

Η εσωτερική αξία (Ε.Α) προσδιορίζεται από τη σχέση:

$$E.A. = \frac{\text{Καθαρή περιουσία}}{\text{Αριθμός μετοχών}}$$

Το ύψος της καθαρής περιουσίας, που είναι ταυτόσημο με τα ίδια κεφάλαια, προκύπτει ως σύνολο του στοιχείου «Α΄ ΊΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ» του παθητικού του ισολογισμού. Η Δ.Α. των μετοχών δεν εκφράζει και την πραγματική αξία επειδή:

- Μερικές λογιστικές αξίες είναι κυρίως προϊόν λογιστικών ενεργειών που γίνονται με βάση κανόνες με τους οποίους εξυπηρετούνται κυρίως οι αρχές της συντηρητικότητας και της αντικειμενικότητας όπως π.χ. είναι οι κανόνες που διέπουν τις αποτιμήσεις, τις αποσβέσεις, τις προβλέψεις κλπ.
- Ορισμένες αξίες έχουν ιστορική μάλλον σημασία εφόσον δεν έχουν γίνει αναπροσαρμογές αξιών και υπάρχουν πιθανόν αφανή αποδεματικά

Για να αρθούν αυτά τα μειονεκτήματα σε πολλές περιπτώσεις όπως π.χ. για μνα εκδοθούν νέες μετοχές και πρόκειται να καθοριστεί η τιμή έκδοσής τους, προσδιορίζεται η Ε.Α. μετά από αποτίμηση στις τρέχουσες αξίες των υλικών και άυλων στοιχείων της περιουσίας και συνυπολογισμό, στην λογιστικώς προκύπτουσα καθαρή δέση των διαφόρων που διαπιστώνονται από τις αποτιμήσεις αυτές.

Η Ε.Α. των μετόχων εκφράζει ένα μέσο όρο λογιστικής αξίας κατά μετοχή.

2.4.8. Υπολογιστική ή θεωρητική αξία μετοχής

Όσον αφορά στη θεωρητική αξία αυτή θα πρέπει να είναι ίση με την παρούσα αξία τόσο του κεφαλαίου που προκύπτει να καταβληθεί στο μέτοχο σε περίπτωση λύσεως της Α.Ε. όσο και των αναμενόμενων κερδών και μερισμάτων. Και τα δύο αυτά μεγέθη δεν έχουν τον ίδιο βαθμό βεβαιότητας όπως σε περίπτωση ομολογιών, αφού και τα δύο επηρεάζονται σε μεγάλη έκταση από τις μεταβολές της επιχειρησιακής δραστηριότητας ή αλλιώς έχουν μεγάλο ποσοστό επιχειρηματικού κινδύνου

2.4.9. Μεταβίβαση μετοχών

Οι μετοχές της Α.Ε. είναι δυνατόν να μεταβιβάζονται χωρίς αυτό να έχει συνέπειες όπως είπαμε για την ύπαρξη της εταιρίας είτε είναι ονομαστικές είτε ανώνυμες. Ο τρόπος αυτός της μεταβίβασης τους διαφέρει από την μία περίπτωση στην άλλη. Οι ανώνυμες μετοχές

μεταβιβάζονται όπως κάθε κινητό δηλαδή με συμφωνία και παράδοση. Όσον αφορά τις ονομαστικές μετοχές γίνεται διάκριση ανάμεσα σε αυτές που έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο και σε αυτές που δεν έχουν εισαχθεί. Οι «εισηγμένες στο χρηματιστήριο» μεταβιβάζονται με οπισθογράφηση της μετοχής από αυτόν που μεταβιβάζει μπροστά σε χρηματιστή και σημείωση της μεταβίβασης στο βιβλίο των μετόχων από την εταιρία εάν η μεταβίβαση γίνεται στην περιφέρεια «Τέως διοικήσεως πρωτεύουσας».

Εάν όμως η μεταβίβαση γίνεται έξω από την περιφέρεια αυτή τότε πραγματοποιείται με συμβόλαιο γραφικό έγγραφο και σημείωση της μεταβίβασης αυτής στο βιβλίο μετόχων από την εταιρία.

Εφόσον πρόκειται για ονομαστικές μετοχές που δεν έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο η μεταβίβασή τους γίνεται με σύμβαση και εγγραφή στο ειδικό βιβλίο της εταιρίας που χρονολογείται και υπογράφεται από αυτόν που μεταβιβάζει και από αυτόν στον οποίο μεταβιβάζονται οι μετοχές. Μετά από κάθε μεταβίβαση εκδίδεται νέος τίτλος. Είναι όμως δυνατό να σημειωθεί απλά στον ίδιο τίτλο η μεταβίβαση και τα υπόλοιπα απαραίτητα στοιχεία.

Είναι όμως δυνατό να γίνει μεταβίβαση ονομαστικών μετοχών λόγω κληρονομικής διαδοχής ή κληροδοσίας. Στην περίπτωση αυτή προσάγεται το έγγραφο νομιμοποίησης από τον κληρονόμο ή κληροδόχο και καταχωρίζεται η μεταβίβαση στο όνομά του στα βιβλία της εταιρίας με παράλληλη σημείωση στον τίτλο.

Είναι ενδεχόμενο να ορίζεται από το καταστατικό ότι ορισμένες ονομαστικές μετοχές δεν θα είναι δυνατόν να μεταβιβάζονται ελεύθερα αλλά μετά από συγκατάθεση του διοικητικού συμβουλίου ή της γενικής συνέλευσης. Πρόκειται για τις δεσμευμένες ονομαστικές μετοχές.

Όπως σε κάθε κινητό πράγμα έτσι και στη μετοχή είναι δυνατό να συσταθούν τα εμπράγματα δικαιώματα της επικαρπίας και του ενεχύρου.

2.4.9.1. Η φορολογία επί μεταβίβασης μετοχών Α.Ε.

Σχετικά με τη φορολόγηση των μετοχών των ανωνύμων εταιριών σημειώνουμε τα ακόλουθα:

α) Μεταβίβαση μετοχών ημεδαπών ανωνύμων εταιριών μη εισαγμένων στο χρηματιστήριο Αθηνών. Ο όρος μεταβίβαση μετοχών που χρησιμοποιεί ο νέος νόμος 2459/97 (άρθρο 15 παρ. 1) εξυπακούει μεταβίβαση «εξ επαχθούς αιτίας», δηλαδή με αντάλλαγμα (π.χ. πώληση). Η επιβαλλόμενη φορολογία ανέρχεται σε ποσοστό 20% επί της υπεραξίας (κέρδος, ωφέλεια) που προκύπτει κατά τη μεταβίβαση των μετοχών μεταξύ τιμής πώλησης και τιμής απόκτησης αυτών. Η διαφορά αυτή, όταν αυτός που μεταβιβάζει τις μετοχές τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. είναι εύκολο να προσδιορισθεί γιατί στα λογιστικά του βιβλία καταχωρείται τόσο η τιμή απόκτησεως όσο και η τιμή μεταβίβασεως των συγκεκριμένων μετοχών. Όταν όμως ο μεταβιβάζων τις μετοχές δεν τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας ή δεν τηρεί καθόλου βιβλία τότε προκύπτει δυσκολία στον προσδιορισμό της προκύπτουσας φορολογητέας υπεραξίας.

Η λόγω κληρονομίας, δωρεάς ή γονικής παροχής μεταβίβαση μετοχών ΜΗ εισαγμένων στο χρηματιστήριο Αθηνών δεν υπόκειται στον παραπάνω κανόνα (φορολόγησης της υπεραξίας με συντελεστή 20%). Στις περιπτώσεις αυτές γίνεται εκτίμηση της πραγματικής αξίας των μεταβιβαζομένων μετοχών από την αρμόδια ΔΟΥ, βάσει πρόσφατου ισολογισμού της εταιρίας, στην οποία ανήκουν οι συγκεκριμένες μετοχές και η αγοραστική τους αξία φορολογείται με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις του «Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεάν κλπ» (Ν.Δ. 118/73 - άρθρο δεύτερο παρ. Ι.Ν. 1329/83).

Στην περίπτωση μεταβιβάσεων ονομαστικών μετοχών ημεδαπών ανωνύμων εταιριών ΜΗ εισηγμένων στο χρηματιστήριο Αθηνών που εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 2214/94 (πρόκειται για μετοχές που είναι υποχρεωτικά ονομαστικές των ανωνύμων εταιριών, των οποίων το σύνολο των ίδιων κεφαλαίων είναι επενδυμένα σε αστικά ακίνητα, κατά ποσοστό 60%) οφείλονται σωρευτικά τόσο ο φόρος του άρθρου 13 του Ν. 2238/94 (συντελεστής 20%) όσο και ο φόρος του άρθρου 24 του Ν. 2459/97 (συντελεστής 5%). Το ίδιο ισχύει και για μετοχές ανωνύμων κτηματικών εταιριών.

β) Η μεταβίβαση μετοχών ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ανωνύμων εταιριών τις οποίες ενδεχομένως κατέχει ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν υπάγεται στον παραπάνω κανόνα (φορολογία της υπεραξίας με συντελεστή 20%). Σε μια τέτοια περίπτωση το κέρδος που προκύπτει από τη μεταβίβαση μετοχών ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ ανώνυμης εταιρίας (διαφορά μεταξύ μεταβιβάσεως και τιμής κτήσεως αυτών) προστίθεται στα άλλα

έσοδα του προσώπου που μεταβιβάζει τις συγκεκριμένες μετοχές και φορολογείται είτε με την κλίμακα του άρθρου 9 του Ν. 2238/94 είτε - αν πρόκειται για ανώνυμες εταιρίες Ε.Π.Α. συνεταιρισμούς, αλλοδαπές εταιρίες κλπ. με το συντελεστή που ισχύει για τη φορολόγηση των καθαρών κερδών των νομικών αυτών προσώπων, δηλαδή 35% ή 40% (άρθρο 109 παρ. 1 Ν. 2238/94).

γ) Μεταβίβαση μετοχών ΕΙΣΑΓΜΕΝΩΝ στο χρηματιστήριο Αθηνών. Το άρθρο 38 του Ν. 2238/94 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 15 του Ν. 2459/97, ορίζει ότι τα κέρδη από την πώληση μετοχών Εισηγμένων στο χρηματιστήριο Αθηνών σε τιμή ανώτερη εκείνης αποκτήσεώς τους, τα οποία προκύπτουν από βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. απαλλάσσονται από το φόρο. Αλλά και τα ανάλογα κέρδη από την πώληση μετοχών εισαγμένων στο χρηματιστήριο Αθηνών, στις περιπτώσεις που το μεταβιβάζον πρόσωπο (φυσικό ή νομικό δεν τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας επίσης, απαλλάσσονται της φορολογίας (άρθρο 38 παρ. 2 Ν. 2238/94).

Η απαλλαγή για τα πρόσωπα που μεταβιβάζουν μετοχές εισαγμένες στο χρηματιστήριο Αθηνών και τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. παρέχεται με την προϋπόθεση ότι:

Τα κέρδη εμφανίζονται σε λογαριασμό ειδικού αποθεματικού με προορισμό το συμπληρωτικό ζημιών που τυχόν θα προκύψουν στο μέλλον από την πώληση μετοχών εισαγμένων ή όχι στο χρηματιστήριο Αθηνών. Σε περίπτωση διανομής ή διάλυσης της επιχείρησης τα κέρδη αυτά

φορολογούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Αν σε μια διαχειριστική περίοδο προκύψει ζημιά από πώληση μετοχών, το τυχόν υπόλοιπο της ζημιάς που απομένει μετά τον συμψηφισμό με τα εμφανιζόμενα στο ειδικό αποθεματικό κέρδη ή ολόκληρο το ποσό της ζημιάς, αν δεν υφίσταται ειδικός λογαριασμός αποθεματικού, μεταφέρεται σε ειδικό λογαριασμό και δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης. Το ποσό αυτό συμψηφίζεται με κέρδη που τυχόν θα προκύψουν στο μέλλον από πώληση μετοχών εισηγμένων στο χρηματιστήριο Αθηνών.

2.4.9.2. Υποβαλλόμενες δηλώσεις στη Δ.Ο.Υ. για τη μεταβίβαση μετοχών

α) Δήλωση φορολογήσεως της υπεραξίας με συντελεστή 20% πριν συνταχθεί το έγγραφο συμφωνητικό μεταβίβασης των μετοχών (συμβολαιογραφικό ή ιδιωτικό) πρέπει να υποβληθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ, δήλωση σε τριπλούν για τη μεταβίβαση των συγκεκριμένων μετοχών. Το έντυπο της δήλωσης χορηγείται από τη Δ.Ο.Υ. Στη δήλωση αυτή μαζί με τα άλλα στοιχεία καταχωρείται και η προκύπτουσα υπεραξία (κέρδος, ωφέλεια, κατά τη διατύπωση του νόμου) που υπόκειται σε φορολογία. Η εν λόγω υπεραξία (προσδιοριζόμενη από το νόμο ως διαφορά μεταξύ τιμή πώλησεως και κτήσεως των μεταβιβαζομένων μετοχών) προκύπτει από τα επίσημα λογιστικά βιβλία του μεταβιβάζοντος (εφόσον αυτός τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας Κ.Β.Σ.) ή κατά δήλωση του μεταβιβάζοντος σε αντίθετη περίπτωση (και τούτο

μέχρις ότου εκδηλωθεί το Π.Δ. που προβλέπει η παρ. 6 του άρθρου 15 Ν. 2459/97).

β) Δήλωση φορολογήσεως της αξίας των μετόχων των Α.Ε. που έχουν επενδεδημένα τα κεφάλαιά τους σε ακίνητα (συντελεστής 5%). Πέρα από την προηγούμενη δήλωση οι ανώνυμες εταιρίες που έχουν επενδυμένα τα ίδια κεφάλαιά τους σε αστικά ακίνητα σε ποσοστό 60% και άνω, υποχρεούνται να υποβάλλουν και δεύτερη δήλωση (επίσης σε τριπλούν). Η δεύτερη δήλωση αφορά τις άνω εταιρίες που σύμφωνα με το άρθρο 24 του Ν. 2214/94 είναι υποχρεωτικά ονομαστικές και σε περίπτωση μεταβιβάσεως τους οφείλεται φόρος με συντελεστή 5% επί της συνολικής αξίας αυτών. Σε περίπτωση μεταβιβάσεως τέτοιων μετοχών καταβάλλονται σωρευτικά και οι δύο φόροι (με συντελεστή 20% οι πρώτες και 5% οι δεύτερες).

Όπως είπαμε και παραπάνω οι προαναφερθείσες δηλώσεις υποβάλλονται στη Δ.Ο.Υ. πριν τη σύνταξη του εγγράφου μεταβιβάσεως των μετοχών συνεπώς τόσο το ιδιωτικό όσο και το συμβολαιογραφικό έγγραφο μεταβιβάσεως των μετοχών θα στηριχθεί στα αντίγραφα των υποβληθεισών δηλώσεων στη Δ.Ο.Υ. η οποία επιστρέφει στον μεταβιβάζοντα θεωρημένο αντίγραφο όπου αναγράφονται και η αξία που φορολογείται καθώς και οι καταβληθέντες φόροι.

2.5. Ιδρυτικοί Τίτλοι από νομική άποψη

Οι ιδρυτές της εταιρείας μπορούν να πάρουν ως ανταμοιβή για την εργασία τους, ιδρυτικούς τίτλους. Οι ιδρυτικοί τίτλοι είναι αξιόγραφα

ονομαστικά (αμφισβητείται νομικά αν μπορεί να εκδοθούν και στον κομιστή), που εκδίδει η Α.Ε. σε αριθμό όχι μεγαλύτερο του 1/10 των μετοχών, χωρίς ονομαστική αξία και χωρίς να δίνουν το δικαίωμα στον κατόχό τους για συμμετοχή στη διοίκηση, διαχείριση και στο προϊόν εκκαθαρίσεως της Α.Ε. Οι ιδρυτικοί τίτλοι διακρίνονται σε κοινούς και εξαιρετικούς. Η έννοια και τα χαρακτηριστικά κάθε κατηγορίας έχουν ως εξής:

2.5.1. Κοινοί Ιδρυτικοί Τίτλοι (Κ.Ι.Τ.)

Οι Κ.Ι.Τ. είναι δυνατό να παρέχονται από την Α.Ε. σε όλους ή μερικούς από τους ιδρυτές της ως ανταμοιβή για καθορισμένες ενέργειες τους για τη σύσταση της εταιρίας. Υπάρχει η άποψη, η οποία όμως αμφισβητείται, ότι Κ.Ι.Τ. μπορεί να παρέχονται και σε περιπτώσεις αυξήσεως του Μ.Κ.

Οι Κ.Ι.Τ.

- α) Εκδίδονται για υπηρεσίες που παρασχέθηκαν στην Α.Ε.
- β) Ο συνολικός αριθμός των δεν μπορεί να υπερβεί το 1/10 του αριθμού των μετοχών
- γ) Δεν έχουν ονομαστική αξία
- δ) Δεν συμμετέχουν κανονικά στη διανομή κερδών. Τα τυχόν διανεμόμενα κέρδη στους κατόχους Κ.Ι.Τ. δεν είναι δυνατό να υπερβαίνουν το 25% των κερδών που απομένουν μετά την αφαίρεση, από αυτά, του τακτικού αποδεματικού και του πρώτου μερίσματος

ε) Δεν παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στη διοίκηση και διαχείριση της Α.Ε. ούτε στο προϊόν της εκκαθάρισεως κατά τη λύση της.

στ) Η Α.Ε. μπορεί να τους εξαγοράσει έπειτα από πάροδο 10 ετών από την έκδοσή τους. Το ποσό εξαγοράς των δεν είναι δυνατό να υπερβαίνει το ποσό που προκύπτει από την κεφαλαιοποίηση προς 15% του μέσου όρου των κερδών που διανεμήθηκαν στους κατόχους των κατά την τελευταία τριετία

ζ) Οι Κ.Ι.Τ. δεν μετατρέπονται σε μετοχές, είναι όμως δυνατό με ορισμένες προϋποθέσεις να κεφαλαιοποιηθεί το ποσό που προκύπτει από την εξαγορά τους.

Η εξαγορά των Κ.Ι.Τ. θέτει ορισμένα νομικά προβλήματα επειδή ο νόμος δεν προσδιορίζει πως μπορεί να εξαγορασθούν σε περίπτωση που στην τελευταία τριετία δεν είχαν διανεμηθεί καθόλου μερίσματα ή είχαν διανεμηθεί μόνο κατά το ένα ή κατά τα δύο έτη. Για την περίπτωση που δεν έχουν διανεμηθεί καθόλου μερίσματα επικρατεί η άποψη ότι δεν υπάρχει η προϋπόθεση πραγματοποίησης της εξαγοράς, η οποία θα πρέπει να αναβληθεί.

Η εξαγορά των Κ.Ι.Τ. μπορεί να πραγματοποιηθεί:

- Με διάθεση κερδών,
- Με διάθεση ειδικού αποθεματικού που είχε δημιουργηθεί σε προηγούμενες χρήσεις,

- Με δημιουργία λογαριασμού πολυετούς αποσβέσεως, ο οποίος να αποσβεσθεί, κατ' αναλογία των εξόδων ιδρύσεως, σε πέντε έτη.

2.5.2. Εξαιρετικοί Ιδρυτικοί Τίτλοι (Ε.Ι.Τ.)

Οι Ε.Ι.Τ. εκδίδονται τόσο κατά τη σύσταση όσο και κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της Α.Ε. και δίδονται ως αντάλλαγμα εισφορών σε είδος.

Οι Ε.Ι.Τ.:

α) Χορηγούνται σε πρόσωπα που παραχώρησαν τη χρήση πράγματος στην Α.Ε. και δεν έχουν ονομαστική αξία

β) Εξακολουθούν να ισχύουν εφόσον υπάρχει στη νομή της Α.Ε. το πράγμα για το οποίο εκδόθηκαν

γ) Συμμετέχουν στα κέρδη χωρίς περιορισμό ως προς την έκταση του δικαιώματος των η Α.Ε. μπορεί να καθορίσει οποιουδήποτε όρους συμμετοχής, συνεπώς είναι δυνατό να καθορισθούν και προνομιακοί όροι, όπως π.χ. προνομιακή απόληξη μερίσματος.

δ) Εξαγοράζονται σε τιμή που καθορίζεται χωρίς περιορισμούς, υποστηρίζεται όμως ότι το αντίτιμο της εξαγοράς πρέπει να ορίζεται στο καταστατικό

ε) Δεν μετέχουν στο προϊόν εκκαθαρίσεως της Α.Ε.

Για την έκδοση των Ε.Ι.Τ. απαιτείται να εξακριβωθεί από την ειδική επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190 η ύπαρξη και η προβλεπόμενη

διάρκεια χρησιμοποίησής των περιουσιακών στοιχείων που η χρήση τους παραχωρήθηκε στην Α.Ε. Υποστηρίζεται ότι ανάλογη εξακρίβωση πρέπει να γίνεται και κατά την εξαγορά των.

2.5.3. Η λογιστική παρακολούθηση των ιδρυτικών τίτλων

Όπως είδαμε, οι ιδρυτικοί τίτλοι, τόσο οι κοινοί όσο και οι εξαιρετικοί, δεν έχουν ονομαστική αξία ούτε αντιπροσωπεύουν συγκεκριμένη υποχρέωση της Α.Ε. προς τους κομιστές των, μέχρι να ληφθεί η απόφαση της εξαγοράς των. Συνεπώς η λογιστική απεικόνιση των κατά την έκδοση, μόνο με λογαριασμούς τάξεως και με χρήση λογιστικού ισοτίμου μπορεί να πραγματοποιηθεί. Στο ανοιγμένο ζεύγος λογαριασμών, ο χρεωστικός απεικονίζει τις υπηρεσίες των ιδρυτών, ενώ ο πιστωτικός τους τίτλους που εκδόθηκαν. Κατά την εφαρμογή του Ε.Γ.Λ.Σ. οι σχετικοί λογαριασμοί θα ενταχθούν ως δευτεροβάθμιοι των 04 και 08, διαφόρων λογαριασμών πληροφοριών.

Παράδειγμα: Η ανώνυμη εταιρεία «Ω» έχει μετοχικό κεφάλαιο 80.000.000 διαιρεμένο σε 80.000 μετοχές και με ονομαστική αξία 8.000δρχ. η μία. Με την σύστασή της η εταιρεία παραχωρεί στους ιδρυτές της 500 κοινούς ιδρυτικούς τίτλους για υπηρεσίες που πρόσφεραν. Ορίζει στο καταστατικό της ότι οι δικαιούχοι των κοινών ιδρυτικών τίτλων δικαιούνται το 1% των κερδών (αφαίρεση τακτικού αποδεματικού και πρώτο μέρισμα). Τέλος του έτους η εταιρεία πραγματοποίησε κέρδη 2.000.000 δρχ. αφού έχει αφαιρεθεί το πρώτο μέρισμα και το τακτικό αποδεματικό.

2.5.3.1. Λογιστική των Κ.Ι.Τ.

04	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΠΛΗΡ. ΧΡ.	500	
00	Κοινοί ιδρυτικοί τίτλοι		
00	Ιδρυτές	500	
08	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓ/ΜΟΙ ΠΛΗΡ. ΠΙΣ.		
00	ΔΙΚ/ΧΟΙ κοινών ιδρυτικών τίτλων		
00	Κ.Κ.	250	
01	Γ.Γ.	250	
	<u>500 Κ.Ι.Τ. * 1 δρχ.</u>		
88	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘ.	2000000	
99	Κέρδη προς διάθεση		
00	Κ.Κ.	1000000	
01	Γ.Γ.	1000000	
53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		20000000
01	Μερίσματα πληρωτέα		
00	Μερίσματα Ι.Τ. πληρωτέα	2000000	
	<u>Κέρδη προς τους ιδρυτές</u>		
53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	2000000	
01	Μερίσματα πληρωτέα		
00	Μερίσματα ιδρυτικών τίτλων	2000000	
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		
00	Ταμείο		
00	Μετρητά	1440000	

Εξαγορά Κ.Ι.Τ.

Η Α.Ε «Χ» εξαγοράζει 500 Κ.Ι.Τ. που είχε εκδόσει. Για τον καθορισμό της αξίας εξαγοράς δίνονται τα μερίσματα που πληρώθηκαν στους κατόχους των Κ.Ι.Τ. κατά την τελευταία τριετία και που ήταν: 250.00 δρχ, 300.000 δρχ., 350.000 δρχ.

Υπολογισμός: $\frac{250000+300000+350000}{3} = 300000$ Μέσο μέρισμα

3

Κεφάλαιο 100 δρχ. 15 δρχ. τόκο
 $\chi \frac{300000}{15} = 2.000.000$

1^{ος} τρόπος: Η εξαγορά να γίνει από κέρδη μισ χρήσεως

16	19	00	ΕΞΑΓΟΡΑ Κ.Ι.Τ.	2000000	
53	98	00	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΑΠΟ ΕΞΑΓΟΡΑ Κ.Ι.Τ. Εξαγορά Κ.Ι.Τ. σύμφωνα με το καταστατικό Νο.		2000000
88	00		Κέρδη χρήσεως	2000000	
42	00		ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΡΔΩΝ ΕΙΣ ΝΕΟ		2000000
16	19	00	ΕΞΑΓΟΡΑ Κ.Ι.Τ. ΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΕΞΑΓΟΡΑΣ ΑΠΟ ΚΕΡΔΗ ΧΡΗΣΕΩΣ		

2^{ος} Τρόπος: Η εξαγορά να γίνει αποθεματικό κεφάλαιο που είχε δημιουργηθεί ειδικά γι' αυτό το σκοπό

16	19	00	ΕΞΑΓΟΡΑ Κ.Ι.Τ.	2000000	
53	98	00	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΑΠΟ ΕΞΑΓΟΡΑ Κ.Ι.Τ. Εξαγορά Κ.Ι.Τ. σύμφωνα με το καταστατικό Νο.		2000000
41	04	01	ΕΙΔΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΓΙΑ ΕΞΑΓΟΡΑ Κ.Ι.Τ.	2000000	
16	19	00	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΑΠΟ ΕΞΑΓΟΡΑ Κ.Ι.Τ. ΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΕΞΑΓΟΡΑΣ ΑΠΟ ΚΕΡΔΗ ΧΡΗΣΕΩΣ		2000000

3^{ος} Τρόπος: Η δαπάνη εξαγοράς να χαρακτηριστεί δαπάνη ιδρύσεως και να αποσβεστεί σε μια πενταετία

Στον τρόπο αυτό ο 16.19.00 ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΑΠΟ ΕΞΑΓΟΡΑ ΚΙΤ, θα μείνει στον ισολογισμό και θα αποσβεστεί σε μια πενταετία, τμηματικά και ισόποσα (σταθερή απόσβεση) σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ.

Η εξαγορά, με αυτούς τους τρόπους, κλείνει με αντιλογισμό των λογαριασμών τάξεως που είχαν δημιουργηθεί κατά την έκδοση των κοινών ιδρυτικών τίτλων.

08	00	ΚΑΤΟΧΟΙ ΚΙΤ σε κυκλοφορία	500	
04	00	Υπηρεσίες που παρασχέθηκαν από ιδρυτές		500

2.5.3.2. Λογιστική Ε.Ι.Τ.

Παράδειγμα: Στην Α.Ε. «Χ» προσφέρει ο Δ.Δ. σύσταση κάποιου προϊόντος (εφεύρεση) και για αντάλλαγμα η εταιρία του δίνει Ε.Ι.Τ. Συμφώνησαν να παίρνει το 5% των καθαρών κερδών κάθε χρήσεως

Το κεφάλαιο της εταιρίας είναι 30.000.000. Τα καθαρά κέρδη της χρήσεως ανήλθαν σε 1.000.000 δρχ. ($1.000.000 * 5\% = 50.000$).

04		ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓ/ΜΟΙ ΠΛΗΡ. ΧΡΕΩ	300	
	00	Εξαιρετικοί ιδρυτικοί τίτλοι		
		00 Δ.Δ.	300	
08		ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΠΛΗΡ ΠΙΣΤΩΤ.		300
	00	Δικαιούχοι εξαιρετικών ιδρυτικών τίτλων		
		00 Δ.Δ.	300	
88		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣ		
	99	Κέρδη προς διάθεση		
		00 Δ.Δ.	50000	

53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	50000
01	Μερίσματα πληρωτέα	
00	Μερίσματα Ε.Ι.Τ. πληρ/τέα	50000
38	Χρηματικά διαθέσιμα	36000
00	Ταμείο	
00	Μετρητά	36000
54	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ ΤΕΛΗ	
09	Λοιποί φόροι - τέλη	14000
00	Φόρος μερισμάτων εξ. Ιδρ. Τίτλων	14000
	Παρακράτηση φόρου από Δ.Δ.	

Εξαγορά εξαιρετικών ιδρυτικών τίτλων

Παράδειγμα: Η γενική συνέλευση της «Χ» Α.Ε. στο τέλος του τρίτου χρόνου εξαγοράζει τους εξαιρετικούς ιδρυτικούς τίτλους με 700.000 δρχ. Υπολογίστηκε η αξία της εφευρέσεως για την υπόλοιπη ζωή της σε 600.000 δρχ.

16	ΑΦΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ ΑΠΟΣΒ.	700000
00	Υπεραξία επιχείρησης	
00	Αύλα περιουσιακά στοιχεία	600000
14	Έξοδα κινήσεως ακινητοποιήσεων	
00	Έξοδα εξ. Ιδρ. Τίτλων	100000
53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	700000
20	Μέτοχοι δικαιούχοι εξαιρ. Ιδρυτικών τίτλων	
00	Δικαιούχοι εξαγοράς εξ. Ιδρ. τίτλων	700000
53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	700000
20	Μέτοχοι δικαιούχοι εξαιρετικών ιδρυτικ τίτλων	
00	Δικαιούχοι εξαγοράς εξαιρετικών	700000

Αύξηση και Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε. από Νομική, Φορολογική και Λογιστική Άποψη

		<u>ιδρυτικών τίτλων</u>	
38		<u>ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ</u>	504000
	00	Ταμείο	
	00	<u>Μετρητά</u>	504000
54		<u>ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ - ΤΕΛΗ</u>	196000
	09	Λοιποί φόροι - τέλη	
	00	<u>Φόρος μερ. Εξαγ. Ε.Ι.Τ.</u>	196000
		700.000 + 25%=175000	
		175.000 * 4%=21000	
		<u>Καταβολή φόρου και εξ. Ε.Ι.Τ.</u>	
08		Διάφοροι λογ/σμοί πληρ. Πιστ.	300
	00	Δικαιούχοι εξαγ. Ιδρ. τίτλων	
	00	<u>Δ.Δ.</u>	300
04		Διάφοροι λογ/σμοί πληρ. Χρεω.	300
	00	Εξαιρετικοί ιδρυτ. Τίτλοι	
	00	<u>Δ.Δ.</u>	300
		<u>Αντιλογισμός λογ/σμών τάξεως</u>	

2.6. Έκδοση ομολογιακού δανείου

Γενικά περί ομολογιακών δανείων

Με τη σύναψη ομολογιακών δανείων κατορθώνει η Α.Ε. να δανειστεί μακροπρόθεσμα μεγάλα χρηματικά ποσά, τα οποία είναι απαραίτητα για την επέκταση των παγίων εγκαταστάσεων της π.χ. αγορά μηχανημάτων, οικοπέδων και κατασκευή οικοδομών. Επειδή το ποσό του δανείου είναι μεγάλο, είναι αδύνατο να ληφθεί από ένα πρόσωπο. Για το λόγο αυτό οι Α.Ε. το ποσό του δανείου το διαιρούν σε μικρά ποσά για τα οποία εκδίδουν τίτλους, που λέγονται ομολογίες τις οποίες διαθέτουν στο

κοινό. Με τον τρόπο αυτό είναι δυνατή η συμμετοχή στο δάνειο και των μικρών αποταμιευτών και επιπλέον ο δανεισμός μεγάλων χρηματικών μέσων. Επομένως η ομολογία είναι τίτλος που εκδίδεται από αυτόν που συνάπτει το δάνειο με ομολογίες προς απόδειξη της υποχρέωσης του και παραδίδεται στο δανειστή. Ομολογίες εκδίδουν εκτός από τις Α.Ε. οι δήμοι, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και το ίδιο το κράτος για λογαριασμό του.

Στην ομολογία αναγράφεται το ποσό του δανείου, το επιτόκίό του, ο χρόνος και ο τρόπος πληρωμής των τόκων και εξόφλησης του δανείου, η τιμή εξόφλησης των ομολογιών, ο αύξων αριθμός της κλπ.

Η ομολογία αποτελείται από το κύριο σώμα και από τα τοκομερίδια. Τα τοκομερίδια είναι οι αποδείξεις που υπάρχουν στο κάτω μέρος της ομολογίας με τις οποίες εισπράττει τον τόκο ο ομολογιούχος στο τέλος κάθε εξαμηνίας του έτους. Τα τοκομερίδια απαίπτονται και παραδίδονται στον οφειλέτη οργανισμό, όταν εισπράττονται οι τόκοι. Η Α.Ε. για τη σύναψη του φορολογικού δανείου μπορεί να ακολουθήσει δύο τρόπους:

- Να διαθέσει τις ομολογίες απευθείας στο κοινό
- Να τις διαθέσει σε δημόσια εγγραφή

Η κάλυψη του ομολογιακού δανείου με δημόσια εγγραφή γίνεται μέσω της Τράπεζας ή του ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ή των Ταχυδρομικών Ταμιευτηρίων ή του χρηματιστηρίου και επιτρέπεται μόνο στις Α.Ε. που έχουν μετοχικό κεφάλαιο τουλάχιστον 10.000.000 δρχ.

ολοσχερώς καταβλημένο. Παραπάνω διαπραγματευθήκαμε για τον τίτλο που λέγεται μετοχή. Η μετοχή διαφέρει από την ομολογία γιατί:

- Η ομολογία μπορεί να εκδοθεί και από τους Δήμους, τα Ν.Π.Δ.Δ., το Κράτος, ενώ η μετοχή μόνο από την Α.Ε.
- Η ομολογία είναι τίτλος που εμφανίζει δάνειο που χορήγησε ο κάτοχός της και επομένως ο ομολογιούχος είναι δανειστής και παίρνει ορισμένο τόκο, ανεξάρτητο από την πραγματοποίηση κερδών ή ζημιών από την Α.Ε., αν το δάνειο έγινε από Α.Ε, ενώ ο κάτοχός της μετοχής είναι εταίρος της Α.Ε. και συμμετέχει στα κέρδη, εφόσον αυτά υπάρχουν.
- Ο μέτοχος μετέχει στη Διοίκηση της Α.Ε, ενώ το αντίθετο συμβαίνει με τον ομολογιούχο.
- Τέλος σε περίπτωση διάλυσης της Α.Ε. και διανομής της περιουσίας της, πρώτα θα ικανοποιηθούν οι ομολογιούχοι δανειστές και ύστερα οι μέτοχοι.

2.6.1. Ομολογίες μετατρέψιμες σε μετοχές

Από το 1962 ο νόμος επέτρεψε στην Α.Ε. τη χορήγηση στους ομολογιούχους του δικαιώματος της μετατροπής των ομολογιών σε μετοχές. Το δικαίωμα αυτό προσφέρει στον ομολογιούχο τη δελεαστική δυνατότητα να γίνει μέτοχος της εταιρίας όταν θα κρίνει ότι αυτό είναι προς το συμφέρον του. Η έκδοση τέτοιων ομολογιών ισοδυναμεί με αύξηση του κεφαλαίου υπό προδεσμία.

- Η χορήγηση του δικαιώματος αυτού γίνεται με απόφαση καταστατικής συνέλευσης κατά την έκδοση του ομολογιακού δανείου και για ποσό το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί το μισό του καταβλημένου εταιρικού κεφαλαίου.
- Στην απόφαση πρέπει να ορίζεται ο χρόνος και ο τρόπος άσκησης του δικαιώματος και η τιμή της μετατροπής. Ο χρόνος άσκησης του δικαιώματος του ομολογιούχου μπορεί να επεκταθεί σε όλη τη διάρκεια της εταιρίας ή να περιορισθεί χρονικά.
- Απαγορεύεται η χορήγηση μετοχής ονομαστικής αξίας ανώτερης της τιμής έκδοσης των μετατρεπόμενων ομολογιών.
- Μόλις χορηγηθούν οι αντίστοιχες μετοχές, πραγματοποιηθεί επομένως η μετατροπή των ομολογιών σε μετοχές, το κεφάλαιο της Α.Ε. αυξάνει αυτοδικαίως κατά το ποσό των μετοχών που χορηγήθηκαν, το δε Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να αναπροσαρμόσει το άρθρο του καταστατικού που αφορά το ύψος του κεφαλαίου στο τέλος της χρήσης που πραγματοποιήθηκε η μετατροπή

Επιπλέον η απόφαση της καταστατικής Γενικής Συνέλευσης πρέπει να καταχωρηθεί στο Μητρώο Α.Ε. και να δημοσιευθεί περίληψη στο Δελτίο Α.Ε. και Ε.Π.Ε.

2.6.2. Ομολογίες με συμμετοχή στα κέρδη

Κατά την έκδοση ομολογιακού δανείου επιτρέπεται η χορήγηση από την Α.Ε. στους ομολογιούχους δικαιώματος απόληξης, πέραν του τόκου και ορισμένου ποσοστού από τα κέρδη, τα οποία μένουν κατά την αφαίρεση από αυτά των κρατήσεων για το τακτικό αποθεματικό και το πρώτο μέρος.

Η χορήγηση του δικαιώματος αυτού γίνεται με απόφαση καταστατικής Γενικής Συνέλευσης η οποία πρέπει να καταχωρηθεί στο Μητρώο Α.Ε. και να δημοσιευθεί περίληψη στο Δελτίο Α.Ε. και Ε.Π.Ε.

Διακρίσεις ομολογιών

Οι ομολογίες διακρίνονται ανάλογα με τον τρόπο μεταβίβασης τους:

α. Σε ονομαστικές. Σε αυτές αναγράφεται το όνομα του ομολογιούχου. Η μεταβίβαση από κομιστή σε κομιστή απαιτεί μια τυπική διαδικασία.

β. Σε μικτές. Είναι ονομαστικές ως προς το κεφάλαιο μόνο. Τα τοκομερίδια μεταβιβάζονται, αφού αποκοπούν, και εισπράττονται από οποιοδήποτε τα παραδώσει προς πληρωμή.

γ. Σε ανώνυμες. Σε αυτές δεν αναγράφεται το όνομα του ομολογιούχου. Μεταβιβάζονται με απλή παράδοση σε άλλο πρόσωπο. Η περίπτωση αυτή είναι η συνηθισμένη μορφή έκδοσης ομολογιών, γιατί έχουν το πλεονέκτημα να διαπραγματεύονται εύκολα στην αγορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ Α.Ε.

3.1. Βασικές παρατηρήσεις

Για να κατανοήσουμε σαφέστερα τη λογιστική Τεχνική που αφορά τη σύσταση της Α.Ε., σημειώνουμε τα κολουδα:

(α) Η σύσταση οποιασδήποτε Α.Ε. μπορεί να πραγματοποιηθεί:

- Με σύμβαση μεταξύ των ιδρωτών, οι οποίοι αναλαμβάνουν και στη συνέχεια εισφέρουν το Μετοχικό κεφάλαιο.
- Με δημόσια εγγραφή, οπότε καλούνται οι ενδιαφερόμενοι αποταμιευτές να εγγραφούν αναλαμβάνοντας έτσι την ευθύνη εισφοράς του Μ.Κ (κάλυψη του κεφαλαίου), και στη συνέχεια να καταβάλουν, κατά τους όρους του καταστατικού, το αναληφθέν από αυτούς Μ.Κ (πραγματοποίηση του κεφαλαίου).

Για τη σύσταση Α.Ε. με δημόσια εγγραφή απαιτείται άδεια της επιτροπής κεφαλαιαγοράς και η έκδοση των αντίστοιχων μετοχών γίνεται με τη μεσολάβηση τραπεζών ή του χρηματιστηρίου Αθηνών. Η Α.Ε. που συνίσταται με τον τρόπο αυτό, πρέπει μέσα σε ένα έτος να εισαγάγει τις μετοχές της στο χρηματιστήριο.

Οι εισφορές για το σχηματισμό του Μ.Κ. μπορεί να συνίσταται σε χρήμα, σε υλικά αγαθά, σε άυλα αγαθά, σε απαιτήσεις και σε χρήση

πράγματος. Η αξία των εισφερόμενων υλικών ή άυλων αγαθών και απαιτήσεων καθώς και η αξία χρήσεως πράγματος καθορίζονται με απόφαση της επιτροπής του άρθρου 9 του Ν. 2190 ή οποία υποβάλλεται σε δημοσιότητα.

Σύμφωνα λοιπόν με τα προηγούμενα, έχουμε δύο στάδια στη διαδικασία συστάσεως των Α.Ε.

- Το στάδιο της αναλήψεως της ευθύνης της εισφοράς (κάλυψη), και
- Τα στάδια της καταβολής (πραγματοποίηση του Μ.Κ.).

(β) Η καταβολή του Μ.Κ μπορεί να γίνει είτε εφάπαξ, είτε με δόσεις. Υφίσταται κατώτατο όριο Μ.Κ. το οποίο καθορίζεται σε 10.000.000 δρχ. ανεξάρτητα αν η ανάληψη του κεφαλαίου γίνεται απευθείας από τους ιδρυτές ή η σύσταση πραγματοποιείται με δημόσια εγγραφή.

Η καταβολή με δόσεις υπόκειται, από το νόμο, σε σειρά περιορισμών οι οποίοι αποβλέπουν στο να ελαχιστοποιήσουν τους κινδύνους που μπορεί να δημιουργήσει η τμηματική καταβολή. Οι περιορισμοί αυτοί είναι:

α) Ο χρόνος για την ολοκληρωτική καταβολή του κεφαλαίου δεν μπορεί να υπερβεί τα δέκα χρόνια.

β) Το κατώτατο όριο κεφαλαίου που καθορίζεται εκάστοτε από το νόμο πρέπει να καταβληθεί ολοσχερώς κατά τη σύσταση της εφορίας

γ) Η αρχική καταβολή κεφαλαίου δεν μπορεί να είναι κατώτερη από το 1/4 του Μ.Κ.*

δ) Αν η έκδοση των μετοχών γίνεται πάνω από το άρτιο, η υπέρ το άρτιο διαφορά καταβάλλεται ολόκληρη εφάπαξ κατά την αρχική καταβολή

ε) Οι μετοχές παραμένουν ονομαστικές μέχρι την ολοκληρωτική εξόφληση των

στ) Σε περίπτωση μεταβίβασης μετοχής που δεν έχει πληρωθεί ολόκληρωτικά ο παλιός κάτοχός της ευθύνεται αλληλεγγύως με τον νέο κύριο για το οφειλόμενο τμήμα της μετοχής, επί μια διετία από τη μεταβίβαση.

Εκφράζοντας μαθηματικά τους υπό στοιχεία β, γ και ο περιορισμός, μπορούμε να πούμε ότι ως προς το ποσό Α της αρχικής καταβολής θα πρέπει να συναληθεύουν οι ακόλουθες δύο ανισότητες:

$$(1) A \geq 10.000.000 + \Delta$$

$$(2) A \geq 1/4 K + \Delta, \text{ όπου } K \text{ το Μ.Κ. και } \Delta \text{ η διαφορά εκδόσεως υπέρ το άρτιο.}$$

Οι υπόλοιπες δόσεις, που δεν είναι απαραίτητο να καθορισθούν ισόποσες, ούτε προς την αρχική καταβολή ούτε μεταξύ των, προσδιορίζονται από το καταστατικό με μοναδικό περιορισμό ή χρονική κλιμάκωση των να μην ξεπεράσει τη δεκαετία.

Ο νόμος ορίζει ότι «μερική καταβολή του κεφαλαίου δεν επιτρέπεται σε περίπτωση εισφοράς σε είδος». Κατά την επικρατούσα γνώμη, η ύπαρξη εισφορών σε δίκυς δεν αποκλείει την τμηματική καταβολή του

κεφαλαίου ως προς το τμήμα του που θα αποτελείται από μετρητά. Έτσι οι εισφορές σε είδος θα πρέπει να περιληφθούν στην αρχική καταβολή.

(γ) Κάθε δόση, μέχρι την πλήρη καταβολή του Μ.Κ. αναφέρεται σε ποσοστό της αξίας κάθε μετοχής και όχι σε ποσοστό του συνολικού Μ.Κ. Αυτό σημαίνει ότι δεν γίνεται κάποιος μέτοχος για το καταβληθέν τμήμα από το Μ.Κ που ανέλαβε, ώστε να παίρνει ανάλογο αριθμό μετοχών, αν δεν καταβάλει εξ ολοκλήρου το κεφάλαιο που ανέλαβε να εισφέρει. Τότε μόνο, δηλαδή μετά την πλήρη καταβολή, θα παραδοθεί στο μέτοχο το σύνολο των μετοχών που αντιστοιχούν στο ποσοστό συμμετοχής του για τη διαμόρφωση του Μ.Κ.

Παράδειγμα: Ο Α ανέλαβε τμήμα του Μ.Κ. της Α.Ε. «Χ» για δρχ. 800.000, που είναι η αξία 800 μετοχών ονομαστικής αξίας 1000 δρχ. η κάθε μία. Στην αρχή κατέβαλε το ελάχιστο όριο που επιτρέπει ο νόμος: $800.000 * 25\% = 200.000$ δρχ. Το υπόλοιπο μέρος της εισφοράς του θα εξοφλήσει σε δόσεις των 200.000 δρχ.

Μετά την καταβολή και της άλλης δόσεως, μολονότι ο Α έχει καταβάλει το $\frac{1}{2}$ της εισφοράς, δεν είναι κύριος των 400 μετοχών ($800 * \frac{1}{2}$) αλλά του 50% κάθε μιας των 800 μετοχών και αν υποτεθεί ότι δεν θα καταβάλει τις β' και γ' δόσεις, δεν πρόκειται να πάρει ούτε μια μετοχή (απλώς θα τακτοποιηθεί ο λογ/σμός του, όπως φαίνεται παρακάτω στην ίδια παράγραφο).

(δ) Οι εισφορές μπορεί να συνίσταται σε χρήμα ή σε άλλα υλικά ή άυλα αγαθά (εισφορά σε είδος), οπότε θα γίνεται ανάλογος διαχωρισμός των μετόχων που ανέλαβαν εισφορές σε είδος ή χρήμα.

(ε) Οι μετοχές έχουν ονομαστική αξία η οποία αναφέρεται στον τίτλο της μετοχής και που δεν μπορεί να είναι κατώτερη των 100 δρχ. και ανώτερη των 30.000 δρχ. Ειδικές διατάξεις ισχύουν για τις μετοχές που εισάγονται στο χρηματιστήριο.

Το άθροισμα της ονομαστικής αξίας (Ο.Α) όλων των μετοχών συνιστά το Μ.Κ. της Α.Ε.

Η πώληση των μετοχών στους μετόχους από την Α.Ε. είναι δυνατό να γίνει:

- Στην Ο.Ε. (στο άρτιο -at par)
- Σε τιμή ανώτερη της Ο.Α (υπέρ το άρτιο)

Στη δεύτερη περίπτωση θα δημιουργηθεί λογ/σμός με τον τίτλο «διαφορά από την υπέρ το άρτιο έκδοση των μετοχών», που θα δείχνει το ποσό από την υπέρ το άρτιο καταβολή των μετόχων.

Σημειώνεται ότι η έκδοση της μετοχής σε τιμή κατώτερη της Ο.Α. (υπό το άρτιο) απαγορεύεται στη χώρα μας.

(στ) Όταν το κεφάλαιο καταβάλλεται με δόσεις είναι ενδεχόμενο να προκύψει η περίπτωση μη εμπρόθεσμης καταβολής δόσεως από κάποιον ή κάποιους μετόχους (υπερμερία μετόχου). Αν περάσουν τρεις μήνες από τη λήξη της προθεσμίας για την πληρωμή της δόσεως, ο μέτοχος

που δεν έχει εκπληρώσει την υποχρέωσή του καθίσταται έκπτωτος και η Α.Ε είναι υποχρεωμένη, μέσα σε ένα μήνα από τη λήξη του τριμήνου, να πωλήσει νέες ισάριθμες μετοχές, μέσω του χρηματιστηρίου. Η πώληση γίνεται για λογ/σμό του έκπτωτου μετόχου και σε περίπτωση που δεν θα καταστεί δυνατή, η εταιρία υποχρεώνεται σε αναγκαστική μείωση του κεφαλαίου της κατά την ονομαστική αξία των ανεξόφλητων μετοχών.

(ζ) Κατά τη σύσταση μιας Α.Ε δημιουργούνται έξοδα που αφορούν σε ολόκληρη τη ζωή της εταιρίας, όπως είναι π.χ. τα έξοδα κατάρτισης και δημοσιεύσεως του καταστατικού, τα έξοδα δημόσιας προβολής της ιδρύσεως, τα έξοδα εκπονήσεως τεχνικών, εμπορικών και οργανωτικών μελετών καθώς και τα έξοδα διοικήσεως που πραγματοποιούνται μέχρι την έναρξη της εκμεταλλεύσεως. Τα έξοδα αυτά δεν είναι ορθό να βαρύνουν στο σύνολο τους την πρώτη χρήση. Όμως εξάλλου, η αρχή της συντηρητικότητας που διέπει τη λογιστική επιβάλλει την απόσβεσή τους σε ένα λογικό χρονικό διάστημα κατά διάταξη που περιλαμβάνεται στο Ε.Γ.Λ.Σ. και η οποία ως προς τις Α.Ε έχει εφαρμογή, τα έξοδα αυτά παρακολουθούνται σε ιδιαίτερο λογαριασμό 16.10 «έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκατάστασης» και αποσβένονται είτε εφάπαζ κατά το έτος πραγματοποιήσεως των, είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μία πενταετία. Παρομοίως, με τη χρησιμοποίηση του ίδιου λογαριασμού, είναι ο χειρισμός εξόδων που μπορεί να δημιουργηθούν στο μέλλον για την επέκταση της δραστηριότητας της εταιρίας, ενώ για την περίπτωση των εξόδων που προκύπτουν λόγω αυξήσεως κεφαλαίου ή εκδόσεως

ομολογιακών δανείων το Ε.Γ.Λ.Σ. προβλέπει τη χρησιμοποίηση άλλου λογαριασμού, του 16.13 «έξοδα αυξήσεως κεφαλαίου και εκδόσεως ομολογιακών δανείων». Για την απόσβεση και των εξόδων αυτών ισχύουν τα παραπάνω.

3.2. Οι λογιστικές εγγραφές συστάσεως Α.Ε.

Για να κατανοηθούν πληρέστερα οι λογιστικές εγγραφές, παραθέτουμε σειρά παραδειγμάτων που καλύπτουν τις κυριότερες περιπτώσεις σύμφωνα με τα υποδεικνυόμενα από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο.

3.2.1. Ανάλυση του Μ.Κ. από τους συμβαλλόμενους

Έστω ότι το Μ.Κ. της Α.Ε. «Χ» που έχει ορισθεί σε δρχ. 40.000.000 αναλαμβάνεται εξ ολοκλήρου από τους τρεις συμβαλλόμενους και είναι καταβλητέο ολόκληρο κατά την σύσταση της εταιρίας κατά το $\frac{1}{2}$ σε μετρητά και το $\frac{1}{2}$ με εισφορά σε είδος (μηχανήματα). Οι ιδρυτές ανέλαβαν: Ο Α δρχ. 18.000.000, ο Β δρχ. 12.000.000 και ο Γ δρχ. 10.000.000. Εκδόθηκαν 40.000.000 μετοχές ονομαστικής αξίας δρχ. 1000 η κάθε μία. Τα εισφερόμενα μηχανήματα αποτιμήθηκαν, από την ειδική επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190 σε δρχ. 20.000.000.

Θα πραγματοποιηθούν οι ακόλουθες εγγραφές:

Αύξηση και Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε. από Νομική, Φορολογική και Λογιστική Άποψη

	<u>A1</u>		
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		40000000
03	Μέτοχοι λογ/σμός καλύψεως κεφαλαίου		
00	Μέτοχος Α	18000000	
01	Μέτοχος Β	12000000	
02	Μέτοχος Γ	10000000	
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		40000000
02	Οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο κοινών μετοχών Κάλυψη μετοχικού κεφαλαίου		
	<u>A2</u>		
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		40000000
04	Οφειλόμενο κεφάλαιο		
00	Μέτοχος Α	18000000	
01	Μέτοχος Β	12000000	
02	Μέτοχος Γ	10000000	
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		40000000
03	Μέτοχοι λογ/σμός καλύψεως κεφαλαίου		
00	Μέτοχος Α	18000000	
01	Μέτοχος Β	12000000	
02	Μέτοχος Γ	10000000	
	Μεταφορά στον λογ/σμό 33.04 των βροχ/σμα καταβλητέων ποσών		
	<u>A3</u>		
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		20000000
00	Ταμείο		
00	Μετρητά	20000000	
12	Μηχανήματα - Τεχν. Εγκ/σεις Μηχαν/κός εξοπλισμός		20000000
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		40000000

Αύξηση και Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε. από Νομική, Φορολογική και Λογιστική Άποψη

04	Οφειλόμενο κεφάλαιο		
00	Μέτοχος Α	18000000	
01	Μέτοχος Β	12000000	
02	Μέτοχος Γ	10000000	
	Καταβολή εισφορών		
	<u>A4</u>		
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	40000000	
02	Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετοχών		
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		40000000
00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών		
	Για την εμφάνιση του κεφαλαίου ως καταβλημένου		

Για τις εγγραφές αυτές σημειώνουμε τα ακόλουθα:

α) Εγγραφή Α.1 Με την εγγραφή αυτή γίνεται η κάλυψη του Μετοχικού Κεφαλαίου από τους ιδρυτές, οι οποίοι χρεώνονται στο λογαριασμό καλύψεως κεφαλαίου, με πίστωση του μετοχικού κεφαλαίου. Κατά το ΕΓΛΣ ο πρωτοβάθμιος λογαριασμός 40 «Κεφάλαιο» αναλύεται σε δευτεροβαθμίους κατά τρόπο που να προκύπτουν άμεσα τα τμήματα του κεφαλαίου τα οποία καλύπτονται από διαφορετικό είδος μετοχών (κοινές - προνομιούχες) καθώς και να γίνεται διαχωρισμός σε καταβλημένο και οφειλόμενο κεφάλαιο. Έτσι έχουμε και τους ακόλουθους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς.

40.00 Καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο κοινών μετοχών

40.01 Καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο προνομιούχων μετοχών

40.02 Οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο κοινών μετοχών

40.03 Οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο προνομιούχων μετοχών

Η ύπαρξη των λογαριασμών αυτών δημιουργεί την ανάγκη μεταφοράς από τον ένα δευτεροβάθμιο στον άλλον, όταν μεταβάλλεται η κατάσταση τμήματος του κεφαλαίου (π.χ. όταν καταβάλλεται οφειλόμενο κεφάλαιο).

β) Εγγραφή Α.2. Με την εγγραφή αυτή μεταφέρεται ο λογαριασμός καλύψεως κεφαλαίου σε λογαριασμό οφειλόμενου κεφαλαίου, ο οποίος αναλύεται κατά μέτοχο. Η εγγραφή γίνεται ταυτόχρονα με την προηγούμενη, επειδή κατά τη στιγμή της καλύψεως αναλαμβάνεται και η υποχρέωση καταβολής. Οι απαιτήσεις κατά των μετοχών, που απορρέουν από την εκ μέρους των κάλυψη του κεφαλαίου, σε περίπτωση τμηματικής καταβολής πρέπει να διακρίνονται σε βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες. Οι πρώτες παρακολουθούνται με το λογαριασμό 33 «Χρεώστες Διάφοροι», δευτεροβάθμιος 33.04 «Οφειλόμενο Κεφάλαιο», ενώ οι δεύτερες με τον λογαριασμό 18 «Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις», δευτεροβάθμιος 18.12 «Οφειλόμενο Κεφάλαιο». Ως μακροπρόθεσμες χαρακτηρίζονται οι δόσεις οι οποίες λήγουν μετά το τέλος της επόμενης χρήσεως. Και πάλι ανακύπτει η ανάγκη μεταφοράς μιας μακροπρόθεσμης απαιτήσεως στις βραχυπρόθεσμες, όταν με την πάροδο του χρόνου η εξόφληση της θα πρέπει να γίνει μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης.

γ) Εγγραφή Α3. Η εγγραφή απεικονίζει τη καταβολή των εισφορών των μετοχών

δ) Εγγραφή Α4. Με την εγγραφή αυτή, που γίνεται ταυτόχρονα με την προηγούμενη, τακτοποιείται η εμφάνιση του κεφαλαίου ως καταβλημένου.

3.2.2. Έκδοση των μετοχών με δημόσια εγγραφή

Στην περίπτωση αυτή η διάθεση των μετοχών στην Ελλάδα γίνεται υποχρεωτικά από μια τράπεζα η οποία αναλαμβάνει την έκδοση, αμειβόμενη με σχετική προμήθεια. Οι εγγραφές είναι ανάλογες με αυτές της προηγούμενης περίπτωσης, μόνο που αντί του λογαριασμού «Μέτοχοι - λογαριασμός κεφαλαίου» ανοίγεται λογαριασμός στο όνομα της μεσολαβούσας τράπεζας.

Παράδειγμα: Έστω ότι ιδρύεται η ΑΕ «Χ» με Μ.Κ. 50.000.000 για το οποίο θα εκδοθούν 40.000 κοινές μετοχές και 10.000 προνομιούχες μετοχές χωρίς γήφο, ονομαστικής αξίας δρχ. 1000 κάθε μία. Η έκδοση γίνεται υπέρ το άρτιο κατά 20% και αναλαμβάνεται από την τράπεζα Ε.Τ.Ε. η οποία θα λάβει προμήθεια 2%. Το καθαρό ποσό που θα προκύψει από τη διάθεση των μετοχών θα αχθεί σε λογαριασμό καταθέσεως όψεως, στο όνομα της εταιρίας, στην ίδια τράπεζα.

Οι εγγραφές θα έχουν ως εξής:

			B1			
33		ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			60000000	
03		Μέτοχοι λογ/σμός καλύψεως κεφαλαίου				
00		Τράπεζα ΕΤΕ λογ/σμός καλύψεως κεφαλαίου				

Αύξηση και Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε. από Νομική, Φορολογική και Λογιστική Άποψη

40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		50000000
02	<u>Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετοχών</u>	40000000	
	Μετοχές 40.000 + 1000		
03	<u>Οφειλόμενο Μ.Κ. προνομιούχων μετοχών</u>	10000000	
	Μετοχές 10000 * 1000		
41	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ - ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ		10000000
01	Οφειλόμενη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	10000000	
	Μετοχές 50.000 * 1000 * 20% κάλυψη κεφαλαίου		
	<u>B2</u>		
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		60000000
04	Οφειλόμενο κεφάλαιο		
00	Τράπεζα Α, οφειλόμενο κεφάλαιο		
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		60000000
03	Μέτοχοι λογ/σμός καλύψεως Μ.Κ.		
00	Τράπεζα Α λογ/σμός καλύψεως Μ.Κ.		
	Μεταφορά στον λογ/σμό 33.04 του καταβλητέου ποσού		
	<u>B3</u>		
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		58800000
03	Καταθέσεις όψεως δρχ.		
xx	Τράπεζα Ε.Τ.Ε. Κ.Ο. δρχ.		
16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΣ		1200000
10	Έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκατάστασης	1200000	
	Προμήθεια Τρ. 60.000.000 *2%		
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		60000000
04	Οφειλόμενο κεφάλαιο		

00	Τράπεζα Α., οφ/νο Μ.Κ. καταβολή		
	<u>B4</u>		
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		50000000
02	Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετοχών	40000000	
03	Οφειλόμενο Μ.Κ. προνομιούχων μετοχών	10000000	
41	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ - ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ		10000000
01	Οφειλόμενη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		50000000
00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών Μετοχές 40000 * 1000	40000000	
01	Καταβλημένο Μ.Κ. προνομιούχων μετοχών. Μετοχές 10000 * 1000	10000000	
41	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ - ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ		10000000
00	Καταβλημένη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο Μετοχές 50.000 * 1000 * 20% Μεταφορά στους λογ/σμούς καταβληθέντων κεφαλαίων	10000000	

Για το υπέρ το άρτιο ποσό σημειώνουμε τα ακόλουθα:

Το υπέρ το άρτιο ποσό αποτελεί αναμφισβήτητα κεφάλαιο της εταιρίας που προσαυξάνει τη συνολική καθαρή της θέση, όμως δεν συνιστά Μ.Κ. Κατά το νόμο (άρθρο 14 παρ. 3) η διαφορά αυτή δεν μπορεί να διατεθεί για πληρωμή μερισμάτων ή ποσοστών. Σε περίπτωση που το ΜΚ καταβάλλεται τμηματικά (με δόσεις), η τελευταία τροποποίηση του Ν. 2190 ορίζει ότι ολόκληρη η υπέρ το άρτιο διαφορά πρέπει να προσαυξήσει την αρχική καταβολή (ά δόση του ΜΚ), λύοντας έτσι τις θεωρητικές αμφισβητήσεις που υπήρχαν στο σημείο αυτό. Η

διαφορά αυτή φέρεται σε ιδιαίτερο λογαριασμό καθαρής θέσεως, ο οποίος συνηδιζόταν να τιτλοφορείται «αποδεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο». Ακριβέστερος εννοιολογικά είναι ο όρος διαφορά (αντί αποδεματικό), τον οποίο υιοθετεί ο νόμος και το ΕΓΛΣ επειδή στοιχείο του αποδεματικού είναι ότι πρέπει να προέρχεται από κέρδη που δημιουργήθηκαν από την δραστηριότητα της επιχειρήσεως και όχι από καταβολές των εταίρων.

3.2.3. Τμηματική καταβολή του Μ.Κ.

Ιδρύεται η Α.Ε. «Χ» το Μ.Κ. της οποίας ορίσθηκε σε δρχ. 60.000.000 και θα καλυφθεί με έκδοση 15.000 μετοχών ονομαστικής αξίας 4.000 δρχ. κάθε μία που θα διατεθούν υπέρ το άρτιο στην τιμή των 4.800 δρχ. Η καταβολή του Μ.Κ θα γίνει με τρεις ισόποσες δόσεις: η πρώτη θα καταβληθεί κατά τη σύσταση, η δεύτερη την 31/12/96 και η τρίτη την 31/12/97 κατά την ανάπτυξη του παραδείγματος υποθέτουμε ότι όλες οι δόσεις καταβάλλονται εμπρόθεσμα.

Οι δόσεις θα διαμορφωθούν ως εξής:

α' δόση (κατά τη σύσταση)

$$\text{Μ.Κ. } 60.000.000 * 1/3 = 20.000.000$$

Διαφορά υπέρ το άρτιο

$$\text{Μετοχές } 15.000 * 800 = \frac{12.000.000}{32.000.000}$$

Β' δόση

$$\text{Μ.Κ. } 60.000.0000 \cdot 1/3 = 20.000.000$$

Γ' δόση

$$\text{Μ.Κ. } 60.000.000 \cdot 1/3 = \underline{20.000.000}$$

Συνολικό ποσό εκδόσεως = 72.000.000

Εγγραφές κατά τη σύσταση

		<u>Γ1</u>	
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		72000000
03	Μέτοχοι λογ/σμός καλύψεως κεφαλαίου (Ανάλυση κατά μέτοχο)		
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		60000000
02	<u>Οφειλόμενο Μ.Κ κοινών μετοχών</u>	40000000	
	Μετοχές 40.000 + 1000		
41	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ - ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ		12000000
01	Οφειλόμενη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο Κάλυψη εκδόσεως μετοχών		
		<u>Γ2</u>	
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		52000000
04	Οφειλόμενο κεφάλαιο		
00	α' δόση, άμεσα καταβλητέα	32000000	
01	β' δόση καταβλητέα την 31/12/96	20000000	
18	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ		20000000
12	Οφειλόμενο κεφάλαιο		
00	Γ' δόση καταβλ. 31/12/97	20000000	
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		72000000
03	Μέτοχοι λογ/σμός καλύψεως κεφ. (ανάλυση κατά μέτοχο) Μεταφορά σε λογ/σμούς		

Αύξηση και Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε. από Νομική, Φορολογική και Λογιστική Άποψη

οφειλομένων κεφαλαίων των
βραχ/μα και μακρο/σμα
καταβλητέων ποσών

Σημείωση Οι λογ/σμοί 33.04.00, 33.04.01 και
18.12.00 αναλύονται, σε επίπεδο
τεταρτοβαθμίων, κατά μέτοχο

Εγγραφές κατά την καταβολή της α΄ δόσης

		<u>Γ3</u>	
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		32000000
00	Ταμείο		
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
04	Οφειλόμενο κεφάλαιο α΄ δόση, άμεσα καταβλητέα (ανάλυση κατά μέτοχο)		
		<u>Γ4</u>	
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		20000000
02	Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετοχών		
41	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ - ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ		12000000
01	Οφειλόμενη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		20000000
00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών		
41	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ - ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ		12000000
00	Καταβλημένη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		

Εγγραφές κατά την καταβολή της β΄ δόσεως

		<u>Γ5</u>	
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		20000000
00	Ταμείο		
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
04	Οφειλόμενο κεφάλαιο β΄ δόση, καταβλ. 31/12/96		

		(Ανάλυση κατά μέτοχο)	
		<u>Γ6</u>	
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		20000000
02	Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετοχών		
41	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		20000000
00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών		
Εγγραφή κατά την 31/12/97			
		<u>Γ1</u>	
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		20000000
04	Οφειλόμενο κεφάλαιο		
02	Γ' δόση καταβλ. 31/12/97 (ανάλυση κατά μέτοχο)		
18	Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις		20000000
12	Γ' δόση, καταβλ. 31/12/97 (ανάλυση κατά μέτοχο) Μεταφορά Γ' δόσεως σε λογ/σμό βραχύπρ/σμης απαίτησης		

Εγγραφές κατά την καταβολή της γ' δόσεως παρόμοιες με εκείνες που έγιναν κατά την καταβολή της β' δόσεως (Γ5, Γ6).

Σημειώνεται ακόμα ότι σε περίπτωση τμηματικής καταβολής του κεφαλαίου:

-Στην άλλη όψη κάθε μετοχής πρέπει να αναγράφονται οι διατάξεις του άρθρου 12 του Ν. 2190 που διέπουν την τμηματική καταβολή, καθώς και κάθε σχετική διάταξη του καταστατικού

-Σε κάθε έντυπο ή έγγραφο της εταιρίας στο οποίο αναφέρεται το ονομαστικό κεφάλαιο πρέπει αμέσως να επακολουθεί αναγραφή του καταβλημένου τμήματος.

-Δεν μπορεί να αποφασισθεί αύξηση του Μ.Κ. της εταιρίας πριν δημοσιευθεί η πρόσκληση για την πληρωμή της τελευταίας δόσεως.

3.2.4. Υπερημερία μετόχου

Όταν το Μ.Κ καταβάλλεται τμηματικά, αν κάποιοι μέτοχοι δεν καταβάλουν την οφειλόμενη δόση μέσα σε τρεις μήνες από τη λήξη της προθεσμίας που τέθηκε για την καταβολή της, οι μετοχές των οποίων δεν καταβλήθηκε η δόση καθίστανται άκυρες αυτοδικαίως και η εταιρία δεν είναι υποχρεωμένη, μέσα σε ένα μήνα από τη λήξη του τριμήνου, να πωλήσει μέσω του χρηματιστηρίου Αθηνών νέες μετοχές, ίσες στον αριθμό με αυτές που ακυρώθηκαν. Η πώληση αυτή ενεργείται για λογισμό των οφειλετών μετόχων. Αν από την πώληση προκύψει, έπειτα από την αφαίρεση όλων των σχετικών εξόδων, πλεόνασμα, τούτο αποδίδεται στους υπερήμερους μετόχους. Αντίθετα, σε περίπτωση που η πώληση αποβεί ζημιογόνα η εταιρία δικαιούται να αξιώσει από αυτούς την αποκατάσταση της ζημιάς.

Σε περίπτωση, που η προσπάθεια της εκποιήσεως αποτύχει ολικά ή μερικά, η εταιρία πρέπει να την επαναλάβει μέσα σε 15 μέρες από την αποτυχία και εφόσον πάλι δεν επιτευχθεί η συνολική εκποίηση, η εταιρία είναι υποχρεωμένη στην πρώτη γενική συνέλευση των μετόχων που θα πραγματοποιηθεί, να μειώσει το Μ.Κ. κατά την ονομαστική αξία των μετοχών που δεν εκποιήθηκαν. Οι έκπτωτοι μέτοχοι εξακολουθούν πάντως να ευδύνονται απέναντι της εταιρίας για κάθε οφειλή τους που προέρχεται από τη λυθείσα μετοχική σχέση.

Στο σημείο αυτό πρέπει να διευκρινισθεί ότι ο νόμος μιλάει για πώληση και όχι για έκδοση νέων μετοχών. Συνεπώς η τιμή στην οποία θα πωληθούν οι νέες μετοχές μπορεί να είναι οποιαδήποτε συμφέρουσα τιμή, μεγαλύτερη ή και μικρότερη από την ονομαστική αξία ή την τιμή εκδόσεως των μετοχών που ακυρώθηκαν. Ο νόμος άλλωστε σαφώς ορίζει ότι η πώληση γίνεται για λογαριασμό των οφειλετών μετόχων, οι οποίοι θα πιστωθούν με την αξία που θα πραγματοποιηθεί κατά την πώληση των νέων μετοχών. Συνεπώς δεν είναι ορθή η άποψη που ενίοτε υποστηρίζεται ότι δηλαδή η διάθεση των νέων μετοχών δεν πρέπει να γίνεται κάτω από την ονομαστική των αξία επειδή κάτι τέτοιο θα αποτελούσε καταστρατήγηση της απαγορεύσεως και εκδίδονται μετοχές κάτω από το άρτιο.

Η εταιρία, διαθέτοντας τις νέες μετοχές, θα προσπαθήσει ώστε το τίμημα Π, το οποίο θα επιτύχει, να ισούται τουλάχιστον με το άθροισμα.

$$\Pi = A + \Delta + E$$

όπου

A η αξία των δόσεων που έχουν ήδη καταβληθεί από τον υπερήμερο μέτοχο,

Δ η δόση που βρίσκεται σε καθυστέρηση, και

E τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν για την πώληση των νέων μετοχών

Ο υπερήμερος μέτοχος θα πιστωθεί, όπως είδαμε, με το τίμημα Π της πωλήσεως, εξάλλου όμως θα χρεωθεί με την καθυστερούμενη δόση Δ

και τα έξοδα E . Εφόσον λοιπόν επιτευχθεί ως τίμημα της πωλήσεως επακριβώς το παραπάνω άθροισμα $(A+\Delta+E)$, ο λογ/σμός στο όνομα του παλαιού μετόχου με τον οποίο εκκαθαρίζεται η σχέση από τη διάθεση των μετοχών, θα παρουσιάζει υπέρ αυτού πιστωτικό υπόλοιπο ίσο με A , που αντιπροσωπεύει τις δόσεις τις οποίες έχει ήδη καταβάλει. Συνεπώς ο παλαιός μέτοχος, αναλαμβάνοντας το υπόλοιπο, δεν έχει ούτε κέρδος ούτε ζημιά.

Είναι ευνόητο ότι αν το τίμημα εκποίηση των μετοχών είναι μεγαλύτερο του αθροίσματος $A+\Delta+E$, προκύπτει, για τον παλαιό μέτοχο, κέρδος ίσο προς τη διαφορά $\Pi-(A+\Delta+E)$, ενώ αν είναι μικρότερο προκύπτει, για το παλαιό μέτοχο, ζημιά ίση προς τη διαφορά $(A+\Delta+E)-\Pi$. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η εταιρία διατηρεί ανέπαφο το μετοχικό της κεφάλαιο μόνο όταν $\Pi \geq A+\Delta+E$. Η σχέση $\Pi = A+\Delta+E$ είναι οριακή, με την έννοια ότι διαμορφώνει το κατώτερο τίμημα που επιτρέπει στην εταιρία να εισπράξει στο ακέραιο την ονομαστική αξία των μετοχών, ενώ ο παλαιός μέτοχος χάνει εξ ολοκλήρου τις δόσεις που ήδη έχει καταβάλει.

Μόνο αν $\Pi < A+\Delta+E$ η εταιρία δεν κατορθώνει να εισπράξει ολόκληρη την ονομαστική αξία των μετοχών. Αλλά σε αυτή την περίπτωση ο παλαιός μέτοχος παραμένει χρεωστής απέναντι στην εταιρία εφόσον αυτή, κατά το νόμο, «δύνναι να αξιώσει πάσαν προκύπτουσαν ζημιά». Από την όλη διατύπωση του νόμου έχουμε τη γνώμη ότι ο νομοθέτης δεν δέλησε να επιβάλει τη μείωση του Μ.Κ. της εταιρίας σε περίπτωση

κατά την οποία η πώληση των μετοχών δεν θα απέδιδε τα αναμενόμενα ποσά, αλλά μόνο στην περίπτωση που η πώληση δεν θα ήταν δυνατό να πραγματοποιηθεί οπότε και θα ήταν αδύνατη η αντικατάσταση των άκυρων μετοχών με νέες. Στα πλαίσια αυτού του συλλογισμού, αν η εκκαθάριση της πωλήσεως καταλήξει σε εμφάνιση χρεωστικού υπολοίπου σε βάρος του υπερήμερου μετόχου και υπάρχει αδυναμία εκ μέρους του για την εξόφληση του, έχουμε τη γνώμη, ότι η περίπτωση θα πρέπει να αντιμετωπισθεί κατά τη διαδικασία των επισφαλών χρεωστών.

Λογιστικώς, για την απεικόνιση των σχέσεων που προκύπτουν κατά την υπερημερία μετόχων, στους ήδη γνωστούς από τα προηγούμενα παραδείγματα λογαριασμούς αρκεί να προστεθεί ο λογαριασμός «Μέτοχοι υπερήμεροι καταβολής» (στο Ε.Γ.Λ.Σ. 33.05 «Δόσεις Μ.Κ. σε καθυστέρηση»), αναλυμένος κατά υπερήμερο μέτοχο.

Για μεγαλύτερη αποσαφήνιση, υποθέτουμε ότι το προηγούμενο παράδειγμα κατά την καταβολή της β΄ δόσης δεν προσήλθε ο μέτοχος και ο οποίος είχε εγγραφεί για 750 μετοχές ονομαστικής αξίας 4.000 κάθε μία. Ο μέτοχος αυτός είχε ήδη καταβάλει την α΄ δόση, δρχ. 1.600.000 (1/3 της ονομαστικής αξίας δρχ. 1.000.000 πλέον διαφορά υπέρ το άρτιο $750 \times 800 = 600.000$) και οφείλει δύο δόσεις δρχ. 1.000.000 εκάστη. Η εταιρία, ακολουθώντας τη διαδικασία του νόμου, ακυρώνει τις μετοχές αυτές και πωλεί νέες στον Λ. αντί δραχμών 2.400.000.

Για τις σχετικές διαδικασίες πραγματοποιήθηκαν έξοδα δρχ. 30.000. Οι εγγραφές καλύψεως κεφαλαίου και καταβολής της α' δόσεως είναι φυσικά, όπως και οι εγγραφές Γ1, Γ2, Γ3, του προηγούμενου παραδείγματος.

Εγγραφές κατά την καταβολή της β' δόσεως:

	<u>Γ5</u>	
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	19000000
00	Ταμείο	
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	
04	Οφειλόμενο κεφάλαιο β' δόση, καταβλ. 31/12/96	
01	Καταβολή β' δόσεως	
	<u>Δ6</u>	
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	1000000
05	Δόσεις Ν.Κ. σε καθυστέρηση	
ΧΧ	Υπερήμερος μέτοχος Κ	
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	1000000
04	Οφειλόμενο κεφάλαιο	
01	β' δόση καταβλ. 31/12/96 Μεταφορά καθυστερημένης δόσεως και χαρακτηρισμός μετόχου και ως υπερήμερου	
	<u>Δ7</u>	
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	19000000
02	Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετόχων	
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	19000000
00	Καταβλημένο ΜΚ ΚΜ Μεταφορά καταβληθέντος τμήματος	
	<u>Δ8</u>	
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	30000

Αύξηση και Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε. από Νομική, Φορολογική και Λογιστική Άποψη

05	Δόσεις Μ.Κ. σε καθυστέρηση	
38	XX Υπερήμερος μέτοχος Κ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	
00	Ταμείο	30000
	Επιβάρυνση και με τα έξοδα πώλησεως των νέων μετοχών	
	Δ9	
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	2400000
00	Ταμείο	
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	2400000
05	Δόσεις Μ.Κ. σε καθυστέρηση	
	XX Υπερήμερος Μέτοχος Κ	
	Καταβολή από το νέο μέτοχο Λ της αξίας πώλησεως των νέων μετοχών	
	Δ10	
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	100000
02	Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετοχών	
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών	
	Μεταφορά καταβληθέντος τμήματος, έπειτα από την πώληση των νέων μετοχών	
	Δ11	
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	1370000
05	Δόσεις Μ.Κ σε καθυστέρηση	
	XX Υπερήμερος μέτοχος Κ	
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	1370000
00	Ταμείο	
	Καταβολή στον παλαιό μέτοχο και της διαφοράς από την πώληση για λογ/σμό του των νέων μετοχών	
	Δ12	
18	Συμμετοχές και λοιπές	1000000

Αύξηση και Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε. από Νομική, Φορολογική και Λογιστική Άποψη

		Μακροπρ/σμες απαιτήσεις	
12		Οφειλόμενο κεφάλαιο	
	XX	Γ΄ δόση, Μέτοχος Λ	
18		ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	1000000
12		Οφειλόμενο κεφάλαιο	
	XX	Γ΄ δόση, μέτοχος Κ	
		Μεταβολή προσώπου οφειλέτου Γ΄ δόσεως	

Για τη μεταφορά της Γ΄ δόσεως της βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και για τα σχετικά με την καταβολή της Γ΄ δόσεως ισχύουν ότι ελέχθησαν στο προηγούμενο παράδειγμα Γ.

Αν τώρα έχουμε την περίπτωση υπερημερίας μετόχου με υποχρεωτική μείωση Μ.Κ λόγω αποτυχίας πώλησεως των νέων μετοχών, ισχύουν τα ακόλουθα:

Για τον χαρακτηρισμό του και της υπερήμερου και την επιβάρυνση του με τα έξοδα της αποτυχούσας πώλησεως ισχύουν όσα ελέχθησαν παραπάνω μέχρι και την εγγραφή Δ8.

Εφόσον ήδη η πώληση απέτυχε θα πραγματοποιηθεί η ακόλουθη εγγραφή μείωσης του Μ.Κ.

		<u>Δ9α</u>	
40		ΚΕΦΑΛΑΙΟ	30000000
	00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών	10000000
	02	Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετοχών	2000000
33		ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	1030000

05	Δόσεις ΜΚ σε καθυστέρηση
XX	Υπερήμερος μέτοχος Κ
18	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡ/ΣΜΕΣ ΑΠ/ΣΕΙΣ
12	Οφειλόμενο κεφάλαιο
XX	Γ' δόση, μέτοχος Κ
41	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ - ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ
05	ΕΚΠΤΩΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ
XX	Αποθεματικό από υπορευτική μείωση Μ.Κ
	Μείωση Μ.Κ

Δ10α

04	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓ/ΜΟΙ ΠΛΗΡ/ΡΙΩΝ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ	2030000
XX	Έκπτωτος Μέτοχος Κ	
08	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ	
XX	Πιθανή προσαύξηση καθαρής θέσεως από υποχρεωτική μείωση Μ.Κ.	

Όπως είναι γνωστό, από τον Κ η εταιρία διεκδικεί τις μη καταβληθείσες β' και γ' δόσεις δρχ. 2.000.000 και τα έξοδα της πώλησεως που απέτυχε δρχ. 30.000. αν τα ποσά αυτά τελικά εισπραχθούν θα πραγματοποιηθεί η εγγραφή:

Δ11α

38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	2030000
00	Ταμείο	
41	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ - ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡ/ΓΗΣ	2030000
05	Έκτακτα αποθεματικά	
XX	Αποθεματικά από υποχρεωτική μείωση Μ.Κ.	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΑΥΞΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΩΝ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

4.1. Γενικά

Μια Α.Ε. μένει σε εκείνο το πλαίσιο που τις χάραξαν αυτοί που την ίδρυσαν και σύνταξαν το καταστατικό της. Πολλές φορές αναπτύσσεται και δημιουργεί ανάγκες. Ανάγκες που ωθούν την εταιρία να αναζητήσει καινούργιες εισφορές ή να αποφύγει τη διανομή των κερδών. Άλλοτε αναπτύσσεται με τρόπο που διαταράσσει την ισορροπία, ισορροπία συγκεκριμένα που πρέπει να υπάρχει μεταξύ κεφαλαίου και αποδεματικού (ίδια κεφάλαια) ή ανάμεσα στο κεφάλαιο και στο παθητικό (αλλότρια περιουσιακά στοιχεία).

Σε όλες τις περιπτώσεις προβάλλεται ανάγκη να μεταβληθεί το κεφάλαιο και μάλιστα να αυξηθεί.

Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης των μετοχών και μάλιστα εκείνης που αποφασίζει με εξαιρετικούς όρους απαρτίας και πλειοψηφίας, δηλαδή απαιτείται να παρίστανται ή να αντιπροσωπεύονται, σε αυτή, μέτοχοι που εκπροσωπούν τα 2/3 του καταβλημένου κεφαλαίου και ακόμα με ενισχυμένη πλειοψηφία, δηλαδή με πλειοψηφία των 2/3 των γύφων που εκπροσωπούνται στη συνέλευση.

Η αύξηση αυτή με τη λεγόμενη καταστατική γενική συνέλευση δεν υπόκειται σε περιορισμούς ή προϋποθέσεις και μπορεί οποτεδήποτε να διπλασιάσει ή δεκαπλασιάσει το κεφάλαιο της εταιρίας και ακόμα πρόκειται για ανώνυμες εταιρίες των οποίων τα αποδεματικά υπερβαίνουν το 1/10 του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου.

Το άρθρο 13 παρ. 1 και 2 εισάγει δύο εξαιρέσεις από τον παραπάνω γενικό κανόνα: Την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να αποφασίσει είτε το Διοικητικό Συμβούλιο, είναι η Γενική Συνέλευση με τους συνήθεις, όμως, όρους απαρτίας και πλειοψηφίας, δηλαδή απαιτείται να παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτή, μέτοχοι που εκπροσωπούν το 1/5 τουλάχιστον του καταβλημένου κεφαλαίου και ακόμα απόλυτη πλειοψηφία 51% των γυφών που εκπροσωπούνται σε αυτή.

Το διοικητικό συμβούλιο για να αποφασίσει την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, θα πρέπει ή να το προβλέπει το καταστατικό ή να του δίνει το δικαίωμα αυτό η γενική συνέλευση. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να οριστεί ότι κατά τη διάρκεια της πρώτης πενταετίας ή μέσα σε πέντε έτη από τη σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, το διοικητικό συμβούλιο έχει το δικαίωμα με απόφαση του που λαμβάνεται με πλειοψηφία των 2/3 του συνόλου των μελών του, να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο με έκδοση νέων μετοχών, το ποσό δε της αύξησης δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό του μετοχικού κεφαλαίου που έχει καταβληθεί αρχικά.

Το άρθρο 7^α (περ.ε) αναφέρει: «Σε δημοσιότητα υποβάλλεται κάθε αύξηση ή μείωση του μετοχικού κεφαλαίου «ανεξάρτητα από το όργανο το οποίο την αποφάσισε και όταν ακόμα, γίνεται από το διοικητικό συμβούλιο ή τη γενική συνέλευση με συνήδη απαρτία και πλειοψηφία, με μόνη διαφορά ότι οι δύο αυτές περιπτώσεις αύξησης δεν αποτελούν τροποποίηση του καταστατικού κατά ρητή διάταξη του άρθρου 13 παρ. 4.

Η δημοσιότητα περιλαμβάνει:

- Την καταχώρηση του πρακτικού το οποίο πιστοποιεί την αύξηση του κεφαλαίου, ύστερα από τον έλεγχο της διοίκησης και
- Την δημοσίευση, στο τεύχος Ανωνύμων Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης ευθύνης της εφημερίδας της Κυβερνήσεως ανακοινώσεως ότι καταχωρήθηκε στο οικείο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών το αντίγραφο του πρακτικού και περίληψη του περιεχόμενου αυτού.

4.2. Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε. χωρίς τροποποίηση καταστατικού

Κατά τους ορισμούς του Κ.Ν. 2190/20 (άρθρο 29 παρ. 3) η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου) της Α.Ε. επιτρέπεται μόνο κατόπιν τροποποίησης του καταστατικού της, που δημοσιεύεται στην εφημερίδα της κυβερνήσεως (τεύχος Α.Ε. και ΕΠΕ). Αυτό είναι σύμφωνο με την αρχή της σταθερότητας του μετοχικού κεφαλαίου, που ισχύει απόλυτα στην Α.Ε.

Η απόφαση για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου λαμβάνεται από τη Γενική Συνέλευση των μετοχών και μάλιστα με τις εξαιρετικές συνθήκες αυξημένης απαρτίας και πλειοψηφίας των άρθρων 29 παρ. 3 και 31 παρ. 2 του Κ.Ν. 2190/20. Εντούτοις το άρθρο 13 του ίδιου νόμου προβλέπει δύο προϋποθέσεις αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου ή μία και της γενικής συνέλευσης ή δεύτερη, χωρίς τροποποίηση του καταστατικού.

Οι περιπτώσεις αυτές είναι:

α) Η προβλεπόμενη από τη παρ. 1 του άρθρου 13 του Κ.Ν. 2190/20. Σύμφωνα με την διάταξη αυτή στο καταστατικό ή με απόφαση της γενικής συνέλευσης είναι δυνατόν να οριστεί ότι κατά τη διάρκεια της πρώτης πενταετίας από τη σύσταση της εταιρίας ή μέσα σε πέντε έτη από τη σχετική απόφαση της γενικής συνέλευσης, το διοικητικό συμβούλιο έχει το δικαίωμα με απόφαση που λαμβάνεται με πλειοψηφία των 2/3 του συνόλου των μελών του να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο με έκδοση νέων μετοχών.

Το ποσό των αυξήσεως δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό του μετοχικού κεφαλαίου που έχει καταβληθεί κατά την ημερομηνία λήγειας της σχετικής απόφασης από τη γενική συνέλευση. Η ανωτέρω εξουσία του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να ανανεώνεται από τη γενική συνέλευση για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη για κάθε ανανέωση.

β) Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 13 του Κ.Ν. 2190/20. Σύμφωνα με αυτή το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι η γενική συνέλευση των μετοχών θα έχει το δικαίωμα, όπως με απόφαση της, που παίρνεται κατά τις διατάξεις του άρθρου 31 παρ. 1 του Κ.Ν. 2190/20, αυξάνει εν μέρει ή εν όλω το εταιρικό κεφάλαιο μέχρι το τετραπλάσιο του αρχικά καταβλημένου κεφαλαίου ή μέχρι το διπλάσιο από τη σχετική τροποποίηση του καταστατικού. Αν το αρχικό κεφάλαιο είναι, π.χ. 10.000.000 δρχ. τότε η γενική συνέλευση μπορεί να το αυξήσει με απόφασή της, κατά τα άνω, μέχρι του ποσού των 40.000.000 δρχ. Αν το αρχικό κεφάλαιο της εταιρίας είχε αυξηθεί στο μεταξύ, με τροποποίηση του καταστατικού, στο ποσό των 18.000.000 δρχ., τότε η γενική συνέλευση μπορεί να το αυξήσει μέχρι το διπλάσιο, δηλαδή μέχρι 36.000.000 δρχ.

Οι παραπάνω δύο περιπτώσεις αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου κατ' εξαίρεση, όπως λέχθηκε, δεν απαιτούν τροποποίηση του καταστατικού και συνεπώς είναι λιγότερο γραφειοκρατικές.

Πάντως, και στις περιπτώσεις αυτές, υποβάλλεται το πρακτικό της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου ή της γενικής συνέλευσης, κατά την οποία λήφθηκε η απόφαση αύξησης του εταιρικού κεφαλαίου - κατά εφαρμογή του άρθρου 13 του Κ.Ν. 2190/20 στην αρμόδια νομαρχία για να γίνει η σχετική καταχώριση στο μητρώο ανωνύμων εταιριών της νομαρχίας και μέσω αυτής, η δημοσίευση της σχετικής ανακοίνωσης στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4.3. Διαδικασία δημοσιότητας

Μετά τη λήψη της απόφασης περί αυξήσεως του μετοχικού κεφαλαίου από το διοικητικό συμβούλιο ή τη γενική συνέλευση, η εταιρία προσκομίζει στην αρμόδια οικονομική εφορία, δύο αντίγραφα του σχετικού πρακτικού (Διοικητικού Συμβουλίου ή Γενικής Συνέλευσης κατά περίπτωση). Συντάσσεται, ακόμα, δήλωση εντύπου της εφορίας για τη πληρωμή του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1% επί του ποσού αυξήσεως.

Μετά τη καταβολή στο δημόσιο ταμείο του ανάλογου ποσού φόρου 1%, η εφορία σφραγίζει το ένα από τα δύο αντίγραφα πρακτικού που της υποβλήθηκαν.

Το θεωρημένο αντίγραφο πρακτικού προορίζεται για τη νομαρχία στην οποία θα υποβληθεί μαζί με παράβολο δημοσίου ταμείου 50.000 δρχ. και ανάλογο τριπλότυπο ΤΑΠΕΤ για τη δημοσίευση της σχετικής ανακοίνωσης στο Φ.Ε.Κ. Τα δικαιολογητικά, αυτά υποβάλλονται στην νομαρχία με σύντομο διαβιβαστικό έγγραφο.

4.4. Δικαίωμα προτίμησης παλαιών μετοχών

Οι μετοχές αυτές μπορούν να είναι σε χρήμα ή σε είδος, κοινές ή προνομιούχες και να εκδοθούν στο άρτιο ή υπερ το άρτιο. Το άρθρο 13 του Κ.Ν. 2190/20 εισήγαγε το δικαίωμα προτιμήσεως των παλαιών μετόχων (οι παλαιοί, δηλαδή, μέτοχοι έχουν το νόμιμο δικαίωμα να

αποκτήσουν πρώτοι τις νέες μετοχές και μάλιστα με αναλογία της συμμετοχής τους στο εταιρικό κεφάλαιο).

Δικαίωμα προτίμησης είναι το δικαίωμα του μετόχου να προτιμηθεί, αν η εταιρία εκδώσει νέες μετοχές ή μετατρέξιμες ομολογίες. Το πρόβλημα, χρηματοδοτήσεως που αντιμετωπίζει μία εταιρία, το λύνει αν εκδώσει νέες μετοχές. Τις νέες μετοχές, η εταιρία τις εκδίδει άλλοτε άμεσα, προβαίνοντας σε αύξηση του κεφαλαίου και άλλοτε έμμεσα, συνάπτοντας δάνειο με μετατρέξιμες ομολογίες.

Αν όμως η έκδοση νέων μετοχών υπηρετεί σαφώς την εταιρεία (και τον μέτοχο επιχειρηματία που την ελέγχει), τα πράγματα δεν είναι απλά με το μέτοχο της μειοψηφίας, επιχειρηματία ή απλό επενδυτή.

α) Η έκδοση νέων μετοχών ζημιώνει σοβαρά το μέτοχο που δεν παίρνει μέρος σε αυτή, ανάλογα με τη συμμετοχή του. Συγκεκριμένα, μειώνει την αναλογία συμμετοχής του και με αυτό τον βλάπτει δύο φορές.

Μία, γιατί εξασθενίζει τη θέση του στη Γενική Συνέλευση και άλλη μία, γιατί μειώνει την εσωτερική αξία της μετοχής του αφού κανονικά οι νέες μετοχές εκδίδονται σε τιμή μικρότερη από εκείνη που θα έπρεπε). Και όπως είναι φανερό, το πρώτο αφορά τον μέτοχο επιχειρηματία, ενώ το δεύτερο πλήττει αδιάκοπα τον μέτοχο επιχειρηματία και τον μέτοχο επενδυτή. Πέρα όμως από αυτό, η έκδοση νέων μετοχών με τις συνθήκες που είπαμε, ενοχλεί τον μέτοχο και για έναν ακόμη λόγο.

Γιατί του στερεί το προνόμιο να επενδύει αυτός, αποκλειστικά, στην εταιρική επιχείρηση που τη βλέπει σαν δική του.

Τη διπλή, αυτή ζημιά και την ενόχληση, την αποφεύγει ο μέτοχος αν πάρει μέρος στην αύξηση με την αναλογία φυσικά που μετέχει στην εταιρία. Γι' αυτό και ο νόμος έρχεται και του δίνει το δικαίωμα προτίμησης, δικαίωμα δηλαδή να προτιμηθεί ανάλογα με τον αριθμό των μετοχών του, όταν η εταιρία εκδίδει νέες μετοχές ή ομολογίες μετατρέξιμες σε μετοχές (άρθρο 13 παρ. 5-6).

β) Το δικαίωμα για προτίμηση, που είδαμε πριν από λίγο, το λαμβάνει άμεσα, ειδικότερα γιατί φέρνει τον μέτοχο αντιμέτωπο με την εταιρία, καλύτερα γιατί παράγει απαίτηση του μετόχου απέναντι στην ίδια την εταιρία για ορισμένο αριθμό μετοχών.

Στις αναπτυγμένες οικονομίες, όπως η εταιρία σπάνια προχωρεί μόνη της στην αύξηση του κεφαλαίου ή στη σύναψη δανείου με ομολογίες μετατρέξιμες. Συνήθως, προτιμά να ζητήσει την συνδρομή μιας τράπεζας που αναλαμβάνει τις μετοχές με την υποχρέωση να τις μεταβιβάσει στους μετόχους ανάλογα με την συμμετοχή τους.

Για την περίπτωση αυτή, λοιπόν, ο νόμος αναγνωρίζει έμμεσα δικαίωμα για προτίμηση (άρθρο 13 παρ. 7), καλύτερα έμμεση απαίτηση που φέρνει τον μέτοχο αντιμέτωπο με την τράπεζα και που λειτουργεί βέβαια όπως η άμεση

γ) Η δέσπιση του δικαιώματος για προτίμηση δεν εξαντλεί το θέμα. Η προστασία του μετόχου είναι πλήρης μόνο αν η αύξηση γίνει με πρόσφορους όρους. Με όρους που συμβάλλουν σε δύο πράγματα:

Να συμφέρει στο μέτοχο να ασκήσει το δικαίωμα του και να μην του γίνεται άλλη βλάβη, αν τυχόν δεν το ασκήσει, ο πρώτος ανάμεσα στους όρους αυτούς είναι η τιμή στην οποία εκδίδονται οι μετοχές. Αν η εταιρία δεν ενεργήσει με όρους πρόσφορους, οφείλει να αποζημιώσει τον μέτοχο με βάση το άρθρο 914 Α.Κ.

Το δικαίωμα προτίμησης πηγάζει από τον ίδιο το νόμο (άρθρο 13 παρ. 5 εδάφιο 1). Συνεπώς, δεν χρειάζεται να το προβλέπει το καταστατικό. Από μια άποψη μάλιστα είναι και αναφαίρετο. Που σημαίνει ότι ο μέτοχος δεν μπορεί να το στερηθεί, εν όλω ή εν μέρει, με διάταξη του καταστατικού. Μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις μπορεί να το δει να ατονεί. Το δικαίωμα προτίμησης αναφέρεται τόσο στην έκδοση νέων μετοχών, όσο και στην έκδοση μετατρέψιμων ομολογιών, που προβλέπει το άρθρο 3^α, που μπορούν να τραπούν σε μετοχές.

Τα δικαιώματα προτίμησης είναι απόρροια της μετοχής (με την έννοια της μετοχικής σχέσης). Γεννιέται μαζί της και υπάρχει όσο και αυτή και φυσικά μένει για πάντα προσπλωμένο σε αυτή, αποτελεί αναπόσπαστο συστατικό της. Γι' αυτό και δεν μπορούμε να το διαθέσουμε χωριστά (αν το διαθέσουμε, η πράξη μας θα είναι άκυρη.

Σαν συστατικό της μετοχής, το δικαίωμα προτίμησης είναι μια δυνατότητα αφηρημένη. Κάνει να αναδύεται μια συγκεκριμένη απαίτηση κάθε φορά που θα συντρέξουν ορισμένα περιστατικά. Συγκεκριμένα, παράγει απαίτηση για ορισμένο αριθμό από μετοχές ή ομολογίες όταν η εταιρία αποφασίσει να αυξήσει το κεφάλαιο με νέες μετοχές ή να συνάψει δάνειο με ομολογίες μετατρέψιμες.

Οι παράγραφοι 5 έως 8 του άρθρου 13 του Κ.Ν. 2190/20 παρέχουν δικαίωμα προτίμησης σε ολόκληρο το νέο κεφάλαιο υπέρ των, κατά την εποχή εκείνη, μετοχών. Στη συνέχεια παρατίθεται το κείμενο των σχετικών διατάξεων:

Άρθρο 13 του Ν. 2190/20

5. Σε κάθε περίπτωση αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου που δεν γίνεται με εισφορά σε είδος ή έκδοσης ομολογιών με δικαίωμα μετατροπής τους σε μετοχές, παρέχεται δικαίωμα προτίμησης σε ολόκληρο το νέο κεφάλαιο ή το ομολογιακό δάνειο, των κατά την εποχή της έκδοσης μετοχών, ανάλογα με τη συμμετοχή τους στο υφιστάμενο μετοχικό κεφάλαιο.

Μετά το τέλος της προθεσμίας που όρισε το όργανο της εταιρίας που αποφάσισε την αύξηση για την ενάσκηση του δικαιώματος προτίμησης, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από ένα μήνα, οι μετοχές που δεν έχουν αναληφθεί σύμφωνα με τα παραπάνω διατίθενται ελεύθερα από το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας.

Η πρόσκληση για την ενάσκηση του δικαιώματος προτίμησης, στην οποία πρέπει να μνημονεύεται και η προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει να ασκηθεί αυτό το δικαίωμα, δημοσιεύεται στο τεύχος Ανωνύμων Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

Κατ' εξαίρεση αν όλες οι μετοχές της εταιρίας είναι ονομαστικές, πρόσκληση για εξάσκηση του δικαιώματος προτίμησης είναι δυνατό να γίνεται με συστημένες επιστολές που θα στέλνονται στους μετόχους.

6. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που λαμβάνεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 29 παρ. 3-4 και 31 παρ. 2 μπορεί να περιοριστεί ή να καταργηθεί το δικαίωμα προτίμησης που προβλέπεται στην παράγραφο (5).

Για να ληφθεί παρόμοια απόφαση, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υποχρεωμένο να υποβάλλει στη Γενική Συνέλευση γραπτή έκθεση που θα αναφέρει τους λόγους που θα επιβάλλουν τον περιορισμό ή την κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης και θα δικαιολογεί την τιμή που προτείνεται για την έκδοση των νέων μετοχών. Η απόφαση αυτή της Γενικής Συνέλευσης υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας που προβλέπει το άρθρο 76.

Δεν υπάρχει αποκλεισμός από το δικαίωμα προτίμησης, σύμφωνα με την έννοια της προηγούμενης παραγράφου (6) όταν οι μετοχές αναλαμβάνονται από τράπεζες ή από άλλους χρηματοδοτικούς

οργανισμούς, για να προσφερθεί στους μετόχους σύμφωνα με την παραπάνω παράγραφο (5).

8. Αν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών, κάθε απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που αφορά την αύξηση του κεφαλαίου καθώς και η απόφαση που προβλέπεται στην παραπάνω παράγραφο 1 για παροχή εξουσίας στο Διοικητικό Συμβούλιο για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, απαιτεί έγκριση της κατηγορίας ή των κατηγοριών μετοχών, των οποίων τα δικαιώματα δίδονται από τις αποφάσεις αυτές.

Η έγκριση παρέχεται με απόφαση των μετόχων της κατηγορίας που δίδεται και λαμβάνεται σε ιδιαίτερη συνέλευση με ποσοστά απαρτίας και πλειοψηφίας που προβλέπεται από το άρθρο 29 παρ. 3-4 και άρθρο 31 παρ. 2. Για τη σύγκληση, αυτής, της συνέλευσης με την συμμετοχή σε αυτή την παροχή πληροφοριών την αναβολή λήψης αποφάσεων, την υπφορογία καθώς και την ακύρωση των αποφάσεων της, εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις για τη Γενική Συνέλευση των μετόχων.

4.5. Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με τροποποίηση καταστατικού

Η μόνη αρμόδια που μπορεί να αποφασίζει για τις τροποποιήσεις του καταστατικού είναι η Γενική Συνέλευση. Ως τροποποιήσεις του καταστατικού θεωρούνται και οι αυξήσεις του εταιρικού κεφαλαίου.

Επομένως, η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου πρέπει να γίνει με απόφαση του καταστατικού Γενικής Συνέλευσης στις παρακάτω περιπτώσεις:

α) Όταν στο καταστατικό δεν αναγράφεται κάτι σχετικό για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου από το Διοικητικό Συμβούλιο ή από την συνήδη Γενική Συνέλευση.

β) Όταν τα αποθεματικά της Α.Ε, κατά το χρόνο αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, υπερβαίνουν το $1/4$ και όχι το $1/10$ του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, σύμφωνα με τροποποίηση που έφερε ο Ν. 2332/95.

Η αύξηση του μετοχικού πρέπει να αποφασίζεται από συνέλευση μετόχων, οι οποίοι εκπροσωπούν τα $2/3$ του καταβλημένου εταιρικού κεφαλαίου

Εάν δεν συντελεσθεί η παραπάνω απαρτία, τότε η Γενική συνέλευση συνέρχεται σε νέα, μέσα σε είκοσι ημέρες και πρέπει να εκπροσωπείται σε αυτή το $1/2$ τουλάχιστον του καταβλημένου κεφαλαίου.

Στην περίπτωση του και στη δεύτερη σύγκλιση δεν συντελεσθεί η παραπάνω απαρτία, τότε η Γενική Συνέλευση συνέρχεται σε νέα, μέσα σε είκοσι (20) ημέρες και πρέπει να εκπροσωπείται σε αυτή το $1/3$ τουλάχιστον του καταβλημένου κεφαλαίου. Οι αποφάσεις της καταστατικής Γενικής Συνέλευσης λαμβάνονται με πλειοψηφία των $2/3$ των γυφών που εκπροσωπούνται στη συνέλευση. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει και μεγαλύτερο ποσοστό από τα $2/3$ αλλά σε καμία περίπτωση

δεν μπορεί να απαιτείται η εκπροσώπηση στη Γενική Συνέλευση του συνόλου του μετοχικού κεφαλαίου, ούτε να απαιτείται πλειοψηφία ίση με το σύνολο των εκπροσωπούμενων στη Γενική Συνέλευση μετόχων.

Βέβαια, η Γενική Συνέλευση μπορεί να εξουσιοδοτήσει το Διοικητικό Συμβούλιο να αυξήσει το μετοχικό κεφάλαιο αλλά μπορεί να ανακαλέσει και την απόφαση της, εάν θεωρήσει ότι με αυτή προστατεύει τα συμφέροντα της εταιρίας ή των μετόχων.

Όταν ληφθεί η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, θα πρέπει να υποβάλλουν στην εποπτεύουσα αρχή το πρακτικό της Γενικής Συνέλευσης, ώστε να εκδοθεί η απόφαση του Νομάρχη.

Μετά την έκδοση της απόφασης του Νομάρχη, που εγκρίνει την τροποποίηση του καταστατικού, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Όταν κυκλοφορήσει το Φ.Ε.Κ. η εταιρία υποχρεούται να προσκομίσει ένα αντίτυπο στην αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχίας για να τοποθετηθεί στον οικείο φάκελο. Η προθεσμία καταβολής της αυξήσεως του μετοχικού κεφαλαίου, η οποία συνοδεύεται από ανάλογη τροποποίηση καταστατικού, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να ξεπεράσει τους 5 μήνες από την ημερομηνία λήξης της σχετικής απόφασης.

4.6. Λόγοι Αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου

Αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Α.Ε. μπορεί να γίνει για πολλούς λόγους όπως:

α) Όταν δεν υπάρχει επάρκεια κεφαλαίων. Στην περίπτωση αυτή η εταιρία θα αναζητήσει τα αναγκαία κεφάλαια είτε στο δανεισμό είτε στην αύξηση του ίδιου κεφαλαίου της. Καλούνται, δηλαδή οι μέτοχοι να εισφέρουν νέα ποσά (σε μετρητά), αν αυτοί δεν ανταποκριθούν στην πρόκληση, οι νέες μετοχές που αντιστοιχούν στην αύξηση του κεφαλαίου προσφέρονται σε τρίτους.

β) Όταν γίνεται συνεργασία της Α.Ε με νέ απρόσωπα φυσικά ή νομικά, τα οποία συνεισφέρουν σε χρήμα και σε είδος και έτσι επέρχεται αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Δηλαδή, νέοι μέτοχοι εισφέρουν μετρητά ή άλλα είδη (ακίνητα, μηχανήματα κλπ) χρήσιμα τη λειτουργία της εταιρίας.

Επίσης, στην περίπτωση αυτή ανήκει η απορρόφηση της περιουσίας άλλης επιχείρησης (συγχώνευσης επιχειρήσεων), οπότε τις νέες μετοχές που αντιστοιχούν στην αύξηση του κεφαλαίου, θα πάρουν οι ιδιοκτήτες της περιουσίας που εισφέρθηκε (δηλαδή της επιχείρησης που απορροφήθηκε).

γ) Όταν η ανώνυμη εταιρία έχει μεγάλα έκτακτα αποθεματικά. Τα αποθεματικά έχουν ορισμένο σκοπό. Το τακτικό αποθεματικό προορίζεται να καλύψει τυχόν ζημιές της εταιρίας (άρθρο 44 του Ν.

2190/20). Επίσης διάφορα άλλα αποδεματικά σχηματίζονται για να καλύγουν ειδικές ανάγκες της εταιρίας.

Όλα αυτά τα αποδεματικά δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν για άλλο σκοπό, εκτός από εκείνον για τα οποία σχηματίστηκαν. Υπάρχουν όμως και αποδεματικά τα οποία σχηματίστηκαν απλώς επειδή δεν διανεμήθηκε στους μετόχους το σύνολο ή μέρος των πραγματοποιηθέντων κερδών, μίας ή περισσότερων χρήσεων.

Τα αποδεματικά αυτά επιτρέπεται να κεφαλοποιηθούν δηλαδή να ενσωματωθούν και τυπικά στο λογαριασμό «Μετοχικό Κεφάλαιο».

δ) Όταν κεφαλοποιούνται χρέη της εταιρίας. Πολλές φορές μια Α.Κ μπορεί να υπερβεί την ορθή σχέση μεταξύ ιδίων και ξένων κεφαλαίων, δηλαδή καταλήγει να είναι υποχρεωμένη ή απλώς βρίσκεται σε ταμειακή δυσχέρεια και αδυναμία εξόφλησης των χρεών της.

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις είναι δυνατόν να επιδιώκεται η εξυγίανση της εταιρίας και η βελτίωση της ρευστότητας της με τη μετατροπή των χρεών της σε μετοχικό κεφάλαιο. Αυτό γίνεται μετά από συνεννόηση και σύμφωνα γνώμη των δανειστών οι οποίοι δέχονται όπως σε εξόφληση των απαιτήσεων τους να λάβουν ίσης αξίας μετοχές της εταιρίας που αντιστοιχούν με ισόποση αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.

4.7. Τρόποι αύξησης μετοχικού κεφαλαίου

Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου πραγματοποιείται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους ανάλογα με τις ανάγκες της εταιρίας:

1. Η μετατροπή των απαιτήσεων των πιστωτών σε μετοχικό κεφάλαιο
2. Η μετατροπή των ιδρυτικών τίτλων μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου
3. Η μετατροπή του μερίσματος σε μετοχικό κεφάλαιο
4. Η μετατροπή των ομολογιών σε μετοχικό κεφάλαιο
5. Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να γίνει με μετατροπή των αποδεματικών σε μετοχικό κεφάλαιο

Για καθένα από τους παραπάνω τρόπους αυξήσεως μετοχικού κεφαλαίου αναφερόμαστε λεπτομερέστερα παρακάτω.

4.8. Η Μετατροπή των απαιτήσεων των πιστωτών σε μετοχικό κεφάλαιο

Στην περίπτωση αυτή υπάγονται και οι υπερχρεωμένες επιχειρήσεις, κυρίως στις Τράπεζες από ληξιπρόθεσμες μεγάλες υποχρεώσεις. Με την κεφαλαιοποίηση των υποχρεώσεων η σχέση μεταξύ του ξένου και του ίδιου κεφαλαίου της εταιρίας γίνεται ευνοϊκότερη και η επιχείρηση εξιχνιάζεται.

Η εταιρία που θέλει να κάνει εξυγίανση και θέλει να μειώσει το μέρος των υποχρεώσεών της, όλων ή μερικών, μπορεί να ενεργήσει τα εξής:

Να μετατρέψει σε μετοχές (να μετοχοποιήσει) τα χρέη της, όπως συνηθίζεται να λένε, δηλαδή τα χρήματα που έχει δανεικά (τα ξένα κεφάλαια) να τα κάνει δικά της (ίδια κεφάλαια) και τους δανειστές, μετόχους της.

Μια μεταβολή παρόμοια, όπως είναι φυσικό, μονάχα με συμφωνία μπορεί να γίνει, που θα κλείσει η εταιρία με τους δανειστές της. Ευνόητο είναι ότι η συμφωνία αυτή δεν μπορεί από μόνη της να φέρει την μεταβολή που έχει για στόχο της.

Συνακόλουθα δεν είναι παρά μια προκαταρκτική συμφωνία, που προετοιμάζει την μεταβολή με τον τρόπο που θα δούμε παρακάτω. Η εταιρία στην πραγματικότητα για να υλοποιήσει μια παρόμοια συμφωνία πρέπει να προχωρήσει σε αύξηση του κεφαλαίου. Η αύξηση μπορεί να είναι τακτική, μπορεί να είναι όμως και έκτακτη. Οπωσδήποτε όπως πρέπει να γίνει με την έκδοση νέων μετοχών.

Εξάλλου, τις μετοχές θα τις αναλάβουν οι δανειστές και θα τις καλύγουν με τις αποκτήσεις τους. Όλα αυτά μπορεί να τα προβλέπει η συμφωνία που είπαμε, σαν δικαίωμα ή σαν υποχρέωση του ενός ή του άλλου μέρους.

Σε καμία περίπτωση όμως η συμφωνία δεν μπορεί να δεσμεύσει το αρμόδιο όργανο της εταιρίας. Για αυτό και δεν μπορεί να εκτελεστεί σε βάρος της εταιρίας με βάση το άρθρο 949.

Μονάχα η υποχρέωση προς αποζημίωση των δανειστών μπορεί να δημιουργήσει, για υπαίτια μη εκπλήρωση της. Πλην όμως, το πως ακριβώς θα γίνει η κάλυψη των νέων μετοχών είναι θέμα που αμφισβητείται και η αμφισβήτηση φυσικά δεν μένει χωρίς πρακτικές συνέπειες.

α) Μια γνώμη ισχυρίζεται ότι στην προκειμένη περίπτωση έχουμε ανάληψη των μετοχών σε χρήμα και εξόφληση τους με συμψηφισμό. Επομένως έχουμε και αυτούσια ικανοποίηση των απαιτήσεων που έχει η εταιρία. Πράγμα που σημαίνει θετικά πως δεν χρειάζεται να γίνει ο έλεγχος που προβλέπει το άρθρο 9, Ν. 2190/20.

β) Άλλη γνώμη βλέπει τα πράγματα διαφορετικά, δηλαδή, ότι εδώ λαμβάνει χώρα η εισφορά σε είδος και η εισφορά της απαίτησης των δανειστών απέναντι στην εταιρία. Μια εισφορά συνεπώς που πρέπει να περάσει από τον έλεγχο του άρθρου 9 και αυτό είναι σωστό για τους δύο παρακάτω λόγους:

- Η προκείμενη πράξη, πρώτον, δεν διαφέρει σε τίποτα από εκείνη στην οποία ο μέτοχος εισφέρει απαίτηση που έχει απέναντι σε τρίτο και
- Δεύτερον μπορεί να καλύπτει, άνετα, συμπαιγνία της εταιρίας για το μέτοχο.

Για να καταλάβουμε αυτό που γίνεται εδώ πρέπει να δούμε το πως μπορεί να λειτουργήσει η σχέση που παράγεται με την αύξηση της μετοχής στην περίπτωση που η εταιρία προβαίνει σε αύξηση με νέες μετοχές και χρηματικές εισφορές και ο νέος μέτοχος τυχαίνει να έχει χρηματική, επίσης, απαίτηση απέναντι στην εταιρία.

1. Με βάση το κοινό μας δίκαιο θα μπορούσε εδώ να γίνει το εξής:

Ο νέος μέτοχος να προτείνει σε συμψηφισμό την απαίτηση που έχει απέναντι στην εταιρία. Η εταιρία, επίσης να προτείνει σε συμψηφισμό την δική της απαίτηση για εισφορά. Έτσι και οι δύο μαζί συμφωνία τους να συμψηφίσουν τις απαιτήσεις που έχουν ο ένας απέναντι στον άλλον.

Με όλους αυτούς τους χειρισμούς η απαίτηση που έχει η εταιρία για εισφορά χρηματική, θα έβρισκε αυτούσια ικανοποίηση. Στην πράξη, βέβαια τις περισσότερες φορές δεν συμβαίνει αυτό.

2. Ο μέτοχος δεν μπορεί να εκπληρώσει με συμψηφισμό την υποχρέωση για εισφορά. Η εταιρία ζήτησε (και ο μέτοχος υποσχέθηκε) την χρηματική του εισφορά, για να αυξήσει τα μέσα που έχει στη διάθεσή της.

Ο μέτοχος λοιπόν, δεν μπορεί να ματαιώσει την προσδοκία της αυτή. έπειτα και η εταιρία δεν μπορεί μόνη της ή με συμφωνία του μετόχου να συμψηφίσει την απαίτηση της απαίτησης του μετόχου και κάθε απαίτηση όποιον και αν έχει οφειλέτη, ακόμα και αν είναι χρηματική δεν παύει να είναι εισφορά σε είδος. Συνεπώς πρέπει να περάσει από τον έλεγχο που προβλέπει το άρθρο 9, 2190/20.

Πρέπει, επίσης να τονιστεί ότι ο τρόπος αύξησης του κεφαλαίου της εταιρίας, που αναφέραμε παραπάνω, κρύβει σημαντικούς κινδύνους για την μειοψηφία των μετοχών, γιατί το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να εγγραφεί στο παθητικό της εταιρίας με εικονικές υποχρεώσεις και να τις κεφαλαιοποιεί, με απώτερο δύναμη, της μειοψηφίας των μετόχων.

Για αυτό τελικά στις περιπτώσεις κεφαλαιοποίησης υποχρεώσεων είναι σκόπιμος αλλά και απαραίτητος ο έλεγχος της εταιρίας από Ορκωτούς Λογιστές, οι οποίοι εκτός των άλλων θα διαπιστώσουν και το αληθές ύψος των κεφαλαιοποιημένων υποχρεώσεων.

Παράδειγμα:

Η Α.Ε. «Χ» αποφασίζει τη κεφαλαιοποίηση μακροπρόθεσμου δανείου που είχε πάρει από την Ε.Τ.Ε. δρχ. 40.000.000 με την έκδοση νέων μετοχών ονομαστικής αξίας 10.000 η κάθε μία. Η έκδοση γίνεται στον άρτιο.

Οι λογιστικές εγγραφές θα είναι οι εξής:

33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	40000000	
03	Μέτοχοι λ/μος κάλυψης κεφαλαίου		
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		10000000
00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών		
45	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧ/ΣΕΙΣ	40000000	
10	Τράπεζες λογ/σμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε δρχ.		
03	Ε.Τ.Ε.		
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		40000000

03 Μέτοχοι λ/σμός καλύψεως
κεφαλαίου

Αν γινόταν κεφαλαιοποίηση ομολογιακού δανείου ή κάποιου προμηθευτή κλπ τότε 1^η εγγραφή θα ήταν όπως και πιο πάνω ενώ στη 2^η εγγραφή θα χρεωνόταν ο αρμόδιος λ/μος π.χ. 45.01 ομολογιακά δάνεια μετατρέψιμα σε δρχ. ή 50.00 προμηθευτές εσωτερικού) κλπ.

4.9. Η μετατροπή των εξαιρετικών ιδρυτικών τίτλων σε μετοχικό κεφάλαιο

Το άρθρο 15 του Κ.Ν. 2190/20 ορίζει ότι κατά την ίδρυση της εταιρίας μπορεί να εκδοθεί αριθμός ιδρυτικών τίτλων (κοινών) που δεν επιτρέπεται να υπερβεί το ένα δέκατο (1/10) του όλου αριθμού των εκδιδόμενων μετοχών. Οι τίτλοι αυτοί χορηγούνται σε όλους ή σε μερικούς ιδρυτές της εταιρίας σε ανταμοιβή ορισμένων ενεργειών για τη σύσταση της Α.Ε.

Κατά τη σύσταση ή κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της Α.Ε. επιτρέπεται να εκδοθούν εξαιρετικοί ιδρυτικοί τίτλοι και να δοθούν σε πρόσωπα που εισφέρουν κάτι σε είδος και σε αντάλλαγμα της εισφοράς τους αυτής.

Έχουμε δύο ειδών, ιδρυτικούς τίτλους: τους κοινούς και τους εξαιρετικούς.

Οι κοινοί ιδρυτικοί τίτλοι δεν έχουν ονομαστική αξία γιατί δεν εκπροσωπούν κάποιο περιουσιακό στοιχείο, δεν παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στη διοίκηση της εταιρίας, ούτε στο προϊόν εκκαθάρισεως

της περιουσίας αυτής. Οι ιδρυτικοί τίτλοι παρέχουν δικαίωμα απολήγεως του ενός τετάρτου (1/4) του τμήματος των ετήσιων καθαρών κερδών που απομένει μετά τις κρατήσεις για το τακτικό αποθεματικό και το πρώτο μέρισμα.

Η εταιρία δικαιούται δέκα έτη μετά την έκδοση ιδρυτικών τίτλων, να εξαγοράσει και να ακυρώσει αυτούς στην τιμή που ορίζεται στο καταστατικό.

Οι εξαιρετικοί ιδρυτικοί τίτλοι δίδονται σε αντάλλαγμα εισφορών σε είδος. Η εταιρία δικαιούται να καθορίσει οποιουσδήποτε όρους συμμετοχής αυτών στα κέρδη και εξαγοράς τους τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 3ΚΔ 2190/20. Εδώ η διάρκεια των ιδρυτικών τίτλων δεν μπορεί να είναι ανώτερη από την προβλεπόμενη διάρκεια χρησιμοποίησεως των εισφερομένων ειδών.

Μπορεί να γίνει μετατροπή των εξαιρετικών ιδρυτικών τίτλων σε μετοχικό κεφάλαιο, εφ' όσον επιτευχθεί η χρηματική τιμή του είδους που εισφέρθηκε. Οι κοινοί ιδρυτικοί τίτλοι δεν είναι δυνατόν να μετατραπούν σε μετοχές και αυτό γιατί οι τίτλοι αυτοί εκδόθηκαν από την εταιρία και δόθηκαν στους ιδρυτές, όχι για αντάλλαγμα περιουσιακών στοιχείων που αυτοί εισέφεραν στην εταιρία αλλά για παρασχεθείσες υπηρεσίες τους, κατά την ίδρυση της εταιρίας, οι οποίες όμως δεν αποτελούν περιουσιακό στοιχείο λεκτικό αποτιμήσεως, δηλαδή δεν αποτελούν «εισφορά σε είδος».

Μόνο τα μερίσματα των κοινών ιδρυτικών τίτλων και το αντίτιμο της εξαγοράς τους, εφόσον καλύπτεται από τα κέρδη χρήσεως ή από αποδεματικό είναι δυνατό να κεφαλαιοποιηθούν. Αλλά και στις δύο αυτές περιπτώσεις πρόκειται περί μετατροπής υποχρέωσης της εταιρίας (για καταβολή μερισμάτων ή αντίτιμο εξαγοράς) σε κεφάλαιο και όχι περί μετατροπής των κοινών ιδρυτικών τίτλων σε μετοχές.

Οι εξαιρετικοί ιδρυτικοί τίτλοι που αντικρίζουν εισφορά στην εταιρία περιουσιακού στοιχείου δεκτικού χρηματικής αποτιμήσεως είναι δυνατή η αντικατάσταση αυτών σε μετοχές, δηλαδή είναι δυνατή η κεφαλαιοποίηση της αξίας τους. Στην περίπτωση όμως αυτή πρέπει κατά το χρόνο της μετατροπής των τίτλων αυτών σε μετοχές, να γίνει εκτίμηση της αξίας του περιουσιακού στοιχείου που έχει παραχωρηθεί στην εταιρία και με την αξία αυτού να αυξηθεί το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας.

Η εταιρία κατά την παραπάνω μετατροπή αποκτά έναντι μετοχών εκδόσεώς της, την κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου (ενσώματου ή ασώματος). Η εκτίμηση της αξίας του στοιχείου προσδιορίζεται από την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190/1920.

Η τιμή μετατροπής των τίτλων προσδιορίζεται κατόπιν συμφωνίας της εταιρίας με τους δικαιούχους των τίτλων. Ο αριθμός των μετοχών που θα δοθούν έναντι των τίτλων αυτών θα προκύψει ύστερα από προσδιορισμό της πραγματικής αξίας της μετοχής κατά το χρόνο της

μετατροπής ή με βάση την χρηματιστηριακή αξία της μετοχής αν αυτές είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι η μετατροπή μπορεί να γίνει ή σύμφωνα με τη σχετική πρόβλεψη του καταστατικού ή με σύνεση των κατόχων των τίτλων.

Οι ιδρυτικοί τίτλοι ανεξάρτητα αν είναι εξαιρετικοί ή αντίθετα κοινοί παρέχουν ένα αφηρημένο δικαίωμα για συμμετοχή στα κέρδη της εταιρίας (άρθρο 15, παρ. 3 & 5, από την άποψη αυτή συνεπώς και θυμίζουν τις μετοχές). Και το δικαίωμα αυτό βεβαίως έχει ορισμένη περιουσιακή αξία. Αυτή λοιπόν η αξία μπορεί να αποτιμηθεί σε χρήμα συνεπώς και να καλύψει μετοχές. Η αύξηση του κεφαλαίου πρέπει να συνδυαστεί με την εξαγορά των ιδρυτικών τίτλων. Έτσι που οι νέες μετοχές να καλυφθούν με την τιμή της εξαγοράς, την τιμή που η εταιρία οφείλει να καταβάλλει στους κομιστές των τίτλων.

Οι εξαιρετικοί ιδρυτικοί τίτλοι, όπως είναι γνωστό, εκπροσωπούν εισφορές σε είδος (άρθρο 15, παρ. 5). Αν λοιπόν αυτοί είναι αποτιμητές σε χρήμα μπορούν να διατεθούν εκ των υστέρων για να καλύγουν το κεφάλαιο. Τα φυσικά στη δέση των τίτλων οι κομιστές τους θα πάρουν και πάλι μετοχές. Αλλά αυτές τώρα θα προέρχονται από αίτηση που έγινε με νέες εισφορές. Η εξαγορά των εξαιρετικών τίτλων προβλέπεται στο καταστατικό (άρθρο 13, παρ. 4 & 5).

Παράδειγμα:

Έστω ότι η αξία των 10 Ε.Ι.Τ. αποτιμήθηκε σε 800.000 δρχ.
(σύμφωνα με τα πιο πάνω) οι εγγραφές έχουν ως εξείς:

33		ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		80000
33	03	Μέτοχοι λ/σμός κάλυψης κεφαλαίου		
40		ΚΕΦΑΛΑΙΟ		800000
40	00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών Αύξηση Μ.Κ.		
16		ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ		800000
16	01	Δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας		
16	01	00	Διπλώματα ευρεσιτεχνίας	800000
33		ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		800000
33	03	Μέτοχοι λ/σμός κάλυψης Μ.Κ. Συμφωνισμός - χρεωστών - Με Δικαιωμάτων χρήσης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας	800000	
08		ΔΙΑΦΟΡΟΙ Λ/ΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ		10
08	01	Ε.Ι.Τ. σε κυκλοφορία		
04		Διάφοροι λ/σμοί πληροφοριών και χρεωστικοί		10
04	01	Δικαίωμα χρήσης ευρεσιτεχνίας Αντιλογισμός λ/σμών τάξεων 10 Ε.Ι.Χ. X 1 δρχ. Λ.Ι.		

4.10. Κεφαλαιοποίηση πληρωτέων μερισμάτων

Αύξηση του κεφαλαίου μπορεί να γίνει και με την κεφαλαιοποίηση πληρωτέων μερισμάτων, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις που συνδέονται με τις ισχύουσες διατάξεις περί διανομής κερδών.

Επειδή η ολοκλήρωση των διαδικασιών για την κεφαλαιοποίηση του μερίσματος δεν θα πραγματοποιηθεί κατά τη χρήση στην οποία αφορά το μέρισμα, αλλά κατά την επόμενη οπότε καταβάλλεται, με το κλείσιμο της χρήσεως το μέρισμα που προτείνεται να κεφαλαιοποιηθεί μεταφέρεται από τον λογ/σμό 53.01 «Μερίσματα πληρωτέα» στον λογ/μό 43.02 «Διαθέσιμα μερίσματα χρήσεως για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου» ο οποίος δεν αποτελεί λογ/σμό υποχρέωσης αλλά λογ/σμό καθαρής δέσεως, υπαγόμενος στην κατηγορία των ιδίων κεφαλαίων που χαρακτηρίζονται ως ποσά προορισμένα για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.

Έστω, π.χ. ότι η εταιρία Κ έχει υπολογίσει να διανείμει ως μέρισμα ποσό δρχ. 15.000.000 και αποφασίζει τμήμα του, δρχ. 6.000.000 να δοθεί στους μετόχους με έκδοση 4.000 νέων κοινών μετοχών ονομαστικής αξίας δρχ. 1.500. υποθέτουμε ότι στο τέλος της χρήσεως έχει γίνει η εγγραφή διαθέσεως κερδών και το μέρισμα εμφανίζεται στην πίστωση του λογ/σμού «Μερίσματα πληρωτέα».

Στην χρήση που κλείνει θα γίνει ακόμα η εγγραφή:

53	01	Μερίσματα πληρωτέα	6000000	
	43	02 Διαθέσιμα μερίσματα χρήσεως για αύξηση Μ.Κ. Μεταφορά μερίσματος προορισμένου για αύξηση Μ.Κ.		6000000

Στην επόμενη χρήση και αφού ολοκληρωθούν οι διατυπώσεις για την αύξηση του κεφαλαίου, θα γίνει η εγγραφή:

43	02	Διαθέσιμα μερίσματα χρήσεως για	6000000	
----	----	---------------------------------	---------	--

αύξηση Μ.Κ.

40 00 Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών 6000000

Ο λογ/σμός 43.00 «Μέτοχοι - λογ/σμός κεφαλαίου» δεν χρειάζεται να δημιουργηθεί με αντίστοιχη πίστωση του Μετοχικού κεφαλαίου, επειδή, το προς κεφαλαιοποίηση μέρισμα ήδη βρίσκεται σε λογ/σμό καθαρής θέσεως και αρκεί η εγγραφή μεταφοράς του στο μετοχικό κεφάλαιο.

Στην διανομή μετοχών αντί μερίσματος, προσφεύγουν πολλές φορές οι Α.Ε. για λόγους διατηρήσεως ρευστότητας ώστε να αποφεύγεται η εκταμίευση μετρητών, κυρίως όταν αντιμετωπίζεται επέκταση των δραστηριοτήτων της εταιρίας ή νέες επενδύσεις.

4.11. Η μετατροπή των ομολογιών σε μετοχικό κεφάλαιο

Οι μετατρέξιμες ομολογίες είναι ομολογίες οι οποίες δίνουν το δικαίωμα στον κύριό τους (κομιστή) να τις μετατρέψει σε μετοχές. Το άρθρο 3^α Ν 2190/20 ρυθμίζει ειδικότερα προϋποθέσεις εκδόσεως και τους όρους για την άσκηση δικαιώματος ανταλλαγής των μετατρέξιμων ομολογιών.

Οι μετατρέξιμες ομολογίες εμφανίζουν την ακόλουθη ιδιορρυθμία απέναντι στις κοινές ομολογίες ότι η έκδοσή τους εμπεριέχει και αύξηση κεφαλαίου. Ευνόητο, όμως είναι ότι η αύξηση αυτή δεν είναι οριστική αλλά εξαρτάται από αίρεση. Μια αίρεση που θα συντελεστεί, συγκεκριμένα, μόνο αν και όσο οι ομολογίες τραπούν σε μετοχές.

Στην αύξηση του κεφαλαίου, όταν δεν έχει γίνει αντικείμενο συμφωνίας, ενυπάρχει μια κάποια αβεβαιότητα. Η συντέλεση της εξαρτάται από την κάλυψη του ποσού της, την ανάληψη των νέων μετοχών. Η αβεβαιότητα αυτή υπάρχει στην αύξηση του κεφαλαίου.

Στην αύξηση που συνοδεύει την έκδοση ομολογιών μετατρέξιμων κρύβεται επίσης κάποια αβεβαιότητα. Πλην όμως αυτή δεν έχει πολλά κοινά με την προηγούμενη. Είναι αλήθεια πως και αυτή αφορά την εκτέλεση της αύξησης της κάλυψης του ποσού της.

Από το άλλο μέρος όμως είναι αβεβαιότητα δελημένη οφείλεται δηλαδή στο ακόλουθο γεγονός: ότι η συντέλεση της αύξησης εξαρτήθηκε από το αν και πόσο οι κομιστές των ομολογιών θα ασκήσουν την διαζευκτική τους ευχέρεια. Από το αν και πόσο θα ζητήσουν από την εταιρία να δώσει μετοχές και να πάρει τις ομολογίες.

Εδώ λοιπόν, στην αύξηση έχουμε μια αίρεση που αφορά την κάλυψη του ποσού της. Με την ιδιορρυθμία της αυτή η αύξηση του κεφαλαίου που έχουμε εδώ διαφέρει πολύ που γίνεται αυτοτελώς. Η διαφορά συγκεντρώνεται σε ορισμένα μόνο σημεία. Σε εκείνα ειδικότερα που τα αγγίζει η επέλευση της αίρεσης η οποία έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

Πρώτα συντελείται σταδιακά, με το ρυθμό των σχετικών αιτήσεων που απευθύνουν προς την εταιρία οι κομιστές των ομολογιών και έπειτα εκφράζεται στην ανταλλαγή των τίτλων, στην χορήγηση μετοχών αντί για τις ομολογίες. Τα δύο αυτά στοιχεία, λοιπόν, παράγουν τις ακόλουθες δύο ιδιορρυθμίες.

Ότι εδώ η αύξηση του κεφαλαίου γίνεται λίγο - λίγο κάθε φορά που η ομολογία τρέπεται σε μετοχή. Και ότι γίνεται μόλις η εταιρία παραδώσει την μετοχή στον κομιστή της ομολογίας.

Ο νόμος επιφυλάσσει στο θέμα της έκδοσης των μετατρέξιμων ομολογιών μια μεταχείριση που τις απομακρύνει εν μέρει από τις άλλες ομολογίες, την μεταχείριση που αρμόζει στην έκδοση μετοχών κατά την αύξηση του κεφαλαίου.

Η έκδοση μετατρέξιμων ομολογιών όπως και οποιοδήποτε άλλων ανήκει στα έργα της Γενικής Συνέλευσης (άρθρο 34, παρ. 1 2190/1920) και μάλιστα της εξαιρετικής.

Η σχετική απόφαση δεν είναι μόνο σήμανση, εμπεριέχει και αύξηση κεφαλαίου, συνεπώς και τροποποίηση του καταστατικού. Γι' αυτό θα έπρεπε να τη συνοδεύουν και όσα γίνονται στην αύξηση και μάλιστα την τακτική. Ειδικότερα, έγκριση Νομάρχη και δημοσίευση της εγκριτικής του απόφασης.

Η νομολογία έλεγε ότι μια και ο νόμος σωπά δεν χρειάζεται ούτε έγκριση του Νομάρχη ούτε δημοσίευση και αυτό μάλιστα τόσο κατά την έκδοση των ομολογιών όσο και κατά την τροπή του σε μετοχές). Το επιχείρημα πως όμως ήταν εντελώς αδύναμο. Γιατί θα μπορούσε άνετα να υποστηρίξει κανείς το αντίστροφο ότι δηλαδή μια και ο νόμος σωπά χρειάζεται έγκριση και δημοσίευση βάση άρθρου 4 παρ. 2 (επιχείρημα και από άρθρο 13, παρ. 4 2190/20).

Πρόσφατα ο νόμος επικύρωσε έμμεσα την άποψη που επικρατεί, αφού περιορίστηκε να την βελτιώσει αλλά σε ορισμένα σημεία. Συγκεκριμένα, πρόβλεψε ότι η απόφαση για την έκδοση ομολογίων μετατρέξιμων, δημοσιεύεται όπως και εκείνη για την αύξηση του κεφαλαίου.

Σήμερα, λοιπόν η απόφαση αυτή καταχωρείται στο μητρώο και σχετική ανακοίνωση δημοσιεύεται στο τεύχος (άρθρο 7^α, παρ. 3 και 7β παρ. 1) και φυσικά για να καταχωρηθεί στο μητρώο περνάει πρώτα από έλεγχο (άρθρο 7β παρ. 1 πέρα).

Έτσι καλύπτεται το κενό στην ουσία, που άφηνε προηγουμένος η άποψη που έχει επικρατήσει. Η εξαιρετική Γενική Συνέλευση έχει από τον Νόμο την εξουσία να εκδίδει ομολογίες μετατρέξιμες. Αλλά δεν έχει και το μονοπώλιο της υπεύθυνης αυτής εξουσίας. Σήμερα ο Νόμος προβλέπει ότι η εν λόγω εξουσία μπορεί να παραχωρηθεί και στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Η παραχώρηση της εξουσίας γίνεται με δύο τρόπους που ισχύουν στο θέμα της αύξησης του κεφαλαίου. Συγκεκριμένα γίνεται με διάταξη του καταστατικού ή με απόφαση της εξαιρετικής Γενικής Συνέλευσης. Και η εξουσία εξάλλου, ασκείται με απόφαση που το Διοικητικό Συμβούλιο την παίρνει με πλειοψηφία 2/3 του συνόλου των μελών του.

Η έκδοση μετατρέξιμων ομολογίων από το Διοικητικό Συμβούλιο δεν περνάει από τη διαδικασία της τροποποίησης του καταστατικού (άρθρο 13, παρ. 4 Ν 2190/20) που σημαίνει, ειδικότερα, ότι δεν χρειάζεται έγκριση του Νομάρχη, όπως δεν την χρειάζεται η έκτακτη αύξηση.

Ελέγχεται όμως από τον Νομάρχη όπως κάθε πράξη που καταχωρείται στο μητρώο (άρθρο 76, παρ. α Ν2190/20).

Ο νόμος σήμερα παρακολουθεί με αρκετή συνέπεια την αντιστοιχία ανάμεσα στους δύο δεσμούς, την έκδοση των εν λόγω ομολογιών και την αύξηση του κεφαλαίου. Γι' αυτό και δεν περιορίζεται στο να επιβάλλει μόνο την δημοσίευση της σχετικής απόφασης για την έκδοση των ομολογιών αυτών.

Προχωρώντας πιο πέρα υποβάλλει και σε έλεγχο την καταβολή της αξίας τους. Στον έλεγχο βεβαίως που αφορά την καταβολή του κεφαλαίου (άρθρο 3^α, παρ. 1 ε7. 2 Ν. 2190/20). Για να είναι έγκυρη η απόφαση με την οποία εκδίδονται οι μετατρέγιμες ομολογίες απαιτείται να έχει ορισμένο περιεχόμενο.

Ειδικότερα απαιτείται:

Να διατυπώνει τους όρους με τους οποίους θα ασκηθεί το δικαίωμα για τροπή των ομολογιών, δηλαδή να ορίζει:

α) Το χρονικό διάστημα στο οποίο μπορούν οι μέτοχοι να ασκήσουν δικαίωμα μετατροπής.

β) Τον τρόπο που θα πρέπει να ασκηθεί το δικαίωμα π.χ. η γραπτή δήλωση των ομολογιούχων κλπ

γ) Την τιμή μετατροπής, δηλαδή την ονομαστική αξία των μετοχών οι οποίες θα δοθούν στους ομολογιούχους.

Επίσης να ορίζει τα χαρακτηριστικά των νέων μετοχών (επιχείρημα από άρθρο 7^α παρ. 6) αν αυτές επιθυμεί να διαφέρουν από τις παλιές. Ο νόμος θέτει έναν περιορισμό σχετικό με την τιμή της μετατροπής στις νέες μετοχές. Συνεπώς η τιμή μετατροπής δεν μπορεί να είναι μικρότερη από εκείνη της έκδοσης των ομολογιών από εκείνη δηλαδή που εισέπραξε η εταιρία για κάθε νομολογία (άρθρο 3^α, παρ. 2 κ 13 παρ. 1 Ν. 2190/20).

Για την έκδοση των ομολογιών πρέπει να αναφέρουμε και τα υπόλοιπα.

- Το ποσό των δανείων που καλούνται να καλύψουν οι μετατρέξιμες ομολογίες, δεν μπορεί να ξεπεράσει το μισό από το καταβεβλημένο κεφάλαιο (άρθρο 3^α, παρ. 1 εδ. 1 και 13 παρ. 1 εδ. 1 του Ν. 2190/1920).
- Οι μέτοχοι έχουν και δικαίωμα για προτίμηση (άρθρο 13 παρ. 5-7) . Αν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών και η σχετική απόφαση θίγει τα δικαιώματα μιας από αυτές πρέπει να γίνουν όσα ορίζει το άρθρο 5 παρ. 8 Ν. 2190/1920.

Η τροπή των μετατρέξιμων ομολογιών σε μετοχές ακολουθεί ορισμένη πορεία:

δ) Ο κομιστής της ομολογίας ασκεί το δικαίωμα μετατροπής με δήλωση διπλασιαστική, που την απευθύνει στην εταιρία.

Η δήλωση περιέχει και αποδοχή της πρότασης που υπάρχει στην έκδοσή της ομολογίας. Έτσι καταρτίζεται η σύμβαση για την ανάληψη της αντίστοιχης μετοχής. Έπειτα από αυτό η εταιρία οφείλει να παραδώσει στον κομιστή τη μετοχή που δικαιούται να πάρει πίσω την ομολογία. Η αλλαγή που οδηγεί από την ομολογία στην μετοχή συντελείται με τρόπο απλό:

Η καταβολή που έχει γίνει για την ομολογία τρέπεται σε εισφορά όπως έχει συμφωνηθεί στην έκδοση της ομολογίας. Δεν χρειάζεται γι' αυτό να γίνει ο έλεγχος του άρθρου 9. Στις κοινές περιπτώσεις η έκδοση της μετοχής έχει δηλωτική λειτουργία. Η μετοχή σαν αξιόγραφο ενσωματώνει μία σχέση που υπάρχει από προηγούμενα, που έχει παραχθεί με την ίδρυση της εταιρίας ή με την αύξηση του κεφαλαίου.

Ο κανόνας αυτός ανατρέπεται, η έκδοση προσλαμβάνει συστατική λειτουργία. Με την έκδοση αυξάνει το κεφάλαιο και παράγεται η μετοχική σχέση. Ενώ παράλληλα αποσβένεται η απαίτηση που είναι ενχαρτωμένη στην ομολογία (άρθρο 3^α παρ.3).

Ελαττώματα που τυχόν υπάρχουν στην προκειμένη διαδικασία θεραπεύονται, επίσης, με την έκδοση νέων μετοχών.

2) Η απόφαση για την έκδοση των ομολογιών περιέχει αύξηση του κεφαλαίου συνεπώς και τροποποίηση του καταστατικού. Και μόλις αυτές συντελεστούν ανακύπτει ανάγκη να προσαρμοστεί ανάλογα με το κείμενο του καταστατικού.

Το έργο της προσαρμογής είναι καθήκον του Διοικητικού Συμβουλίου. Από το άλλο μέρος πάλι δεν είναι σκόπιμο να γίνεται προσαρμογή αμέσως, κάθε φορά που μια ομολογία τρέπεται σε μετοχή.

Για όλους αυτούς τους λόγους το άρθρο 3^α, παρ. 3δ2 όπου παραπέμπει και το άρθρο 13 παρ. 1 εδ 1 ορίζει τα ακόλουθα: «ότι το τέλος της χρήσης που μέσα της έγινε η μετατροπή, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει καθήκον να προσαρμόσει το κείμενο του καταστατικού και να δημοσιεύσει την απόφασή του, όπως ορίζει τώρα το άρθρο 7β, παρ. 1. Πλην όμως τόσο η απόφαση όσο και η δημοσίευση έχουν δηλωτική μονάχα σημασία».

Οι εγγραφές που γίνονται για την μετατροπή των ομολογιών σε Μ.Κ. με αυτόν τον τρόπο είναι:

Μετοχές Β σειράς	X
Μετοχικό κεφάλαιο	X
Έκδοση μετοχών	
Μέτοχοι - Οφειλόμενο κεφάλαιο	X
Μετοχές Β σειράς	X
Κάλυψη των μετοχών	
Ομολ/κό δάνειο	X
Μέτοχοι - Οφειλόμενο κεφ.	X
Εξόφληση των μετοχών με ομολογιακό δάνειο	

4.12. Κεφαλαιοποίηση αποθεματικών

Όταν η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου γίνεται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών, δημιουργούνται ορισμένα φορολογικά προβλήματα. Με το φορολογικό καθεστώς το οποίο ίσχυε πριν από την έκδοση του Ν. 2065/1992 τόσο η κεφαλαιοποίηση όσο και η διανομή αποθεματικού στους μετόχους φορολογικώς εθεωρείτο ως διανομή μερίσματος στους μετόχους και γινόταν παρακράτηση του αναλογούντος φόρου επί διανεμόμενων μερισμάτων, ο οποίος αποδιδόταν στο Δημόσιο. Από την άλλη μεριά όμως, αν τα αποθεματικά αυτά είχαν υποβληθεί κατά το σχηματισμό τους σε φόρο εισοδήματος, η εταιρία είχε το δικαίωμα να απαιτήσει από το Δημόσιο την επιστροφή του φόρου που είχε καταβληθεί κατά τον σχηματισμό των αποθεματικών. Ο χειρισμός αυτός στηριζόταν στην αντίληψη του φορολογικού νομοθέτη, ο οποίος θεωρούσε τα διανεμόμενα κέρδη (μερίσματα - αμοιβές Δ.Σ. κλπ) ως εισοδήματα των προσώπων που τα εισέπραταν και φορολογούσε τα πρόσωπα αυτά, ενώ το νομικό πρόσωπο της εταιρίας φορολογούταν μόνο για τα μη διανεμόμενα κέρδη (αποθεματικά, κέρδη εις νέο).

Ο Ν. 2065/1992 εισήγαγε μία νέα αντίληψη, σύμφωνα με την οποία φορολογείται το νομικό πρόσωπο της Α.Ε. για το σύνολο των κερδών, είτε διανέμονται είτε όχι, με τον φόρο εισοδήματος της Α.Ε. ο οποίος επιβάλλεται επί του συνόλου των κερδών της με συντελεστή 35% εξαντλείται η σχετική φορολογική υποχρέωση και συνεπώς ο παραπάνω χειρισμός δεν έχει νόημα, εφόσον τόσο ο σχηματισμός του

αποθεματικού όσο και η κεφαλαιοποίηση ή διανομή του πραγματοποιήθηκαν μετά την ισχύ του νόμου αυτού (30.6.1992). Προβλήματα όμως ανακύπτουν όταν ο σχηματισμός του αποθεματικού είχε πραγματοποιηθεί με το προϊσχύον φορολογικό καθεστώς.

Οι βασικές ρυθμίσεις που εισάγονται με τις μεταβατικές διατάξεις του Ν. 2065/ 1992 (άρθρο 42) για τα μερίσματα που σχηματίστηκαν στο παρελθόν, είχαν ως εξής:

α) Αδιανέμητα κέρδη (άρα και αποθεματικά) που έχουν φορολογηθεί στο όνομα του νομικού προσώπου, αν διανεμηθούν με οποιαδήποτε μορφή ή κεφαλαιοποιηθούν υπόκεινται σε φορολογία με συντελεστή φόρου 3%, χωρίς να επιστρέφεται ή να συμψηφίζεται ο φόρος εισοδήματος που είχε καταβληθεί κατά το χρόνο που προέκυαν αυτά τα κέρδη. Κατά την αντίληψη του Υπουργείου Οικονομικών, ο φόρος επιβάλλεται στο ποσό που προκύπτει αν στο διανεμόμενο ή κεφαλαιοποιούμενα ποσά προστεθεί ο φόρος που είχε καταβληθεί κατά το χρόνο που προέκυαν. Φορολογείται δηλαδή το κέρδος από το οποίο προήλθαν αυτά τα ποσά. Έτσι π.χ. αν πρόκειται να κεφαλαιοποιηθεί η διανεμηθεί αποθεματικό δρχ. 18.000.000 που είχε προκύψει από κέρδη τα οποία είχαν φορολογηθεί με συντελεστή 40% ο φόρος θα υπολογισθεί ως εξής:

-Αναγωγή του κεφαλαιοποιούμενου ποσού

$$18.000.000 (1-0,40)=30.000.000$$

-Φόρος $30.000.000 * 3\% = 900.000$ δρχ.

Με την καταβολή του φόρου προς 3% εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση. Πάντως είναι συζητήσιμο αν ευσταθεί η άποψη της επιβολής του φόρου όχι στο διανεμόμενο ή κεφαλαιοποιούμενο ποσό, αλλά σε εκείνο που προκύπτει με αναγωγή του στο κέρδος από το οποίο προήλθε.

(β) Κέρδη παρελθούσων χρήσεων τα οποία είχαν φορολογηθεί στο όνομα του νομικού προσώπου της εταιρίας και διανεμήθηκαν ή κεφαλαιοποιήθηκαν στο χρονικό διάστημα από 1/1/1992 μέχρι την κατάθεση του Ν. 2065/1992 στη Βουλή, φορολογούνται ως μέρισμα με τους ακόλουθους, κατά περίπτωση συντελεστές, ανάλογα με το είδος των μετοχών της Α.Ε.

-Ονομαστικές εισαγμένες στο χρηματιστήριο 42%

-Ανώνυμες εισαγμένες στο χρηματιστήριο 45%

-Ονομαστικές μη εισαγμένες στο χρηματιστήριο 47%

-Ανώνυμες μη εισαγμένες στο χρηματιστήριο 50%

Ο συντελεστής εφαρμόζεται στο ποσό που προκύπτει με αναγωγή του διανεμόμενου ή κεφαλαιοποιούμενου ποσού στο κέρδος από το οποίο προήλθε και η Α.Ε. δικαιούνται να ζητήσει επιστροφή του φόρου που είχε καταβάλει.

Έτσι, π.χ. αν στο προηγούμενο παράδειγμα μας η κεφαλαιοποίηση γινόταν στις αρχές του 1992, θα είχαμε τους εξής υπολογισμούς

-Αναγωγή του κεφαλαιοποιούμενου ποσού:

$$18.000.000 (1-0,40)= 30.000.000$$

-Καταβλητέος φόρος μερίσματος, υποθέτοντας ότι οι μετοχές της εταιρίας είναι ανώνυμες και εισαγμένες στο χρηματιστήριο

$$30.000.000 * 45\% = 13.500.000$$

-Επιστρεπτέος από το Δημόσιο φόρος

$$30.000.000 * 40\% = 12.000.000$$

-Τελική επιβάρυνση, εφόσον η Α.Ε. αποφασίζει να μην παρακρατήσει το φόρο από τους μετόχους:

$$13.500.000 - 12.000.000 = 1.500.000$$

γ) Ειδικές ρυθμίσεις υπάρχουν για την περίπτωση που διανέμονται ή κεφαλαιοποιούνται αποδεματικά αφορολόγητα ή φορολογημένα με άλλο τρόπο σύμφωνα με ειδικούς νόμους.

Παραδέτουμε τις εγγραφές κεφαλαιοποιήσεως έκτακτου αποδεματικού το οποίο κατά το σχηματισμό του στο παρελθόν είχε φορολογηθεί με συντελεστή 45%. Το κεφαλαιοποιούμενο ποσό είναι δρχ. 55.000.000 και η κεφαλαιοποίηση γίνεται μετά την ισχύ του Ν. 2065/22

-Αναγωγή του κεφαλαιοποιούμενου ποσού για τον υπολογισμό του φόρου:

$$55.000.000: (1-0,45)= 100.000.000$$

-Φόρος κεφαλαιοποιήσεως:

$$100.000.000 * 3\% = 3.000.000$$

-Εγγραφές

33	08	Μέτοχοι, λογ/σμός καλύψεως ΜΚ	55000000	
40	02	<u>Οφειλόμενο ΜΚ κοινών μετοχών</u>		55000000
41	05	Έκτακτα αποδεματικά	55000000	
88	07	Λογ/σμός αποδεματικών προς διάθεση		55000000
88	07	Λογ/σμός αποδεματικών προς διάθεση	55000000	
33	03	Μέτοχοι, λογ/σμός καλύψεων ΜΚ		55000000
40	02	Οφειλόμενο ΜΚ κοινών μετοχών	55000000	
40	00	Καταβλημένο ΜΚ κοινών μεταβλ.		55000000
63	98	Διάφορα έξοδα - τέλη (έξοδα	30000000	
	XX	Φόρος κεφαλαιοποίησης αποδεματικών		
54	09	Λοιποί φόροι - τέλη		30000000
	XX	Φόρος κεφαλαιοποίησης αποδεματικών οφειλόμενος		

Επεξηγήσεις των παραπάνω εγγραφών:

Εγγραφή 1. Πρόκειται για την εγγραφή καλύψεως της αύξησης του ΜΚ. Υποθέτουμε ότι η αύξηση γίνεται με έκδοση κοινών μετοχών.

Εγγραφή 2. Το προς κεφαλαιοποίηση ποσό μεταφέρεται σε πίστωση του λογ/σμού 88.07 «Λογ/σμός αποδεματικών προς διάθεση» ο οποίος είναι δευτεροβάθμιος του 88 «Αποτελέσματα προς διάθεση». Η διέλευση αυτή από το λογ/σμό 88 είναι απαραίτητη κάθε φορά που διατίθενται αποδεματικά

Εγγραφή 3. Το προς κεφαλαιοποίηση ποσό μεταφέρεται σε εξόφληση της υποχρέωσης των μετοχών από την κάλυψη του ΜΚ. Σημειώνεται ότι, κατά μία ακριβέστερη εφαρμογή του ΕΓΛΣ, θα έπρεπε να υπάρχει

διέλευση από το λογ/σμό 53.01 «Μερίσματα πληρωτέα» (τριτοβάθμιος 53.01.χχ «Διανεμόμενα αποθεματικά για αύξηση Μ.Κ.». Τότε αντί της εγγραφής 3 θα είχαμε τις δύο επόμενες: 88.07 λογαριασμός αποθεματικών προς κάλυψη Μ.Κ.

53.01 Μερίσματα πληρωτέα

και

53.01 Μερίσματα πληρωτέα

33.03 Μέτοχοι, λογ/σμός καλύψεως Μ.Κ.

Η χρησιμοποίηση του λογ/σμού 53.01 δικαιολογείται από την αντίληψη ότι η κεφαλαιοποίηση αποθεματικού ισοδυναμεί με διανομή μερίσματος. Κατά τη γνώμη μου, η αντίληψη αυτή που την δικαιολογούσαν φορολογικοί λόγοι όταν ο φόρος μερισμάτων επιβάρυνε τους μετόχους, δεν δικαιολογείται στα πλαίσια του σημερινού καθεστώτος φορολογήσεως του συνόλου των κερδών στο όνομα του νομικού προσώπου της εταιρίας.

Εγγραφή 4. Το μέχρι αυτή τη στιγμή οφειλόμενο κεφάλαιο χαρακτηρίζεται πια ως καταβλημένο.

Εγγραφή 5. Επιβαρύνονται τα έξοδα της Α.Ε. με τον αναλογούντα φόρο, ο οποίος φέρεται σε πίστωση του Ελληνικού Δημοσίου. Ο λογ/σμός 54.09 θα κλείσει με την καταβολή του φόρου στο Δημόσιο.

Η περίπτωση κεφαλαιοποιήσεως διαφοράς από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο είναι απλούστατη, επειδή η διαφορά εκδόσεως έχει σχηματιστεί

από εισφορές των μετόχων και όχι από κέρδη, συνεπώς δεν προκύπτουν φορολογικά θέματα. Επειδή κατά το νόμο, απαγορεύεται η χρησιμοποίηση της διαφοράς αυτής προς πληρωμή μερισμάτων, η κεφαλαιοποίηση της πρέπει να γίνει με άμεση μεταφορά της στο μετοχικό κεφάλαιο.

41.00 Καταβλημένη διαφορά από έκδοση

μετοχών υπέρ το άρτιο

XX

40.00 Καταβλημένο μετοχικό κεφ.

κοινών μετοχών

XX

4.13. Νέες εισφορές μετοχών

Οι εγγραφές της αύξησης είναι όμοιες με εκείνες της συστάσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5.1. Μείωση μετοχικού κεφαλαίου - Γενικά

Η μείωση του κεφαλαίου αποτελεί πάντα τροποποίηση του καταστατικού, αποφασίζεται από τη Γενική Συνέλευση με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία (άρθρο 29 παρ. 3 Κ.Ν. 2190/20) υπόκεινται σε έγκριση της Διοίκησης (Νομάρχη) και στις διατυπώσεις δημοσιότητας (άρθρα 7^α και 7^β περ. ε Κ.Ν. 2190/20).

Η πρόσκληση για τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης και η απόφασή της για τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου, με ποινή ακυρότητας, να ορίζει το σκοπό της μείωσης, καθώς και τον τρόπο πραγματοποίησης της (άρθρο 2 παρ. 2 Ν. 2339/96).

Η μείωση του κεφαλαίου δεν μπορεί να φτάσει σε τέτοιο σημείο ώστε το απομένον κεφάλαιο να είναι μικρότερο από το κατώτατο όριο (άρθρο 8 παρ. 2 Κ.Ν. 2190/20). Η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης πρέπει να συνοδεύεται από έκθεση ορκωτού Λογιστή που να βεβαιώνει ότι η εταιρία μπορεί να ικανοποιήσει τους δανειστές της με το κεφάλαιο που απέμεινε, εκτός αν η απόφαση για τη μείωση προβλέπει την ταυτόχρονη ισόποση, τουλάχιστον, αύξηση του κεφαλαίου με ολική καταβολή του ποσού αυτής ή η μείωση του κεφαλαίου γίνεται προς συμψηφισμό ζημιών ή επιβάλλεται από το νόμο (άρθρο 2 παρ. 2 Ν. 2339/95).

Η μείωση του κεφαλαίου μπορεί να είναι είτε εκούσια είτε υποχρεωτική.

Εκούσια είναι όταν η Α.Ε. εκτιμά ότι πρέπει να μειωθεί το κεφάλαιο για διάφορους λόγους π.χ. για απόσβεση ζημιών, όταν όμως το σύνολο των ζημιών δεν έχει υπερβεί το ορισμένο όριο διότι το άρθρο 47 του Κ.Ν 2190/20 ορίζει ότι αν το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων όπως αυτά προσδιορίζονται στο υπόδειγμα του ισολογισμού (άρθρο 42γ Κ.Ν. 2190/20) γίνει κατώτερο από το μισό του μετοχικού κεφαλαίου, το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλέσει τη Γενική Συνέλευση μέσα σε προθεσμία 6 μηνών από τη λήξη της χρήσης, για να αποφασισθεί αν θα λυθεί η εταιρία ή θα ληφθεί άλλο μέτρο.

Υποχρεωτική μείωση κεφαλαίου απαιτεί ο Κ.Ν. 2190/20 (άρθρο 12 παρ. 2ε) όταν σε περίπτωση μερικής καταβολής του κεφαλαίου, δεν επιτεύχθει η εκποίηση των μετοχών που δεν έχουν αποπληρωθεί.

5.1.1. Τρόποι και λόγοι μείωσης μετοχικού κεφαλαίου

Τρόποι μείωσης του κεφαλαίου:

- α) Με μείωση της ονομαστικής αξίας όλων των μετοχών
- β) Με μείωση του αριθμού των μετοχών
- γ) Με απόκτηση από την Α.Ε. και ακύρωση αριθμού μετοχών (πιθανή κλήρωση) (άρθρο 16 παρ. Κ.Ν. 2190/20).

Η μείωση του μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να αποφασιστεί:

1. Όταν ένα μέρος από το κεφάλαιο είναι παραπάνω από τις ανάγκες της εταιρίας, δηλαδή πλεονάζει π.χ. λόγω κατάργησης ορισμένου κλάδου εκμετάλλευσης, κλεισίματος υποκαταστημάτων κλπ. Στην περίπτωση αυτή η ελάττωση μπορεί να γίνει:

- Με ισόποση ελάττωση της ονομαστικής αξίας όλων των μετοχών. Η ελάττωση της ονομαστικής αξίας κάθε μετοχής επισημαίνεται με σφραγίδα που δέτεται σε κάθε μετοχή. Είναι η πιο απλή και δίκαιη μέθοδος, γιατί ακόμη και οι μικροί κατορθώνουν να διαταράσσουν το σύνολο των μετοχών τους.
- Η επιστροφή της ονομαστικής αξίας των μετοχών στους μετόχους λόγω μείωσης του κεφαλαίου δεν υπόκειται σε φόρο γιατί δεν αποτελεί εισόδημα για το μέτοχο. Μόνο αν το επιστρεφόμενο ποσό περνάει την ονομαστική αξία των μετοχών, τότε το υπερβάλλον υπόκειται σε φόρο θεωρούμενο ως εισόδημα για το μέτοχο.
- Με εξαγορά και ακύρωση ορισμένου αριθμού μετοχών. Στον τρόπο αυτό θα καταφύγει η εταιρία, όταν χρηματιστηριακή τιμή των μετοχών που εξαγοράζονται είναι μικρότερη από την ονομαστική αξία ή τουλάχιστον ίση με αυτή.
- Με ελάττωση του αριθμού των μετοχών. Στην περίπτωση αυτή κάθε μέτοχος παραδίνει περισσότερες παλαιές μετοχές να παίρνει λιγότερες νέες π.χ. για 4 παλαιές, 3 νέες.

2. Για απόσβεση ζημιών. Η μείωση του κεφαλαίου λόγω ζημιάς μπορεί να γίνει:

- Με ισόποση μείωση της ονομαστικής αξίας όλων των μετοχών
- Με ακύρωση ανάλογου προς τη μείωση αριθμού μετοχών

Η μείωση αυτή αποφασίζεται για να καταστεί δυνατή η διανομή μερίσματος στους μετόχους από τα πιθανολογούμενα κέρδη της νέας χρήσης. Αν δεν αποσβεστεί η ζημιά, τότε τα τυχόν κέρδη που θα προκύψουν στη νέα χρήση πρέπει να χρησιμοποιηθούν προς απόσβεση της ζημιάς, μόνο με το υπόλοιπο, αν υπάρχει ένα δυνατό να διατεθεί προς διανομή.

Επίσης στη μείωση αυτή καταφεύγει η εταιρία, για να καταστεί δυνατή η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Η εταιρία η οποία υπέστη μεγάλες ζημιές χρειάζεται νέα κεφάλαια, τα οποία δεν μπορούν να εξευρεθούν από δανεισμό ή από αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με έκδοση νέων μετοχών, γιατί αυτές δεν υπάρχει δυνατότητα να βρουν αγοραστές εάν αυτή δεν προβεί σε απόσβεση της ζημιάς. Για το λόγο αυτό οι ανώνυμες εταιρίες, κατά κανόνα, προβαίνουν σε ελάττωση του μετοχικού κεφαλαίου κατά το ποσό της ζημιάς και μετά άμεση σε αύξηση με έκδοση νέων μετοχών. Με τον τρόπο αυτό η ανώνυμη εταιρία αποκτώνται χρηματικά ποσά τα οποία είναι απαραίτητα για την οικονομική της εξυγίανση.

Από νομική άποψη η εξάλειψη των ζημιών με μείωση του Μ.Κ είναι προαιρετική. Ο νόμος δεν υποχρεώνει την εταιρία να προβεί σε μείωση

του Μ.Κ. της, ακόμη και όταν συντρέχει περίπτωση σύγκλησης Γ.Σ. για να αποφασίσει τη διάλυση ή μη αυτής σύμφωνα με το άρθρο 47 Ν. 2190/1920. Επίσης με το άρθρο 48 παρ. 1γ ο ίδιος νόμος επιβάλλει έμμεσα τη μείωση του κεφαλαίου για την κάλυψη των ζημιών, όταν το σύνολο των ίδιων κεφαλαίων της εταιρίας υπολείπεται το 1/10 του Μ.Κ., εφόσον το απόλυτο ύψος του κεφαλαίου έχει περιθώρια μειώσεως.

Από φορολογική άποψη παρέχεται το δικαίωμα στην ΑΕ που πραγματοποίησε ζημιά - εφόσον δεν καλύπτεται με συμψηφισμό δετικού στοιχείου του εισοδήματος από άλλη πηγή - να μεταφέρει τη ζημιά για συμψηφισμό από το φορολογητέο εισόδημα των επόμενων 3 ή 5 κατά περίπτωση ετών, υπό την προϋπόθεση ότι κατά της χρήσεις αυτές τα βιβλία της επιχείρησης κρίθηκαν επαρκή και ακριβή.

3. Η ελάττωση του μετοχικού κεφαλαίου την οποία εκδέσαμε πιο πάνω είναι εκούσια δηλαδή πραγματοποιείται ύστερα από απόφαση που λαμβάνει με την δέλση της η ανώνυμη εταιρία.

Υπάρχει όμως και η μείωση του μετοχικού κεφαλαίου, η οποία είναι υποχρεωτική για την εταιρία δηλαδή επιβάλλεται από το νόμο υποχρεωτικά. Αυτό θα συμβεί όταν η καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου γίνεται σε δόσεις (τμηματικά) και κάποιος μέτοχος καθυστερήσει την καταβολή τμήματος της αξίας των μετοχών για τις οποίες είχε εγγραφεί. Στην περίπτωση αυτή η εταιρία πρέπει να προσκαλέσει το μέτοχο που καθυστέρησε την καταβολή με δημοσίευση σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες. Αν παρέλθει τρίμηνο

χρονικό διάστημα από τη λήξη κάθε προθεσμίας που τάχθηκε η εταιρία είναι υποχρεωμένη να ακυρώσει τις μετοχές για τις οποίες δεν καταβλήθηκε η δόση που ζητήθηκε και να εκδώσει νέες ισάριθμες μετοχές με αυτές που ακυρώθηκαν. Οι νέες αυτές μετοχές πρέπει να πουληθούν στο χρηματιστήριο Αθηνών από χρηματιστή που διορίζεται από την εταιρία. Η εκποίηση αυτή γίνεται για λογαριασμό του οφειλέτη μετόχου. Αν όμως αποτύχει δύο φορές η πώληση αυτή, η εταιρία είναι υποχρεωμένη να προβεί στη μείωση του κεφαλαίου της κατά το ποσό των μετοχών που δεν πουλήθηκαν διά της πρώτης Γενικής Συνέλευσης που θα συγκληθεί μετά την αποτυχία της εκποίησης. Για τη διασφάλιση των δανειστών της εταιρίας ο νόμος ορίζει ότι δεν γίνεται καμία καταβολή στους μετόχους από το αποδεσμευόμενο ποσό με τη μείωση ενεργητικού, με ποινή ακυρότητας της καταβολής αυτής, εκτός αν ικανοποιηθούν οι δανειστές της εταιρίας των οποίων οι απαιτήσεις γεννήθηκαν πριν από τη δημοσίευση της απόφασης για τη μείωση.

5.1.2. Λογιστικές εγγραφές μείωσης μετοχικού κεφαλαίου

Όταν αποδίδεται τμήμα του ΜΚ στους μετόχους:

40.00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών
40.01	Καταβλημένο Μ.Κ. προν. Μετοχών
53.16	Μέτοχοι - αξία μετοχών τους προς απόδοση λόγω μείωσης κεφαλαίου

Μείωση Μ.Κ. τροποποίηση καταστ.

No...

5316 Μέτοχοι - αξία μετοχών τους προς
απόδοση λόγω μείωσης κεφαλαίου

38.00 Ταμείο

Όταν συμπηφίζεται ζημία:

41.02 Τακτικό Αποθεματικό

40.00 Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών

40.01 Καταβλημένο Μ.Κ. προνομ. μετοχών

42.02 Υπόλοιπο Ζημιών

προηγούμενων χρήσεων

Απόσβεση ζημίας.

Όταν αποκτώνται με αγορά μετοχές και ακυρώνονται:

40.00 Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών

40.01 Καταβλημένο Μ.Κ. προνομ. μετοχών

53.16 Μέτοχοι - αξία μετοχών τους
προς απόδοση λόγω μείωσης
κεφαλαίου

Μείωση Μ.Κ. τροποποίηση
καταστατικού Νο.

53.16 Μέτοχοι - αξία μετοχών του προς
απόδοση λόγω μείωσης κεφαλαίου

38.00 Ταμείο

Διατεθέντα για αγορά XXX μετοχών
προς XXX δρχ.

81.03 Έκτακτα κέρδη

81.03.99 Λοιπά έκτακτα κέρδη

Εξαγορά μετοχών κάτω από το άρτιο

Όταν μια επιχείρηση κατέχει μετοχές Α.Ε. της οποίας το κεφάλαιο μειώνεται για απόσβεση ζημιάς τότε πρέπει για το ποσό της μείωσης της αξίας των μετοχών να κάνει την εξής εγγραφή.

81.02 Έκτακτες ζημιές

81.02.99 Λοιπές έκτακτες ζημιές

18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες
επιχειρήσεις

ή 18.01 Συμμετοχές σε λοιπές επιχ/σεις

ή 31.00 Μετοχές εισαγμένες στο χρημ.

ή 34.01 Μετοχές μη εισαγμένες στο χρ

5.2. Απόσβεση Μ.Κ. Γενικά

Η απόσβεση του Μ.Κ. αποτελεί επιστροφή στους μετόχους της ονομαστικής αξίας των μετοχών τους ή τμήματος της αξίας αυτής, χωρίς να επέρχεται μείωση του μετοχικού κεφαλαίου.

Η απόσβεση συνεπώς μπορεί να γίνει μόνο από τα κέρδη της χρήσεως ή με χρησιμοποίηση ειδικού αποθεματικού που είχε σχηματισθεί από κέρδη προηγούμενων χρήσεων. Με τον τρόπο αυτό δεν δίδεται η ακεραιότητα του Μ.Κ. παρόλο που ουσιαστικά με την απόσβεση επέρχεται μείωση της συνολικής καθαρής θέσεως σύμφωνα με τα άρθρα 44 α και 45 του ΚΝ 2190/20 (άρθρο 15^α παρ. 3 δ.γ).

Η απόσβεση διακρίνεται σε ολική, όταν αποσβένεται ολόκληρο το Μ.Κ. ή σε μερική, όταν αποσβένεται τμήμα του. Η τελευταία μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε με την απόσβεση ολόκληρης της ονομαστικής αξίας ενός αριθμού μετοχών, (με κλήρωση), είτε με την απόσβεση τμήματος της ονομαστικής αξίας όλων των μετοχών.

Κατά την απόσβεση του Μ.Κ. σε αντικατάσταση των μετοχών που αποσβένονται χορηγούνται μετοχές επικαρπίας οι οποίες δεν έχουν ονομαστική αξία, εξακολουθούν όμως να παρέχουν στο μέτοχο όλα τα δικαιώματα τα οποία του παρείχαν οι αποσβεσθείσες μετοχές, εκτός από:

- Το δικαίωμα συμμετοχής στη διανομή πρώτου μερίσματος (εξακολουθεί όμως να υφίσταται δικαίωμα συμμετοχής στη διανομή μερίσματος πέρα του πρώτου), και
- Το δικαίωμα συμμετοχής στη διανομή του Μ.Κ. σε περίπτωση λύσεως της εταιρίας, ενώ διατηρούν δικαίωμα συμμετοχής στη διανομή αποδεματικών.

Μετοχές επικαρπίας δεν εκδίδονται όταν πρόκειται για μερική απόσβεση του Μ.Κ. με μείωση της ονομαστικής αξίας όλων των μετοχών.

Η απόσβεση του Μ.Κ. φανερώνει οικονομική ευρωστία της εταιρία και γι' αυτό πολλές φορές πραγματοποιείται κυρίως για λόγους γοήτρου. Εφαρμόζεται όμως και από επιχειρήσεις οι οποίες έχουν συστηθεί με περιορισμένη χρονική διάρκεια όπως π.χ. όταν γίνεται κατά παραχώρηση εκμετάλλευσης στοιχείων που ανήκουν σε τρίτους, και τα οποία, μετά την παρέλευση του συμβατικού χρόνου, η εκμεταλλεύτρια επιχείρηση υποχρεούται να τα επιστρέψει. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να επιδιωχθεί απόσβεση του κεφαλαίου στο χρόνο που διαρκεί η εκμετάλλευση.

5.2.1. Διαδικασία απόσβεσης του μετοχικού κεφαλαίου

Για την απόσβεση του μετοχικού κεφαλαίου απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που λαμβάνεται:

- με τη συνήδη απαρτία και πλειοψηφία, όταν υπάρχει σχετική πρόβλεψη στο καταστατικό (άρθρο 15^α παρ εδ. Α ΚΝ 2190/20)
- με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία όταν δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη στο καταστατικό (άρθρο 15^α παρ. λ εδ. Γ ΚΝ 2190/20)
- η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας (άρθρο 7β, άρθρο 15^α παρ. 2 2190/20)
- Τέλος καταβολή στους μετόχους του συνόλου ή μέρους της ονομαστικής αξίας των μετοχών τους κατά περίπτωση

5.2.2. Λογιστικές εγγραφές απόσβεσης μετοχικού κεφαλαίου

Οι λογιστικές εγγραφές που δεν παρουσιάζουν δυσχέρειες υποδεικνύονται στη συνέχεια:

Η εταιρία «Ω» αποσβένει καταβλημένο κεφάλαιο 20 εκατ. από τα οποία τα 14 εκατομμύρια κοινών μετοχών και τα 6 εκατομμύρια προνομιούχων μετοχών.

α) Απόσβεση κεφαλαίου από τα καθαρά κέρδη

88	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ	20000
8899	Κέρδη προς διάθεση	
	53 Πιστωτές διάφοροι	20000

	53.16 Μέτοχοι - αξία μετοχών τους προς απόσβεση Μ.Κ.		
53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		20000
53.16	Μέτοχοι - αξία μετοχών προς απόσβεση Μ.Κ.		
	38 ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		20000
	38.00 Ταμείο		
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		20000
40.00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών	14000	
40.01	Καταβλημένο ΜΚ προν. Μετοχών	6000	
	40 ΚΕΦΑΛΑΙΟ		20000
	40.04 Κοινό Μ.Κ. αποσβεσμένο	14000	
	40.05 Προνομιόχο Μ.Κ αποσβεσμένο	6000	
04	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟ/ΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ		2000
04XX	Μετοχές Επικαρπίας		
	08 ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ		2000
	0XXX Κομιστές μετοχών επικαρπίας Εκδοθείσες μετοχές επικαρπίας σε		

αντικατάσταση κοινών και προνομ. λόγο
απόσβεσης Μ.Κ. μετοχών. 2000 δρχ.

β) Απόσβεση κεφαλαίου από σχηματισμένο αποθεματικό

Για να κατανοηθούν οι εγγραφές που ακολουθούν, θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι το ΕΓΛΣ ακολουθεί την αρχή ότι κάθε χρησιμοποίηση αποθεματικού, όπως και κάθε σχηματισμός αποθεματικού, πρέπει να εμφανίζεται στον λογισμό διαδέσεως αποτελεσμάτων. Ο λογιστικός αυτός χειρισμός είναι εκ των πραγμάτων υποχρεωτικός, έστω και αν η επιχείρηση δεν εφαρμόζει το Ε.Γ.Λ.Σ, εφόσον ο πίνακας διαδέσεως των αποτελεσμάτων, έπειτα από τις τελευταίες τροποποιήσεις του Ν. 2190 πρέπει να καταρτίζεται κατά το υπόδειγμα που έχει υιοθετήσει το Ε.Γ.Λ.Σ.

Εφόσον το χρησιμοποιούμενο αποθεματικό είχε σχηματισθεί πριν από την εφαρμογή του Ν. 2065/92 η Α.Ε. θα πρέπει να καταβάλει φόρο προς 3% επί του ποσού που προκύπτει από την αγωγή του σε κέρδος πριν από την φορολογία στην οποία είχε υποβληθεί.

Έτσι ότι η Α.Ε. «Ω» αποφασίζει να αποσβέσει τμήμα του Μ.Κ. της αποσύροντας και αντικαθιστώντας με μετοχές επικαρπίας 5000 κοινές μετοχές ονομαστικής αξίας 3000 δρχ. κάθε μία.

Οι εγγραφές θα έχουν ως εξής:

41.03	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ	15000
410300	Αποθεματικό για απόσβεση Μ.Κ.	

Αύξηση και Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε. από Νομική, Φορολογική και Λογιστική Άποψη

	88.07 Λογ/σμός αποθεματικού προς διάθεση	15000
88.07	Λογ/σμός αποθεματικού προς διάθεση	15000
	53.16 Μέτοχοι, αξία μετοχών τους προς απόσβεση Μ.Κ.	
53.16	Μέτοχοι, αξία μετοχών τους προς απόσβεση Μ.Κ.	15000
	38.00 Ταμείο	15000
40.00	Μ.Κ. Καταβλημένο κοινών μετοχών	15000
	40.04 Κοινό Μ.Κ. αποσβεσμένο	15000
04XX	Μετοχές επικαρπίας	5000
	08XX κομιστές μετοχών επικαρπίας	5000

Σημειώνεται ότι, κατά την εφαρμογή του Ε.Γ.Λ.Σ η μεταφορά του ποσού σε πίστωση των μετόχων (δεύτερη εγγραφή) δεν γίνεται απευθείας από τον λογ/σμό 88.07 αλλά προηγείται διέλευσή του από τον λογ/σμό 88.99 «κέρδη προς διάθεση».

Ο λογ/σμός «αποσβεσμένο Μ.Κ» αντικαθιστά το Μ.Κ και βρίσκεται στον ισολογισμό της Α.Ε. στην κατηγορία του ίδιου κεφαλαίου.

Ανάλογες εγγραφές θα γίνουν στις περιπτώσεις τμηματικής αποσβέσεως του μετοχικού κεφαλαίου.

Οι μετοχές επικαρπίας που εκδίδονται κατά την απόσβεση κατάχωρούνται σε λογ/σμό ώγεως (0.4 και 0.8).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

6.1. Αποθεματικά - Έννοια των αποθεματικών

Για την έννοια των αποθεματικών κεφαλαίων δεν υπάρχει ομοφωνία στην επιστήμη. Κατά την επικρατέστερη άποψη τα αποθεματικά κεφάλαια αποτελούν προσαυξήσεις της καθαρής θέσεως οι οποίες προέρχονται από καθαρά κέρδη τα οποία δεν διανέμονται. Έτσι τα αποθεματικά αποτελούν το προϊόν της διαδικασίας αυτόχρηματοδοτήσεως των επιχειρήσεων.

Στην αντίληψη αυτή μπορεί να αντιπαρατεθεί μια άλλη, πολύ ευρύτερη, η οποία θεωρεί αποθεματικά όλα τα στοιχεία της καθαρής θέσεως εκτός από το μετοχικό κεφάλαιο.

Η διαφορά ανάμεσα στις δύο αυτές απόψεις έγκειται στο ότι κατά την πρώτη δεν θεωρούνται αποθεματικά:

α) Η διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, η οποία επειδή προέρχεται από εισφορές των μετόχων λογίζεται ως ένα ιδιότυπο προσαύξημα του μετοχικού κεφαλαίου, και

β) Η πιστωτική διαφορά η οποία προκύπτει από την αναπροσαρμογή της αξίας στοιχείων του ισολογισμού, συνήθως των παγίων, η οποία θεωρείται ως τιμαριθμική διόρθωση του κεφαλαίου.

Παραμένοντας στην πρώτη άποψη, μπορούμε να πούμε ότι τα βασικά χαρακτηριστικά των αποθεματικών κεφαλαίων είναι τα ακόλουθα:

α) Δημιουργούνται έπειτα από τον προσδιορισμό των καθαρών κερδών και ο σχηματισμός τους δεν επηρεάζει τα κέρδη ενώ αντίθετα επηρεάζεται από αυτά.

β) Αποτελούν προσαύξηση της καθαρής θέσεως και δεν συνδέονται με συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία του ενεργητικού

γ) Αυξάνουν την εσωτερική και ενδεχομένως την αγοραία αξία των μετοχών και συντελούν στη βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχειρήσεις

δ) Συνήθως υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος, εκτός από ειδικές περιπτώσεις στις οποίες με νομοθετική ρύθμιση προβλέπεται απαλλαγή για λόγους γενικότερης πολιτικής ως προς την οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Τα χαρακτηριστικά αυτά οριοθετούν σαφώς και τις διαφορές των αποδεματικών από τις αποσβέσεις, οι οποίες:

α) Υπολογίζονται πριν από τη διαμόρφωση των κερδών την οποία επηρεάζουν και ανεξάρτητα από το αν υπάρχουν ή όχι κέρδη.

β) Δεν αποτελούν προσαύξηση της καθαρής θέσεως αλλά μείωση της αξίας συγκεκριμένων ενεργητικών στοιχείων

γ) Δεν έχουν επίπτωση στην αξία της μετοχής

δ) Εφόσον υπολογίζονται μέσα στα πλαίσια των νομοθετικών ρυθμίσεων θεωρούνται δαπάνη της χρήσεως και δεν φορολογούνται.

6.1.1. Διακρίσεις αποθεματικών

Τα αποθεματικά διακρίνονται σε κατηγορίες με βάση ορισμένα κριτήρια. Έτσι:

Α. Ανάλογα με τη γενεσιουργό αιτία τα αποθεματικά διακρίνονται σε:

α) Υποχρεωτικά για την Α.Ε.

β) Προαιρετικά

γ) Έμμεσα ή αυτόματα

Ειδικότερα:

α) Υποχρεωτικά είναι τα αποθεματικά τα οποία σχηματίζονται έπειτα από κάποια νομοθετική διάταξη ή από διάταξη του καταστατικού ή από κάποια συμβατική υποχρέωση της Α.Ε.

Κλασσική περίπτωση υποχρέωσης από νομοθετική διάταξη είναι η δημιουργία τακτικού αποθεματικού. Το αποθεματικό αυτό, που προορίζεται αποκλειστικά για την κάλυψη μελλοντικών ζημιών, μπορεί να δημιουργείται είτε κατά το ρυθμό που ορίζει ο νόμος, είτε και κατά ταχύτερο ρυθμό, εφόσον κάτι τέτοιο προβλέπεται από το καταστατικό.

Το καταστατικό επίσης μπορεί να προβλέπει το σχηματισμό και άλλων αποθεματικών, πέρα από το τακτικό, οπότε και αυτά είναι υποχρεωτικά για την Α.Ε. εφόσον ισχύει η σχετική καταστατική διάταξη.

Από συμβατική υποχρέωση προκύπτουν αποθεματικά που δημιουργούνται για απόσβεση του μετοχικού κεφαλαίου, εξαγορά ιδρυτικών τίτλων, απόσβεση ομολογιακού δανείου.

β) Προαιρετικά είναι τα αποδεματικά που δημιουργούνται με απόφαση της Γ.Σ των μετόχων, για λόγους προνοίας. Τα αποδεματικά αυτά μπορεί να είναι:

- Ειδικά προοριζόμενα για συγκεκριμένο σκοπό (π.χ. απόσβεση, χρέους, αντιμετώπιση δαπανών σημαντικού ύψους που θα αναληφθούν στο μέλλον στα πλαίσια ενός σχεδιαζόμενου σκοπού).
- Έκτακτα και χωρίς ειδικό προορισμό ο προορισμός αυτών των αποδεματικών μπορεί να προσδιορίζεται σε μεταγενέστερο χρόνο από τη Γ.Σ, όταν ανακύπτει ανάγκη χρησιμοποίησής των.

γ) Έμμεσα ή αυτόματα αποδεματικά είναι συνήθως τα :

- Λανθάνοντα αποδεματικά των οποίων το ύψος δεν προκύπτει από τους ισολογισμούς της Α.Ε, είναι όμως δυνατό να διαγνωσθεί η ύπαρξή τους. Κλασσική περίπτωση αποδεματικών αυτής της μορφής είναι όταν ο νόμος προβλέπει απόσβεση στοιχείων του πάγιου ενεργητικού με ρυθμό ταχύτερο από τη φθορά και την οικονομική απαξίωση των στοιχείων, οπότε η επιχείρηση εμφανίζει το αντίστοιχο στοιχείο αποσβεσμένο κατά την αξία του ενώ αυτό εξακολουθεί να βρίσκεται σε παραγωγική χρήση. Στην προκειμένη περίπτωση, είναι φανερό ότι το στοιχείο έχει κάποια αξία, αφού υφίσταται και λειτουργεί, αλλά δεν εμφανίζεται η αξία αυτή λογιστικώς.

- Αφανή αποδεματικά είναι εκείνα των οποίων όχι μόνο το ύψος αλλά ούτε και η ύπαρξη αποκαλύπτονται στον ισολογισμό. Για τα αφανή αποδεματικά δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένδειξη στις λογιστικές απεικονίσεις. Υπάρχουν ως αξία η οποία δεν εκφράζεται λογιστικά. Τέτοια αποδεματικά δημιουργούνται όταν π.χ. τα αποδέματα υποεκτιμώνται κατά την απογραφή ή όταν γίνονται προβλέψεις για ενδεχόμενους κινδύνους οι οποίες υπερβαίνουν το ύψος της πιθανής ζημίας που θα προκύψει από την επέλευση των κινδύνων.

β. Ανάλογα με τον προορισμό τους τα αποδεματικά διακρίνονται σε :

α) Γενικού προορισμού

β) Ειδικού προορισμού

Ειδικότερα:

α) Γενικού προορισμού αποδεματικά είναι κυρίως τα έκτακτα αποδεματικά τα οποία σχηματίζονται χωρίς ειδικό προορισμό είτε σε εφαρμογή σχετικής διατάξεως του καταστατικού είτε προαιρετικά από τη Γ.Σ. των μετόχων. Στην κατηγορία αυτή θα πρέπει να περιληφθεί και το υποχρεωτικά σχηματιζόμενο αποδεματικό από αναγκαστική μείωση του μετοχικού κεφαλαίου. Τα αποδεματικά γενικού προορισμού μπορούν να χρησιμοποιηθούν για οποιονδήποτε σκοπό κρίνει σκόπιμη τη χρησιμοποίησή τους η Γ.Σ., μπορούν ακόμα να κεφαλαιοποιηθούν επαυξάνοντας το Μ.Κ ή να διανεμηθούν στους μετόχους.

β) Ειδικού προορισμού είναι τα αποδεματικά που δημιουργήθηκαν για κάποιο συγκεκριμένο σκοπό είτε έπειτα από νομοθετική επιταγή, είτε από διάταξη του καταστατικού, είτε με απόφαση της Γ.Σ. Αυτά τα αποδεματικά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για άλλο σκοπό από εκείνον για τον οποίο δημιουργήθηκαν. Μεταβολή σκοπού είναι δυνατή μόνο:

- Με τροποποίηση της νομοθεσίας, εφόσον ο σχηματισμός τους έγινε με νομοθετική διάταξη,
- Με τροποποίηση του καταστατικού, εφόσον η δημιουργία τους προβλέπεται από το καταστατικό,
- Με νεότερη απόφαση της Γ.Σ., όταν και ο σχηματισμός τους έγινε με απόφασή της

Τα αποδεματικά ειδικού προορισμού, εφόσον εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται ως τέτοια, δεν μπορούν να διανεμηθούν στους μετόχους ούτε να κεφαλαιοποιηθούν εκτός και αν αυτό ήταν ο προορισμός τους

Αποδεματικά αυτής της κατηγορίας είναι:

- Το τακτικό αποδεματικό που δημιουργείται για προστασία των πιστωτών της Α.Ε. και προορίζεται αποκλειστικά για την απόσβεση ζημιών της εταιρίας. Υποστηρίζεται όμως και η άποψη ότι όταν η Α.Ε. σχηματίσει τακτικό αποδεματικό μεγαλύτερο από το όριο που

ορίζει ο νόμος (1/3 του Μ.Κ.) ή το καταστατικό, το επιπλέον ποσό μπορεί να αποχαρακτηρισθεί με απόφαση της Γ.Σ.

- Τα κάθε φύσεως αποθεματικά που σχηματίζονται για να χρησιμοποιηθούν κατά την επέλευση συγκεκριμένων γεγονότων όπως π.χ για απόσβεση κεφαλαίου, εξαγορά ιδρυτικών τίτλων, απόσβεση ομολογιακού δανείου κλπ.

Γ. Ανάλογα με τις πηγές προελεύσεως, εφόσον δεχθούμε την ευρύτερη έννοια των αποθεματικών, διακρίνονται σε:

α) Αποθεματικά από παρακράτηση κερδών

β) Αποθεματικά που προέρχονται από κάθε φύσεως εισφορές και μεταβολές του ιδίου κεφαλαίου της Α.Ε.

Ειδικότερα:

α) Αποθεματικά από παρακράτηση κερδών από όλα όσα εξετάσθηκαν στις προηγούμενες διακρίσεις

β) Αποθεματικά από εισφορές και μεταβολές του Ι.Κ. είναι δυνατό να χαρακτηρισθούν κυρίως:

- Η υπέρ το άρτιο διαφορά κατά την έκδοση των μετοχών
- Το αποθεματικό από μεταβολές της αξίας της περιουσίας

Επαναλαμβάνουμε όμως ότι κατά ευρύτητα διαδομένη άποψη, τα παραπάνω δεν χαρακτηρίζονται ως αποθεματικά.

Κατά το Ε.Γ.Λ.Σ «αποδεματικά είναι συσσωρευμένα καθαρά κέρδη τα οποία δεν έχουν διανεμηθεί, ούτε έχουν ενσωματωθεί στο μετοχικό ή εταιρικό κεφάλαιο. Στην κατηγορία των αποδεματικών κατατάσσεται και η διαφορά από έκδοση μετοχών ή εταιρικών μεριδίων υπέρ το άρτιο».

Το υπόδειγμα της παρ. 4.1.103 του άρθρου 1 του Π.Δ. 1123/80 στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 42γ του Κ.Ν. 2190/20 προβλέπει τα ακόλουθα είδη αποδεματικών κεφαλαίων (Α, ΙV στοιχ παθητικού):

- 1) Τακτικό αποδεματικό είναι εκείνο που σχηματίζεται με βάση τις διατάξεις του νόμου (άρθρο 44 Κ.Ν. 2190/20, λογ. 4102 στο ΕΓΛΣ).
- 2) Αποδεματικά καταστατικού είναι εκείνα που ο σχηματισμός τους προβλέπεται από το καταστατικό της εταιρίας (λόγ. 4103 στο ΕΓΛΣ)
- 3) Ειδικά αποδεματικά είναι εκείνα που σχηματίζονται για ορισμένο σκοπό όπως π.χ. τα μαθηματικά αποδεματικά των ασφαλιστικών εταιριών (λόγ. 4104 στο ΕΓΛΣ).
- 4) Έκτακτα αποδεματικά είναι εκείνα που ο σχηματισμός τους αποσκοπεί στην κάλυψη έκτακτης ζημίας (λογ. 4105 στο ΕΓΛΣ).
- 5) Αφορολόγητα αποδεματικά ειδικών διατάξεων νόμων είναι εκείνα που προβλέπονται από ειδικούς αναπτυξιακούς νόμους π.χ. 1116/81, 1262/82, 1892/90 (λογ. 4108 στο ΕΓΛΣ).

6.2. Διάθεση κερδών

Τα καθαρά κέρδη της Α.Ε. προκύπτουν αν από τα ακαθάριστα έσοδα αφαιρεθούν οι κατά τις διατάξεις του άρθρου 35 του ΝΔ 3323/55 δαπάνες απόκτησης του εισοδήματος (άρθρο 883 εδ. Α Ν.Δ. 3843/58 και 45 παρ 1 Κ.Ν. 2190/20). Δηλαδή αν από το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων (που καθορίζονται λεπτομερώς) εκπέσουν οι αντίστοιχες δαπάνες που έγιναν για να αποκτηθεί το εισόδημα κατά το νόμο αποσβέσεις και πάση ζημιά.

Ο καθορισμός του ύψους των κερδών που θα διανεμηθούν στους μετόχους και αυτών που θα αποδεματοποιηθούν υπαγορεύεται τόσο από το νόμο και το καταστατικό της εταιρίας, όσο και από χρηματοπιστωτικούς λόγους. Η γενική συνέλευση των μετόχων λαμβάνοντας υπόψη το νόμο και το καταστατικό της εταιρίας πρέπει να σταθμίσει πολλούς παράγοντες για να αποφασίσει το ύψος των διανεμόμενων και μη διανεμόμενων κερδών, όπως και τη μειοψηφία των μετόχων που απαιτεί αυξημένο μέρισμα, την τιμή της μετοχής, τη δυνατότητα δημιουργίας αφορολόγητων αποδεματικών, τη ρευστότητα της επιχείρησης, τη χρηματοδότηση νέων επενδύσεων κ.α.

Η σειρά που προβλέπεται από το νόμο για τη διάθεση των καθαρών κερδών της χρήσης είναι:

α) Αρχικά διαθέτονται για την κάλυψη ζημιών προηγούμενων χρήσεων. Δεν επιτρέπεται καμιά διανομή ή αποδεματοποίηση κερδών εφόσον υπάρχει ακάλυπτη ζημιά προηγούμενων χρήσεων

β) Αφαιρείται ο φόρος εισοδήματος

γ) Αφαιρείται τουλάχιστον το 1/20 των καθαρών κερδών για σχηματισμό του τακτικού αποδεματικού. Η αφαίρεση αυτή για σχηματισμό τακτικού αποδεματικού παύει να είναι υποχρεωτική όταν αυτό φτάσει τουλάχιστον το 1/3 του εταιρικού κεφαλαίου. Το αποδεματικό αυτό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για ελάττωση του τυχόν χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού κερδών και ζημιών πριν από κάθε διανομή, μερίσματος (άρθρο 44 Ν. 2190/20).

Διανέμεται ως πρώτο μέρισμα ποσοστό κερδών που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το 6% του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου (άρθρο 45 παρ. 2β ΚΝ 2190/20). Συναφές με την διανομή πρώτου μερίσματος είναι το άρθρο 3 του ΑΝ 148/67 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του Ν. 876/79 που στην παρ. 1 ορίζει ότι οι Ανώνυμες Εταιρίες υποχρεούνται να διανέμουν σε μετρητά κάθε έτος στους μετόχους ποσοστό τουλάχιστον 35%. Επί των καθαρών κερδών μετά την αφαίρεση μόνο του τακτικού αποδεματικού όταν το ποσό που προκύπτει με αυτόν τον τρόπο είναι μεγαλύτερο από το 6% του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου. Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 3 του ΑΝ 148/67 δεν εφαρμόζονται αν το αποφασίσει η Γενική Συνέλευση με πλειοψηφία τουλάχιστον 80% επί του καταβεβλημένου κεφαλαίου. Στην περίπτωση αυτή το μη διανεμόμενο μέρισμα κεφαλαιοποιείται και οι νέες μετοχές που εκδίδονται παραδίδονται στους δικαιούχους μετόχους (άρθρο 3 παρ.2 ΑΝ 148/67). Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 3 και ΑΝ 148/67 δεν εφαρμόζονται εφ' όσον το αποφασίσει η Γενική

Συνέλευση με πλειοψηφία τουλάχιστον 95% (άρθρο 3 παρ. 3 ΑΝ 148/67).

δ) Το υπόλοιπο διατίθενται σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού. Ειδικότερα το υπόλοιπο των κερδών μπορεί να διατεθεί:

- Για διανομή μερίσματος στους μετόχους ιδρυτικών τίλων
- Για ποσοστά και αμοιβές στα μέλη του Δ.Σ.
- Για διανομή πρόσθετου μερίσματος στους μετόχους
- Για αμοιβές στο προσωπικό, πέρα από τις συμβατικές μηνιαίες αποδοχές για τη συμβολή τους στην πραγματοποίηση του κέρδους
- Για σχηματισμό έκτακτων ή ειδικών αποθεματικών
- Για σχηματισμό αφορολόγητων αποθεματικών

Το άρθρο 44^α που προστέθηκε στο ΚΝ 2190/20 με το Π.Δ. 409/86 περιορίζει τη δυνατότητα διανομής μερίσματος ορίζοντας ότι δεν μπορεί να γίνει οποιαδήποτε διανομή στους μετόχους, εφόσον κατά την ημερομηνία λήξης της τελευταίας χρήσης, το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της εταιρίας όπως προσαρμόζονται στο υπόδειγμα ισολογισμού που προβλέπεται από το άρθρο 42γ είναι η μετά από τη διανομή αυτή, θα γίνει κατώτερο από το ποσό του μετοχικού κεφαλαίου, προσαυξημένο με τα αποθεματικά για τα οποία η διανομή τους απαγορεύεται από το νόμο ή το καταστατικό. Το ποσό αυτό του μετοχικού κεφαλαίου μειώνεται κατά το ποσό που δεν έχει ακόμα κληθεί να καταβληθεί.

Το ποσό που διανέμεται στους μετόχους δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των αποτελεσμάτων της τελευταίας χρήσης που έχει λήξει προσαυξημένο με τα κέρδη που προέρχονται από προηγούμενες χρήσεις και τα αποθεματικά για τα οποία επιτρέπεται και αποφασίστηκε από τη Γενική Συνέλευση.

Η διανομή τους και μειωμένο κατά το ποσό των ζημιών προηγούμενων χρήσεων και τα ποσά που επιβάλλει να διατεθούν για το σχηματισμό αποθεματικών σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό.

Το προς διανομή ποσό καταβάλλεται στους μετόχους μέσα σε δύο μήνες από την απόφαση της τακτικής Γενικής Συνέλευσης που ενέκρινε τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

6.2.1. Η φορολογική των κερδών της Α.Ε.

Ο προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.Δ. 3843/58 περί φορολογίας νομικών προσώπων, προκύπτει αν από το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων εκπέσουν αφαιρεθούν οι παρακάτω δαπάνες.

- Έξοδα διαχείρισης
- Δαπάνες συντήρησης - επισκευής μηχανημάτων και εγκαταστάσεων
- Αποσβέσεις πάσης μορφής
- Η αξία των α' υλών που χρησιμοποιήθηκαν

- Δουλεμένοι τόκοι
- Τόκοι που καταβάλλονται στους μετόχους προνομιούχων μετοχών
- Ποσά που καταβάλλονται για εξαγορά και τόκους ιδρυτικών τίτλων
- Φόροι που βαρύνουν την επιχείρηση, πλην του φόρου εισοδήματος
- Τα έξοδα παράστασης, δωρεές και βοηθήματα
- Προβλέψεις για υποτίμηση παγίων στοιχείων ενεργητικού
- Προβλέψεις για υπερτίμηση στοιχείων παθητικού (σημ. στις δύο παραπάνω περιπτώσεις εξαιρούνται τα ακίνητα και τα πλοία)
- Αμοιβές για αποζημιώσεις μελών του Δ.Σ. της Α.Ε.

Ο φόρος του φορολογητέου εισοδήματος σύμφωνα με τις νέες τροποποιήσεις του 98 αναλογεί:

α) Για τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες των οποίων οι μετοχές κατά τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο Αθηνών, τις ανώνυμες τραπεζικές εταιρίες κατά πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν με τη μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του ν. 1667/1986 (ΦΕΚ 196 Α΄) καθώς και για τις αλλοδαπές εταιρίες και οργανισμούς που αποβλέπουν στην απόκτηση οικονομικών ωφελημάτων, σαράντα τοις εκατό (40%).

β) Για τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες των οποίων οι μετοχές κατά τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο Αθηνών, τριάντα πέντε τοις εκατό (35%).

6.2.2. Εγγραφές διάθεσης κερδών

Η Α.Ε. «Ω» έχει Μ.Κ. 100.000.000 δρχ. (40.000 χ 2500δρχ) καταβλημένο κατά $\frac{1}{2}$ 40.00: 50.000.000 40.02: 50.000.000 μη εισηγμένο στο χρηματιστήριο Αθηνών τα καθαρά κέρδη χρήσεως της είναι 20.000.000.

Το τακτικό αποδεματικό της έχει Π.Υ 10.000.000 Υπόλοιπο κερδών σε νέο 2.400.000.

Το καταστατικό της Α.Ε. προβλέπει τους παρακάτω λόγους διανομής

- Πρόσδετο μέρισμα 2% επί καταβλημένου Μ.Κ
- Αμοιβή Δ.Σ. 2.500.000
- Για δημιουργία αποδεματικού προς απόσβεση Μ.Κ. 3.000.000
- Το υπόλοιπο έκτακτο αποδεματικό και κάτω των 50.000 δρχ υπόλοιπο σε νέο.

Υπολογισμοί ποσών

Κ.Κ. χρήσης 20.000.000

Υπόλοιπο Κ σε 2.400.000

Φόρος εισοδήματος είναι:

χ καθαρά κέρδη χρήσης

χ 20.000.000 = 8.000.000

Το υπόλοιπο κερδών για διανομή είναι

$$20.000.000 - 8.000.000 = 12.000.000$$

Το τακτικό αποδεματικό

$$5\% \chi (\text{καθαρά κέρδη χρήσεως} - \text{φόρος εισοδήματος}) =$$

$$5\% \chi 12.000.000 = 600.000$$

$$10.000.000 + 600.000 = 10.600.000 < 1/3 \ 50.000$$

Οπότε θα λάβουμε όλο το ποσό

Το Α' μέρισμα είναι το μεγαλύτερο ποσό μεταξύ:

$$\text{α) } 6\% \chi \text{ καταβληθέν ΜΚ} = 6\% \chi 50.000.000 = 3.000.000$$

$$\text{β) } 35\% \chi \text{ υπόλοιπο κερδών για διανομή} - \text{τακτικό αποδεματικό} =$$

$$35\% \chi 11.400.000 = 3.990.000$$

$$\text{Πρόσθετο μέρισμα } 2\% \chi 50.000.000 = 1.000.000$$

$$\text{Αμοιβή Δ.Σ.} \quad 2.500.000$$

$$\text{Αποδεματικό προς απόσβεση Μ.Κ.} \quad 3.000.000$$

Έκτακτο αποδεματικό

Υπόλοιπο κερδών σε νέο.

Πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων

$$88.00 \text{ Καθαρά κέρδη χρήσεως} \quad 20.000.000$$

$$42.00 \text{ Υπόλοιπο κερδών εις νέο} \quad \underline{2.400.000}$$

$$\text{Σύνολο} \quad 22.400.000$$

$$88.08: \text{ φόρος εισοδήματος} \quad \underline{-8.000.000}$$

$$14.400.000$$

Αύξηση και Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε. από Νομική, Φορολογική και Λογιστική Αποψη

Η διάθεση των κερδών γίνεται ως εξής:

41.02 Τ.Α.	600.000	
53.01.00 Α' μέρισμα	3.990.000	
53.01.01 Πρόσθετο μέρισμα	1.000.000	
41.03 Αποδεματικά καταστατικού	3.000.000	
53.08 Αμοιβές Δ.Σ.	2.500.000	
41.05 Έκτακτο αποδεματικό	3.300.000	
42.00 Υπόλοιπο κερδών εις νέο	<u>10.000</u>	
	14.400.000	

Ημερολογιακές εγγραφές

86.99	Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως	20.000.000	
	88.00 Καθαρά κέρδη χρήσεως		20.000.000
	Εμφάνιση καθαρού κέρδους χρήσεως		
42.00	Υπόλοιπο κερδών σε νέο	2.400.000	
	88.02 Υπόλοιπο κερδών προηγ. χρήσης		2.400.000
	Μεταφορά λογ/σμού		
88.00	Καθαρά κέρδη χρήσεως	20.000.000	
88.02	Υπόλοιπο κερδών προηγ. χρήσεων	2.400.000	
	8899 Κέρδη προς διάθεση		22400000

	Μεταφορά λογ/σμών	
88.08	Φόρος εισοδήματος	8.000.000
	54.07 Εισοδήματος φορολογητέων κερδών	8000000
	Εμφάνιση αναλογούντος φόρου	
88.99	Κέρδη προς διάθεση	8.000.000
	88.08 Φόρος εισοδήματος	
	Μεταφορά λογ/σμού	
88.99	Κέρδη προς διάθεση	14.400.000
	41.02 Τ.Α.	600000
	51.01 Μερίσματα πληρωτέα	4990000
	51.01.00 Α΄μέρισμα 3.990.000	
	53.01.01 Πρόσθετο μέρισμα 1.000.000	
	41.03 Αποθεματικά καταστατικού	3.000.000
	53.08 Αμοιβές Δ.Σ.	2.500.000
	41.05 Έκτακτο αποθεματικό	3300000
	42.00 Υπόλοιπο κερδών σε νέο	10000
	Διάθεση κερδών σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό.	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

7.1. Ισολογισμός Γενικά

Το άρθρο 41 του Κ.Ν. 2190/20 ορίζει ότι η Α.Ε. κατά την έναρξη της λειτουργίας της καθώς και στο τέλος κάθε εταιρικής χρήσης υποχρεούται να συντάξει απογραφή.

Σύμφωνα με το άρθρο 42 του Κ.Ν. 2190/20 η εταιρική χρήση δεν μπορεί να περιλαμβάνει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δώδεκα (12) μηνών.

Κατ' εξαίρεση η πρώτη εταιρική χρήση μπορεί να είναι μεγαλύτερη από δώδεκα (12) μήνες, όχι όμως μεγαλύτερη από εικοσιτέσσερις (24) μήνες. Αντίστοιχες διατάξεις περιλαμβάνει και το Π.Δ. 186/92 (άρθρο 26 παρ.1).

Η παράγραφος 2 του άρθρου 26 του ΠΔ 186/92 ορίζει ότι ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας κλείνει διαχειριστική περίοδο την 30η Ιουνίου ή την 31^η Δεκεμβρίου κάθε έτους.

Η ανώνυμη εταιρία τηρεί υποχρεωτικά βιβλία τρίτης κατηγορίας (άρθρο 4 παρ 2 ΠΔ 186/92).

Η ποσοτική καταγραφή των αποδεμάτων στο βιβλίο απογραφών γίνεται μέχρι την 20η ημέρα του μεδεπόμενου μήνα από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου (άρθρο 17 παρ 7 ΠΔ 186/92)

Το άρθρο 42^α όπως αντικαταστάθηκε με το ΠΔ 409/86 ορίζει ότι οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν:

- α) Τον ισολογισμό
- β) Το λογαριασμό «αποτελέσματα χρήσεων»
- γ) Τον «πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων» και
- δ) Το προσάρτημα

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται υποχρεωτικά με βάση τις διατάξεις των άρθρων 42β, 42γ, 42δ, 42ε, 43 και 43^α και εμφανίζουν με απόλυτη σαφήνεια την πραγματική εικόνα της περιουσιακής διάρθρωσης, της χρηματοοικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων χρήσης της εταιρίας.

Ο Κ.Ν. 2190/20 δεν ορίζει ποιος έχει την ευθύνη για την κατάρτιση του ισολογισμού και των άλλων ετήσιων οικονομικών καταστάσεων. Έμμεσα όμως, από τη διατύπωση του άρθρου 42^α παραγ. 5 συνάγεται ότι η ευθύνη αυτή ανήκει στο Διοικητικό Συμβούλιο. Το άρθρο αυτό ορίζει ότι για να ληφθεί έγκυρη απόφαση από τη Γενική Συνέλευση πάνω στις οικονομικές καταστάσεις που έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο, πρέπει να έχουν υπογραφεί από τρία (3) διαφορετικά πρόσωπα ήτοι:

- α) Τον πρόεδρο του Δ.Σ. ή τον αναπληρωτή του
- β) Τον διευθύνοντα ή εντεταλμένο σύμβουλο και σε περίπτωση που δεν υπάρχει τέτοιος σύμβουλος ή η ιδιότητα του συμπίπτει με εκείνη

των ανωτέρω προσώπων, από ένα μέλος του Δ.Σ. που ορίζεται από αυτό και

γ) Τον υπεύθυνο για τη διεύθυνση του λογιστηρίου

Οι παραπάνω, σε περίπτωση διαφωνίας από πλευράς νομιμότητας του τρόπου κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων οφείλουν να εκθέσουν εγγράφως της αντιρρήσεις τους στη Γενική Συνέλευση.

Για κάθε επιχείρηση ο ισολογισμός έχει σπουδαία σημασία. Στις ανώνυμες εταιρίες η βαρύτητα του ισολογισμού είναι ακόμη σημαντικότερη αφού με βάση αυτόν η διοίκηση της εταιρίας πληροφορείται για την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα που πραγματοποίησε η εταιρία και με βάση αυτόν επίσης λογοδοτεί προς τη γενική συνέλευση, το Υπουργείο Εμπορίου, που ασκεί εποπτεία, παρακολουθεί τη λειτουργία της εταιρίας. Ο μέτοχος πληροφορείται για την περιουσιακή κατάσταση της εταιρίας, οι πιστωτές της εταιρίας και γενικά οι συναλλασσόμενοι με αυτήν πληροφορούνται για τη διατήρηση ή μη της ακεραιότητας του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας. Το προσωπικό της εταιρίας βγάζει χρήσιμα γι' αυτό συμπεράσματα, το ευρύτερο κοινό αντλεί χρήσιμες πληροφορίες για την τοποθέτηση των αποταμιεύσεών του, οι αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες αντλούν πολύτιμες πληροφορίες για την κατάρτιση των εθνικών λογαριασμών κτλ.

7.1.1. Δομή του ισολογισμού

Η διάρθρωση του ισολογισμού της Α.Ε. με βάση το Γ.Λ.Σ. περιλαμβάνει:

Στο σκέλος του ενεργητικού:

α. Το οφειλόμενο κεφάλαιο, δηλαδή το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας που έχει μεν καλυφθεί αλλά δεν έχει ακόμα καταβληθεί από τους μετόχους. Η απαίτηση όμως αυτή της Α.Ε. πρέπει να εισπραχθεί μετά το τέλος της επόμενης χρήσης. Το υπόλοιπο οφειλόμενο τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου που πρέπει να καταβληθεί πριν από το τέλος της επόμενης χρήσης εμφανίζεται στο κυκλοφορούν ενεργητικό στο λογαριασμό χρεώστες διάφοροι / οφειλόμενο κεφάλαιο.

β. Τα έξοδα εγκατάστασης τα οποία περιλαμβάνουν:

- Τις δαπάνες που υπόκεινται σε τμηματική απόσβεση και πραγματοποιούνται κατά την ίδρυση και οργάνωση της εταιρίας
- Τις συναλλαγματικές διαφορές δανείων για κτήσεις παγίων στοιχείων
- Τους τόκους δανείων της κατασκευαστικής περιόδου δηλαδή τους τόκους που δαπανώνται αποκλειστικά για την απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων την περίοδο που διαρκεί η κατασκευή αυτών των στοιχείων
- Τα λοιπά έξοδα εγκατάστασης όπως: έξοδα κτήσης ακινητοποιήσεων (φόροι μεταβίβασης ακινήτων, αμοιβές

μελετητών, δικηγόρων κλπ. ειδικά έξοδα κτήσης), τα έξοδα αύξησης του κεφαλαίου και έκδοσης ομολογιακών δανείων, οι διαφορές έκδοσης και εξόφλησης ομολογιών.

γ. Το πάγιο ενεργητικό το οποίο περιλαμβάνει:

- Τα ενσώματα πάγια στοιχεία (υλικά στοιχεία)
- Τις ασώματες ακινητοποιήσεις (άυλα πάγια)
- Τις συμμετοχές που αντιπροσωπεύουν ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων (Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ο.Ε., Ε.Ε.) και αποκτώνται με σκοπό τη διαρκή κατοχή τους.
- Τις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις δηλαδή τις απαιτήσεις των οποίων η προθεσμία είσπραξης λήγει μετά το τέλος της επόμενης χρήσης

δ. Το κυκλοφορούν ενεργητικό το οποίο περιλαμβάνει:

- Τα αποθέματα, δηλαδή τα υλικά αγαθά τα οποία προορίζονται να πουληθούν ή βρίσκονται στη διαδικασία της παραγωγής και προορίζονται να πουληθούν όταν γίνουν έτοιμα προϊόντα ή ακόμα προορίζονται να αναλωθούν. Τέλεια αγαθά είναι τα εμπορεύματα τα έτοιμα και ημιτελή προϊόντα, οι πρώτες και βοηθητικές ύλες, τα αναλώσιμα υλικά, τα ανταλλακτικά και τα είδη συσκευασίας, τα υποπροϊόντα και τα υπολείμματα.
- Οι απαιτήσεις στις οποίες περιλαμβάνονται ειδικότερα: οι απαιτήσεις από τους πελάτες, τα γραμμάτια εισπρακτέα οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις, οι απαιτήσεις κατά οργάνων της

διοίκησης, οι λογαριασμοί καταθέσεων, οι επισφαλείς και επίδοκοι πελάτες και χρεώστες κλπ.

- Τα χρεόγραφα τα οποία αποκτήθηκαν από την επιχείρηση με πρόθεση να μην διατηρηθούν πέρα από μια χρήση, δηλαδή χρεόγραφα που δεν προορίζονται να παραμείνουν στην κατοχή της εταιρίας (μετοχές, ομολογίες και λοιπά χρεόγραφα).
- Τα διαθέσιμα στα οποία γενικά περιλαμβάνονται τα μετρητά και όλα εκείνα τα περιουσιακά στοιχεία που μπορούν εύκολα και άμεσα να μετατραπούν σε μετρητά.

ε. Τους μεταβατικούς λογαριασμούς ενεργητικού οι οποίοι περιλαμβάνουν:

- Τα έξοδα που πληρώθηκαν μέσα στην κλειόμενη χρήση αλλά αφορούν την επόμενη ή επόμενες χρήσεις (προπληρωμένα έξοδα).
- Τα έσοδα που είναι δουλεμένα, αφορούν την κλειόμενη χρήση, αλλά δεν εισπράχθηκαν στη χρήση αυτή και ούτε καταχωρήθηκαν στους άλλους λογαριασμούς των απαιτήσεων για διάφορους λόγους.
- Τις αγορές υπό παραλαβή

Στο σκέλος του Παθητικού:

α. Τα ίδια κεφάλαια με τις εξής διακρίσεις:

- Το μετοχικό κεφάλαιο με υπενθύμιση του αριθμού των μετοχών και τις ονομαστικής αξίας κάθε μετοχής και ανάλυση του κεφαλαίου σε καταβλημένο, οφειλόμενο και αποσβεσμένο
  - Την διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρπιο
  - Τις διαφορές από αναπροσαρμογή περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνουν διαφορές από την αναπροσαρμογή της αξίας των λοιπών περιουσιακών στοιχείων (όπως πάγιων κ.α.)
  - Τα αποδεματικά κεφάλαια που περιλαμβάνουν: το τακτικό αποδεματικό, τα αποδεματικά του καταστατικού, τα ειδικά αποδεματικά, τα έκτακτα αποδεματικά, τα αφορολόγητα αποδεματικά ειδικών διατάξεων και νόμων και το αποδεματικό για ίδιες μετοχές
  - Τα αποτελέσματα σε νέο
  - Τα ποσά που προορίζονται για αύξηση του κεφαλαίου, δηλαδή καταθέσεις μετοχών ή μερίσματα που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου
- β. Τις προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα οι οποίες περιλαμβάνουν:
- Προβλέψεις για κινδύνους εκμετάλλευσης
  - Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους
- γ. Τις υποχρεώσεις

- Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Είναι οι υποχρεώσεις που πρέπει να εξοφληθούν μετά το τέλος της επόμενης χρήσης. Σ' αυτές περιλαμβάνονται: τα ομολογιακά δάνεια, τα μακροπρόθεσμα δάνεια των τραπεζών και των ταμειυτηρίων, τα μακροπρόθεσμα γραμμάτια πληρωτέα και γενικά όλες οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.
- Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Είναι οι υποχρεώσεις που πρέπει να εξοφληθούν μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης. Σε αυτές περιλαμβάνονται: οι υποχρεώσεις στους προμηθευτές, τα γραμμάτια πληρωτέα, τα βραχυπρόθεσμα δάνεια από τράπεζες, οι υποχρεώσεις από φόρους και τέλη κλπ.

δ. Τους μεταβατικούς λογαριασμούς παθητικού οι οποίοι περιλαμβάνουν:

- Έσοδα που εισπράχθηκαν μέσα στην κλειόμενη χρήση αλλά αφορούν την επόμενη ή τις επόμενες (εισπραχθέντα έσοδα).
- Έξοδα τα οποία είναι δουλεμένα και οφείλονται στο τέλος της χρήσεως (έξοδα πληρωτέα).
- Αγορές υπό τακτοποίηση

Τέλος στον ισολογισμό της Α.Ε είναι υποχρεωτική η εμφάνιση των λογαριασμών τάξεως για τα αλλότρια περιουσιακά στοιχεία, για εγγυήσεις και εμπράγματα ασφάλιες, για αμφοτεροβαρείς συμβάσεις και για λογαριασμούς που παρακολουθούνται από την εταιρία πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία (αφορολόγητη υπεραξία από συγχώνευση ή

μετατροπή επιχειρήσεων, αριθμός μετοχών επικαρπίας, ιδρυτικοί τίτλοι κ.α.).

7.1.3. Εμφάνιση του μετοχικού κεφαλαίου στον ισολογισμό

Στο λογ/σμό μετοχές εμφανίζουμε:

- Οι μετοχές κυριότητας της εταιρίας που έχουν εκδοθεί από άλλες ανώνυμες εταιρίες ημεδαπές ή αλλοδαπές εισαγμένες και μη στο χρηματιστήριο
- Οι ανεξόφλητες μετοχές κυριότητας της εταιρίας που έχουν εκδοθεί από άλλες ανώνυμες εταιρίες ημεδαπές ή αλλοδαπές, εισαγμένες και μη στο χρηματιστήριο εμφανιζόμενες με τη συνολική τιμή έκδοσής τους. Επιπλέον το συνολικό ποσό που οφείλεται στην εκδότρια εταιρία για την αποπληρωμή των μετοχών αυτών καταχωρείται στο λογαριασμό «οφειλόμενες δόσεις ομολογίων και λοιπών χρεογράφων», ο οποίος εμφανίζεται στον ισολογισμό αφαιρετικά από την αξία των χαρτογράφων.
- Τέλος τα ποσά που η εταιρία έχει καταβάλλει σε άλλες ημεδαπές ή αλλοδαπές εταιρίες για προεγραφές μετοχών που πρόκειται να εκδοθούν από τις εταιρίες αυτές.

Το μετοχικό κεφάλαιο αναλύεται στον ισολογισμό σε καταβλημένο οφειλόμενο και αποσβεσμένο. Επίσης στο κυκλοφορούν ενεργητικό περιλαμβάνεται ο λογ/σμός «ίδιες μετοχές» και στην κατηγορία των

αποθεματικών κεφαλαίων του παθητικού ο λογ/σμός «αποθεματικό από ίδιες μετοχές»

α) Καταβλημένο κεφάλαιο είναι το τμήμα της ονομαστικής αξίας των μετοχών της εταιρίας, κοινών και προνομιούχων που έχει καταβληθεί

β) Οφειλόμενο κεφάλαιο είναι το τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου που οι μέτοχοι οφείλουν να καταβάλουν για την εξόφληση της αξίας των μετοχών τους.

Το ποσό του κεφαλαίου που οφείλεται και εμφανίζεται στο παθητικό του ισολογισμού με τον παραπάνω τίτλο ισούται με το άθροισμα των υπολοίπων λογ/σμών ενεργητικού:

- Οφειλόμενο κεφάλαιο
- Κεφάλαιο εισπρακτέο στην επόμενη χρήση

γ) Αποσβεσμένο κεφάλαιο είναι το ποσό της ονομαστικής αξίας των μετοχών που αποδόθηκε στους μετόχους, σύμφωνα με το καταστατικό και έγινε είτε από τα κέρδη προς διάθεση είτε από αποθεματικά της εταιρίας. Οι μετοχές επικαρπίας, που εκδίδονται σε αντικατάσταση των μετοχών που ακυρώνονται, καταχωρούνται σε λογ/σμό τάξεως

Σημειώνουμε ότι κάτω από το λογ/σμό «μετοχικό κεφάλαιο» πρέπει μέσα σε παρένθεση να αναγράφεται ο αριθμός των μετοχών και η ονομαστική αξία της μετοχής όπως είναι ευνόητο, το γινόμενο των δύο αυτών αριθμών πρέπει να ισούται με το ποσό του μετοχικού κεφαλαίου που εμφανίζεται στον ισολογισμό.

40 Κεφάλαιο

40.00 Καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο κοινών μετοχών

40.01 Καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο προνομιούχων μετοχών

40.02 Οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο κοινών μετοχών

40.03 Οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο προνομιούχων μετοχών

40.04 Κοινό μετοχικό κεφάλαιο αποσ/νο

40.05 Προνομιούχο μετοχικό κεφάλαιο αποσ/νο

18. Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

7.1.4. Ισολογισμός ΟΤΕ 1997

Αύξηση και Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε. από Νομική, Φορολογική και Λογιστική Άποψη

ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

1ος ΕΝΟΠΙΩΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1997

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Δεκά Κλειόμενος Ισολογισμός 1997			ΠΑΘΗΤΙΚΟ	Δεκά Κλειόμενος Ισολογισμός 1997
	Μία Έτος	Απορρίψεις	Άλλα Μία Έτος		
A. ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	435.806.800	---	435.806.800		
B. ΞΕΛΑ ΕΚΔΑΤΑΓΜΑΤΩΝ				A. ΜΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
1. Έσοδα Κοινωνίας & Α. Εμφύλις	1.039.152.789	222.715.615	816.437.174	1. Κεφάλαιο Μετόχων	
2. Διαλεξιμότητα διαφοράς δανείων για επίσημα παγίων στοιχείων	16.178.801.930	8.111.770.103	8.064.031.827	1. Καταβληθέν	310.236.556.250
4. Λοιπά Έσοδα Ενεργητικού	15.398.886.479	3.693.869.225	11.705.017.254	2. Διαφορά από διάφορα μετρητά κατά τη διάρκεια	244.208.801.750
	32.616.841.197	11.998.354.943	20.623.484.429		
Γ. ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				B. ΔΙΑΦΕΡΕΣ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΟΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ	
ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ				1. Διαφοράς από απορροσώσιμη αξία λοιπών περιουσιών στοιχείων	39.005.920.915
1. Έσοδα εργαζομένων & αναπληρωτές	18.500.000	18.499.999	1	2. Διαφοράς από απορροσώσιμη αξία λοιπών περιουσιών στοιχείων	115.078.478.033
2. Παραρτηρήσεις & διατάγματα βολ. ιδιωτ.	14.318.823.305	574.862.286	15.773.685.591	3. Διαφορές από διάφορα παγίων ενεργητικών	151.084.394.978
5. Λοιπά αρνητικά αποτελέσματα	5.917.862.139	1.869.138.014	2.059.724.124		
	29.736.685.444	2.542.499.299	17.833.489.144	N. Απορροσώσιμα κεφάλαια	
Κ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				1. Τακτικά Αποθεματικά	46.062.222.709
1. Πληρωτά - Ουσιαστικά	17.329.431.161	---	17.329.431.161	2. Αποθεμ. καταβολή Ν.Δ. 1049/49	57.462.907
3. Κέρδη & ζημιές έτη	154.894.998.758	73.363.527.375	81.441.469.379	3α. Εσοδα από Μεταπωσία & πώληση	40.841.182
4. Μεταβλητά - Τεχνικά εργαλεία & λοιπά περιουσιακά στοιχεία	1.213.788.774.177	566.441.579.493	652.147.194.684	4. Έπιπλα αποθεματικά	228.006.913.107
5. Μεταφορικά μέσα	12.391.561.776	5.909.526.139	6.491.035.637	5. Απορροσώσιμα αποθεματικά επί των διατάξεων νόμων	32.109.204.719
6. Επενδύσεις & λοιπά επενδυτικά	27.487.794.349	11.842.417.822	11.644.176.527		
7. Αναρτηθήσαστες από επίκληση & προαίτια	109.712.741.832	---	109.712.741.832	Πάνω Όλων Κεφαλαίων (A+B+N)	1.026.806.345.661
7α. Υπόμ. Επενδύσεων 42.457.711.008 Μόνο				Διατίμητο μετρητό	16.842.478.510
Προβλέψεις για αποβίωση 7.200.000.000	35.457.711.038	---	35.457.711.038		
Επίσχετα Ενοτήτων Απορροσώσιμων	1.594.383.013.149	435.749.251.329	938.313.759.789	B. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΑ ΚΙΝΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΣΩΔΑ	
Επίσχετα Απορροσώσιμων (Γ1+Γ2)	1.611.898.196.572	458.250.756.413	956.445.445.353	1. Προβλέψεις για απώλ. προαίτια λόγω εφόδων από την υπερωσία	84.063.992.749
Δ. Διατίμητο & άλλα μετρητά περιουσιακά στοιχεία				1α. Προβλέψεις για ζημιές λογισμικού Η/Υ	60.225.932.482
1. Διατίμητο σε συνεδριάζουσες εταιρείες			1.021.371.869	2. Λοιπά προβλέψεις	15.673.996.309
2. Διατίμητο σε λοιπές εταιρείες			321.312.348.219		
7. Λοιπά μετρητά στοιχεία			26.256.259.216	159.932.911.559	
Επίσχετα Συμψηφ. & άλλων μετρητ. χρημάτων Αναρτητών			148.542.977.421		
Επίσχετα Παγίων Ενεργητικών (Γ1+Γ2+Γ3)			1.305.189.823.385	Γ. ΥΠΟΒΕΒΛΗΤΑ	
A. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				1. Μεταρρυθμιστικά Υπερβεβλητά	
1. Διατίμητο				1. Ουσιαστικά έσοδα	70.758.382.270
1. Επισκευαστά	130.884.420			2. Δάνεια πιστώσεων	58.013.928.285
3. Ζημιές έτη σε εφόδους	150.247.493			8. Λοιπά μεταρρυθμιστικά υπερβεβλητά	144.237.471.001
4. Υπόμ.	13.453.487.199				
5. Προβλέψεις για αγορά αποθεμάτων	385.273.962		11.328.065.474	1. Διαφοροποιημένα υπερβεβλητά	
B. Αποβίωση				1. Προμηθειών	52.743.169.616
1. Πρώτες		234.348.755.953		3. Ζημιές λογισμικού βοηθητικών υπηρεσιών	98.628
6. Βοηθήματα ετήσι. από λοιπών οικονομικών ενδοκρατικών επιχειρήσεων			4.049.572.120	4. Προμηθειών πελατών	1.518.246.165
8. Διαφοροποιημένα λογισμικού ενοτήτων			8.036.938	5. Υπερβεβλητά από εφόδους - Ν.Δ.	137.348.053.591
9. Μεταβλητά στοιχεία περιουσιακά στοιχεία στη ετήσι. χρήση			1.798.406.089	6. Αποθεματικά Οργανισμού	15.013.105.449
10. Επισκευαστά - έπιπλα οικιακά & γραφείων	21.505.149.383		5.422.682.803	7. Μεταβλητά υπερβεβλητά πληρωτέα στην επόμενη χρήση	11.533.798.311
Μόνο Προβλέψεις	16.882.764.380		46.148.127.991	10. Μεταβλητά πληρωτέα	100.272.549.233
11. Αποβίωση δανείων			62.175.937.177	11. Πιστωτικά έσοδα	31.445.545.337
11α. Προσ.Δι. εφόδων από ετήσι. χρήση			226.824.545		
12. Λοιπά διαφοροποιημένα περιουσιακά & πιστωτικά			374.500.237.487	289.931.995.680	
B. Προβλέψεις				494.169.167.001	
1. Μεταβίωση			2.057.750.000		
2. Ουσιαστικά			79.000	Επίσχετα Υπερβεβλητών (Γ1+Γ2)	
3. Λοιπά κερδοφόρα			159.214.056.995	A. ΜΕΤΗΝΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΑΘΗΤΙΚΑ	
			160.383.803.895	1. Έσοδα επενδύσεων χρήσεων	13.783.623.918
N. Διατίμητο				2. Έσοδα χρήσεων διαθεσίμων	4.588.218.829
1. Ταμείο			274.071.740		
3. Κατάβλητα έσοδα & προβλέψεις			19.378.498.026	18.369.842.746	
Επίσχετα Καλλίστων Ενεργητικών (Δ1+Δ2+Δ3+Δ4)			948.768.626.892		
B. ΜΕΤΗΝΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				ΓΕΝΙΚΟ ΚΥΝΗΔΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+B+Γ+Δ)	1.713.952.175.447
1. Έσοδα επενδύσεων χρήσεων			847.752.726	ΔΟΧΑΡΑΤΙΚΑ ΤΑΞΙΝΑ ΜΕΤΟΧΙΚΑ	
2. Έσοδα χρήσεων απορροσώσιμων			5.498.612.856	1. Διαφορές από άλλων περιουσιών στοιχείων	404.023.499
3. Λοιπά μετρητά λογισμικού ενεργητικών			12.419.123.107	2. Πιστωτικά λογισμικού επιχειρήσεων & επιχειρηματικών οντοτήτων	78.358.903.689
			18.749.488.689	3. Υπερπ. από αμοιβ. οφειλόμενα	12.773.322.540
			1.713.952.175.447	4. Λοιπά λογισμικού τίτλων	1.469.200
ΓΕΝΙΚΟ ΚΥΝΗΔΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (B+Γ+Δ+Ε)					
ΔΟΧΑΡΑΤΙΚΑ ΤΑΞΙΝΑ ΧΡΕΩΤΙΚΑ					
1. Αλλάξιμα περιουσιακά στοιχεία			108.823.699		
2. Χρεωστικά λογισμικού επιχειρήσεων & επιχειρηματικών οντοτήτων			79.358.023.689		
3. Αναρτητά από ομολογ. διαδόσεις			12.773.322.540		
4. Λοιπά λογισμικού τίτλων			1.469.200		
			83.537.019.128		
					83.537.019.128

Αύξηση και Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε. από Νομική, Φορολογική και Λογιστική Άποψη

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 1997 (1 Ιανουαρίου έως 31 Δεκεμβρίου 1997)	
Προς Μέλη/Μετόχους Χρήσεως 1997	
ΛΑΒΗΤΑΙΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	
Κόστος εργασιών	610.908.899.532
Μείων: Κόστος Πωλησιών	201.145.821.824
Μείων: Εξόχως εκμεταλλεύσεως	209.843.873.594
Πλεον: Άλλοι κέρδη εκμεταλλεύσεως	3.829.084.800
Επίολο	311.572.732.576
Μείων: 1. Εξόχως δικαστηρίων	34.564.042.531
2. Εξόχως λειτουργιών διαφόρων	1.819.899.813
3. Εξόχως εργασιών & υπηρεσιών	136.423.719
Μείων: Εξόχως εκμεταλλεύσεως	270.000.270.532
Πλεον: 1. Εξόχως παραγόμενων	3.452.890.484
2. Εξόχως τροφίμων	4.315.047.185
3. Κέρδη πωλησιών ακινήτων & τροφίμων	17.875.411.443
4. Πιστωτ. τόκα & συν. έσοδα	9.342.424.179
	35.004.379.297
Μείων: 1. Δωρεάως αποσπασμένων & τροφίμων	74.100.479
3. Χορηγιστ. τόκα & ανειμτ. έσοδα	15.170.060.711
Ομοτ. κέρδη εκμεταλλεύσεως	15.274.184.121
	19.780.809.114
	314.761.007.489
Π. ΠΛΕΟΝ - ΕΣΤΙΑΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	
1. Έσοδα & ανάγλυφα έσοδα	28.833.408.717
2. Έξοδα κέρδη	419.197.685
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	238.647.829
4. Έσοδα από προέλευσης προηγούμενων χρόνων	34.903.815.836
	54.513.279.767
Μείων:	
1. Έσοδα & ανάγλυφα έσοδα	32.439.813.939
2. Έξοδα έσοδα	352.939.214
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	18.257.251.844
4. Προβλέψεις για έκτακτα ενδύματα	13.895.306.445
	45.145.211.858
Μείων: Επίολο απεικ. πάσης φύσεως	129.789.459.437
Μείων: Ο από αυτόν ενσωματ. στο λειτουργ. έσοδο	105.888.950.121
	29.890.708.716
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΧΡΗΣΕΩΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	301.874.378.245
Μείων: Ανομόλογ. Μετρωτ. Μεταβολές	12.949.782
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΧΡΗΣΕΩΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	301.893.458.263

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ	Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
Δ. ΠΑΡΩΝΑΣ	ΓΕΩΡΓ. ΚΡΥΣΙΔΑΚΗΣ	Κ. ΚΑΖΑΝΤΖΙΔ	ΜΑΡΚΟΣ ΓΕΩΡΓ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ
Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΘΡΑΚΗΠΟΛΙΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΟΤΕ) Α.Ε.

Ελέγξαμε, κατά τις διατάξεις του άρθρου 108 του Κωδ. Ν. 2190/1920, τον πρώτο ενοποιημένο Ισολογισμό και την ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων, της Ανώνυμης Εταιρείας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΘΡΑΚΗΠΟΛΙΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΟΤΕ) Α.Ε.» και των θυγατρικών της, όπως αυτές αναφέρονται στη Σημείωση 1 της εταιρείας κάτω από τον Ισολογισμό, για την χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 1997. Εφαρμόσαμε τις διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες για το σκοπό του ελέγχου μας, οι οποίες είναι σύμφωνες με τις αρχές και κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σύμμα Ορκωτών Ελεγκτών. Από τον έλεγχό μας αυτό, προέκυψαν τα εξής: 1) Στο λογαριασμό του Ενεργητικού Γ.Π.2 «Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις» περιλαμβάνεται ποσό περίπου Δρχ. 106 δια., που αντιπροσωπεύει την αξία συμμετοχής σε αλλοδαπή εταιρεία της οποίας οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Η συμμετοχή αυτή αποτιμήθηκε στο κόστος κτήσης της. Ο ΟΤΕ δεν έχει ακόμη στη διάθεσή του ελεγχμένες οικονομικές καταστάσεις βάσει των οποίων θα εγένετο η αποτίμηση αυτής της συμμετοχής. 2) Μέχρι την ημερομηνία χορηγήσεως του παρόντος Πιστοποιητικού δεν είχαν ακόμη υποβληθεί προς έγκριση από το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας το ενοποιημένο Προσάρτημα και η ενοποιημένη Έκθεση Διαχειρισίας. Κατά την γνώμη μας, αφού ληφθούν υπόψη οι παραπάνω παρατηρήσεις μας, οι ενοποιημένες αυτές οικονομικές καταστάσεις έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κωδ. Ν. 2190/1920 και απεικονίζουν την περιουσιακή διάρθρωση, την χρηματοοικονομική θέση και τα αποτελέσματα του συνόλου των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση της 31ης Δεκεμβρίου 1997.

Αθήνα, 27 Μαρτίου 1998
ΟΙ ΟΡΚΩΤΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ

Ιωάννης Δρίτσας Α.Μ. ΣΟΕ 105711571	Σπύρος Λορεντζιάδης Α.Μ. ΣΟΕ 127313733
Αθανάσιος Χρυσοφίδης Α.Μ. ΣΟΕ 126113615	ARTHUR ANDERSEN - Σ. ΠΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.
Σ.Ο.Α. Α.Ε.	

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Κωδικές οικονομικές νομοθεσίες, Χρήστου Ν. Τότση, Εκδοτικός Πάμισος.
2. ΕΛΚΕΠΑ, «Ελληνικό Γενικό λογιστικό σχέδιο»
3. Δημήτρη Ι. Ηλιόκαφτου, Αθήνα 1991, Πρακτικός οδηγός Α.Ε.
4. Ανώνυμες Εταιρίες, Μιλτιάδη Κ. Λεοντάρη, Εκδοτικός οίκος Πάμισος, Αθήνα 1990.
5. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ, Ιωάννου Α. Ντόμαλη.
6. Άρθρα: Κωδικοποίηση του Κ.Ν. 2190/20 «Περί Α.Ε.», Λεβάντη.
7. Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου, Παδάκου-Ευθυμιάτου.
8. Περιοδικό Λογιστικής, Δεκέμβριος 1997.

